

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

NEPRAVILNOSTI V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH MALIH PODJETIJ V SLOVENIJI

Ljubljana, marec 2009

KATJA TAVČAR

IZJAVA

Študentka Katja Tavčar izjavljam, da sem avtorica tega magistrskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. dr. Marka Hočevarja, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 VIDIK PREVAR IN NAPAK V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH	4
1.1 PREVARA IN NAPAKA V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH	4
1.2 ODGOVORNOST ZA ODKRIVANJE NAPAK	6
1.3 NAJPOGOSTEJŠE NEPRAVILNOSTI V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH V TUJINI	7
1.3.1 PREDČASNO PRIKAZOVANJE PRIHODKOV	7
1.3.2 PRIKAZOVANJE LAŽNIH PRIHODKOV	9
1.3.3 POVEČEVANJE PRIHODKOV IZ ENKRATNIH VIROV	9
1.3.4 ODLAGANJE TRENUTNIH ODHODKOV NA POZNEJŠE OBDOBJE	10
1.3.5 NEZAPISANE ALI PRIKRITE OBVEZNOSTI	10
1.3.6 ODLAGANJE TRENUTNIH PRIHODKOV NA POZNEJŠE OBDOBJE	11
1.3.7 ODLAGANJE BODOČIH ODHODKOV NA TEKOČE OBDOBJE	11
1.3.8 NAJPOGOSTEJŠE NAPAKE RAČUNOVODIJ V TUJINI	12
1.4 NAJPOGOSTEJŠE NEPRAVILNOSTI V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH V SLOVENIJI	12
1.4.1 OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	13
1.4.2 NEOPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	16
1.4.3 FINANČNE NALOŽBE	18
1.4.4 DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	19
1.4.5 NALOŽBENE NEPREMIČNINE	19
1.4.6 ZALOGE	21
1.4.7 TERJATVE	23
1.4.8 DENARNA SREDSTVA	25
1.4.9 KAPITAL	26
1.4.10 DOLGOROČNI IN KRATKOROČNI DOLGOVI	28
1.4.11 REZERVACIJE	29
1.4.12 DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	30
1.4.13 KRATKOROČNE ČASOVNE RAZMEJITVE	31
1.4.14 STROŠKI MATERIALA	32
1.4.15 STROŠKI STORITEV	33
1.4.16 STROŠKI DELA	34
1.4.17 PRIHODKI	35
1.4.18 ODHODKI	36
1.4.19 OSTALE POGOSTE NAPAKE	37
1.5 DAVČNE PREVARE V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH	38
1.5.1 SPLOŠNA METODA DAVČNIH PONAREDB IN PREVAR	38
1.5.2 METODA DAVČNE UTAJE	39
1.6 ETIČNA ODGOVORNOST RAČUNOVODIJ	42
2 ZNAČILNOSTI IN POSEBNOSTI MALEGA PODJETJA	45
2.1 PODJETNIŠKO OKOLJE V SLOVENIJI	45
2.1.1 OPREDELITEV VELIKOSTI PODJETJA	48
2.1.2 REZULTATI POSLOVANJA DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2007	49
2.1.3 ZNAČILNOSTI MALIH PODJETIJ	50
2.2 PRAVNA IN STROKOVNA UREDITEV RAČUNOVODSTVA MALIH PODJETIJ V SLOVENIJI	55
3 NAJPOGOSTEJŠE NEPRAVILNOSTI V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH V MALIH PODJETJIH V SLOVENIJI	57

3.1 ANALIZA RAZISKAVE O NEPRAVILNOSTIH V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH MALIH PODJETIJ V SLOVENIJI	57
3.1.1 NAJPOGOSTEJŠE NEPRAVILNOSTI PO POSAMEZNIH EKONOMSKIH KATEGORIJAH	62
3.1.1.1 Opredmetena osnovna sredstva	62
3.1.1.2 Neopredmetena osnovna sredstva	63
3.1.1.3 Finančne naložbe	64
3.1.1.4 Dolgoročne aktivne časovne razmejitev	65
3.1.1.5 Naložbene nepremičnine	66
3.1.1.6 Zaloge	67
3.1.1.7 Terjatve	68
3.1.1.8 Denarna sredstva	69
3.1.1.9 Kapital	70
3.1.1.10 Dolgoročni in kratkoročni dolgovi	70
3.1.1.11 Rezervacije	71
3.1.1.12 Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	72
3.1.1.13 Kratkoročne časovne razmejitev	73
3.1.1.14 Stroški materiala	74
3.1.1.15 Stroški storitev	75
3.1.1.16 Stroški dela	76
3.1.1.17 Prihodki	77
3.1.1.18 Odhodki	78
3.1.1.19 Ostale pogoste napake	79
SKLEP	80

LITERATURA IN VIRI	82
---------------------------	-----------

KAZALO PRILOG

<i>PRILOGA 1: REZULTATI POSLOVANJA DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2007</i>	1
<i>PRILOGA 2: NAJVIŠJE IN NAJNIŽJE OCENJENI PODJETNIŠKI OKVIRI LETA 2007</i>	2
<i>PRILOGA 3: BILANCA STANJA ZA MAJHNA PODJETJA</i>	3
<i>PRILOGA 4: OBLIKA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA – RAZLIČICA I (NEMŠKA RAZLIČICA)</i>	5
<i>PRILOGA 5: OBLIKA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA – RAZLIČICA II (ANGLOAMERIŠKA RAZLIČICA)</i>	7
<i>PRILOGA 6: KONTNI NAČRT ZA GOSPODARSKE DRUŽBE IN ZADRUGE</i>	8
<i>PRILOGA 7: ANKETNI VPRAŠALNIK</i>	20

KAZALO TABEL

<i>TABELA 1: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – VODENJE PODJETJA</i>	51
<i>TABELA 2: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – KADRI</i>	51
<i>TABELA 3: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – ORGANIZIRANOST</i>	51
<i>TABELA 4: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – PRODAJA</i>	52
<i>TABELA 5: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – NABAVA IN MATERIALNO GOSPODARJENJE</i>	52
<i>TABELA 6: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – PROIZVODNJA</i>	52
<i>TABELA 7: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – RAZISKAVE IN RAZVOJ</i>	52
<i>TABELA 8: ZNAČILNOSTI MAJHNIH IN VELIKIH PODJETIJ – FINANCIRANJE</i>	53
<i>TABELA 9: RAZLIKE – PREDNOSTI IN SLABOSTI MALIH IN VELIKIH PODJETIJ</i>	53

KAZALO SLIK

<i>SLIKA 1: NAJVEČJE OVIRE PRI POSLOVANJU PODJETNIKOV V SLOVENIJI V LETU 2004 IN 2005</i>	46
<i>SLIKA 2: MEHANIZEM VKLJUČEVANJA V PODJETNIŠTVO</i>	47
<i>SLIKA 3: RAZVRSTITEV DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2007</i>	49
<i>SLIKA 4: IZOBRAZBA ANKETIRANIH RAČUNOVODIJ</i>	58
<i>SLIKA 5: IZOBRAŽEVANJE ANKETIRANIH RAČUNOVODIJ</i>	58

<i>SLIKA 6: Odstotek podjetij, ki imajo izdelane računovodske napake z napakami</i>	59
<i>SLIKA 7: Storjene nepravilnosti v računovodskih izkazih</i>	59
<i>SLIKA 8: Vzrok napak v računovodskih izkazih</i>	60
<i>SLIKA 9: Vsebinsko različno izdelani računovodski izkazi</i>	62
<i>SLIKA 10: Nepravilnosti pri opredmetenih osnovnih sredstvih</i>	63
<i>SLIKA 11: Nepravilnosti pri neopredmetenih osnovnih sredstvih</i>	64
<i>SLIKA 12: Nepravilnosti pri finančnih naložbah</i>	65
<i>SLIKA 13: Nepravilnosti pri dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev</i>	66
<i>SLIKA 14: Nepravilnosti pri naložbenih nepremičninah</i>	66
<i>SLIKA 15: : Nepravilnosti pri zalogah</i>	67
<i>SLIKA 16: Nepravilnosti pri terjatvah</i>	68
<i>SLIKA 17: Nepravilnosti pri denarnih sredstvih</i>	69
<i>SLIKA 18: Nepravilnosti pri kapitalu</i>	70
<i>SLIKA 19: Nepravilnosti pri dolgoročnih in kratkoročnih dolgovih</i>	71
<i>SLIKA 20: Nepravilnosti pri rezervacijah</i>	72
<i>SLIKA 21: Nepravilnosti pri dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev</i>	73
<i>SLIKA 22: Nepravilnosti pri kratkoročnih časovnih razmejitev</i>	74
<i>SLIKA 23: Nepravilnosti pri stroških materiala</i>	75
<i>SLIKA 24: Nepravilnosti pri storitvah</i>	76
<i>SLIKA 25: Nepravilnosti pri stroških dela</i>	77
<i>SLIKA 26: Nepravilnosti pri prihodkih</i>	78
<i>SLIKA 27: Nepravilnosti pri odhodkih</i>	79
<i>SLIKA 28: Ostale pogoste nepravilnosti</i>	80

UVOD

Opredelitev problema, ki ga obravnavam

V Sloveniji ima malo gospodarstvo velik pomen predvsem z vidika odpiranja novih delovnih mest ter dvigovanja splošne konkurenčne sposobnosti. Po številu občutno prevladujejo mikro podjetja, ki jih je kar 93,26 %, malih podjetij je 5,24 % in srednje velikih podjetij 1,20 %. Mikro, malih in srednjih podjetij je tako skupaj kar 99,70 %. Velikih podjetij je v skupnem številu podjetij le 0,30 %. Podatki za leta 2002, 2003 in 2004, 2005 in 2006 kažejo, da se struktura podjetij v Sloveniji spreminja v korist prvih in tako postaja vse bolj podobna strukturi, ki je značilna za razvitejše države Evropske unije (Smole, 2007, str. 2).

Računovodstvo predstavlja temeljno informacijsko dejavnost v poslovanju podjetja, katerega glavni namen je priprava informacij širšemu krogu uporabnikov. Rezultat računovodskega poročanja so računovodska poročila, ki morajo ustrezati štirim značilnostim računovodskega poročanja, in sicer razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost (Fekonja & Premk 2008, str. 29–30).

Pravilno izkazovanje je bistvenega pomena, saj so različne gospodarske kategorije lahko v poslovnih knjigah izkazane na različne načine in po različnih vrednostih. Posledično ima lahko tako različno izkazovanje zelo pomemben vpliv na celotno bilanco stanja ter tudi na izkaz poslovnega izida.

Temeljno vprašanje, ki si ga zastavljajo uporabniki računovodskih informacij, je, ali so predstavljene informacije pravilne in s tem v skladu s sprejetimi standardi, ali se da nanje zanesti in na njihovi osnovi oblikovati odločitve. Z računovodskimi izkazi daje podjetje javnosti koristne informacije o svojem finančnem položaju, spremembi finančnega stanja in o svoji uspešnosti. Pravilne informacije izhajajo le iz korektno in razumljivo pripravljenih računovodskih izkazov ter so osnovni pogoj za sprejemanje pravilnih poslovnih odločitev (Gorenc, 1999, str. 1).

Računovodski strokovnjaki, ki pripravljajo računovodske izkaze, pri svojem delu naredijo tudi napake. Napake so opustitve postavk in napačne navedbe v računovodskih izkazih za pretekla obdobja, ki izhajajo iz neupoštevanja ali napačne uporabe zanesljivih informacij, ki so bile na voljo v času, ko so bili računovodski izkazi odobreni za objavo, in za katere se je upravičeno domnevalo, da bodo pridobljene in upoštevane pri sestavitvi računovodskih izkazov. Nastanejo lahko pri pripoznavanju, merjenju, predstavljanju in/ali razkrivanju posameznih gospodarskih kategorij v računovodskih izkazih, v katerih so predstavljene in zapisane trditve o podatkih in informacijah o poslovnih dogodkih, ki so se zgodili v preteklosti (Fekonja & Premk, 2008, str. 29–30).

V primeru, da so računovodski izkazi pripravljene z namenom, da dajejo uporabnikom napačno predstavo o finančnem položaju podjetja, s tem lahko povzročijo niz napačnih odločitev z materialnimi posledicami. Te so neprimerno hujše, če je do napake prišlo namenoma in ne naključno. Tudi v Sloveniji smo priča primerom, ko prilagojeni računovodski izkazi dajejo uporabnikom napačno predstavo o finančnem stanju podjetja. V Sloveniji so običajno koristi, ki izhajajo iz prevar, še vedno večje od potencialne škode, ki bi jo povzročitelji lahko utrpeli. Vzrok je predvsem v milih sankcijah za tako početje. V želji po preprečevanju takšne oblike gospodarskega kriminala, države vedno bolj zastrujejo pravila poslovanja in izkazovanja poslovnih knjig.

Lastniki malih podjetij se danes soočajo s številnimi poslovnimi izzivi. Menim, da se nepravilnosti v malih podjetjih velikokrat dogajajo predvsem zaradi neznanja oziroma nepoznavanja tematike, saj se slovenska zakonodaja v zadnjih letih nenehno spreminja, tako da ima manjše podjetje težave sproti slediti zakonskim spremembam in dopolnitvam, ne pa zaradi namernega zavajanja.

Nepravilnosti v poročanju o poslovanju ne moremo izkoreniniti, lahko pa jo vsaj oklestimo. Dejstvo je, da postaja poslovno okolje s hitrim razvojem vedno bolj tvegano, kar bodo izkoristili predvsem tisti, ki se bodo razvoju prilagodili z enako hitrostjo in hitrim dojemanjem.

Namen in cilji magistrske naloge

Namen magistrske naloge je raziskati in prikazati problematiko zavajanja predvsem zunanjih uporabnikov računovodskih poročil, kot so delničarji, investitorji, banke, dobavitelji in tudi davčna uprava ter notranjih uporabnikov, predvsem zaposlenih v podjetju, ki zaradi padca poslovanja ali celo stečaja velikokrat največ izgubijo.

Cilj te magistrske naloge je predvsem ugotoviti in preučiti razsežnost računovodskih nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji in razloge zanje ter s tem porušiti slepo zaupanje v izdana poslovna poročila. Prikazati želim najpogostejše nepravilnosti v računovodskih izkazih, ki so nastale bodisi namerno (prevare), bodisi naključno (napake), njihovo odkrivanje ter reševanje v praksi. Njihovo reševanje je odvisno predvsem od vodstva, ki v ta namen sprejema ključne odločitve.

Teza magistrske naloge je, da pri izdelavi računovodskih izkazov prihaja do nepravilnosti, ki so pogostejše v malih podjetjih, le-te pa vplivajo na prikaz finančnega stanja in uspešnosti podjetja. Računovodski izkazi, ki vsebujejo nepravilnosti, dajejo uporabnikom napačne informacije, ki so temelj za sprejemanje napačnih odločitev.

Predvidena metoda raziskovanja

Pri izdelavi magistrske naloge sem se osredotočila na računovodske nepravilnosti v malih podjetjih v Sloveniji. Gre torej za mikroekonomsko raziskavo. Raziskava je tako statična, saj ugotavlja odvisnost ekonomskih spoznanj v določenem trenutku (napake v računovodskih izkazih v organizaciji v trenutku njihovega nastanka), kot tudi dinamična, saj govori tudi o procesu nastajanja in širjenja sprememb, ki jih povzročajo napake v organizaciji.

Uporabila sem metodo deskripcije, saj sem opisovala pojave, dejstva in procese ter metodo kompilacije, ker sem magistrsko nalogo sestavila na podlagi teksta s pomočjo primerjave mnenj in spoznanj različnih avtorjev ter tudi z lastnimi spoznanji.

Pri raziskovanju in analiziranju konkretnih primerov oz. pri raziskavi, kjer bom analizirala podvrženost slovenskega gospodarstva k napakam, sem uporabila analitični pristop. Uporabila sem metodo, kjer gre za samostojno uporabo induktivnega sklepanja. Na osnovi opazovanja in analize posameznih dejstev sem poskušala priti do splošne ugotovitve glede razsežnosti prevar v slovenskem gospodarskem prostoru.

Oprelitev zasnove (strukture) dela

Prvi in drugi del, ki sledita uvodnemu poglavju, obsegata analitično-teoretični pregled domače in tuje literature obravnavane tematike.

V prvem delu naloge sem opisala tipične napake v računovodskih izkazih, ki jih pri svojem poslovanju in evidentiranju poslovnih dogodkov delajo podjetja in s tem namenoma ali ne namenoma krojijo svoje poslovne rezultate. Napake so iz področja računovodstva, ker pa se ta močno prepleta z davčno zakonodajo, bom ponekod opisala tudi davčni vidik pri računovodskih napakah.

V drugem delu naloge bom opredelila značilnosti malega podjetja in njegove posebnosti, prednosti in pomanjkljivosti. Predstavila bom pravni in strokovni okvir računovodstva malih podjetij, ki je opredeljen predvsem v dveh zunanjih predpisih: to sta Zakon o gospodarskih družbah in Slovenski računovodski standardi.

Vodstvo podjetja mora javnosti prikazati resnično ter pošteno sliko poslovanja podjetja. Šele s strogimi zakoni o spoštovanju različnih gospodarskih načel in standardov ter tudi etičnih in moralnih pravil lahko podjetje spodbudimo k transparentnosti poslovanja. Za vsako podjetje, tudi za mala podjetja, je izrednega pomena, da bistvene usmeritve računovodstva zapišejo v svojih internih aktih (t. i. Pravilnik o računovodstvu), zato ga bom tudi sama predstavila. Pomembno je, da so z njim zaposleni seznanjeni in se po njih tudi ravnaajo.

Tretji del magistrske naloge vsebuje kvalitetno analizo ugotovitev o najpogostejših nepravilnostih v računovodskih izkazih v malih podjetjih v Sloveniji. Analiza temelji na raziskavi o najpogostejših nepravilnostih v računovodskih izkazih, ki jo bom izvedla med računovodskimi servisi malih podjetij.

V zaključnem delu magistrske naloge bom povzela glavne ugotovitve, ki se mi zdijo ključne za izbrano temo magistrske naloge.

1 VIDIK PREVAR IN NAPAK V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH

V današnjem času obstaja nešteto načinov za takšno ali drugačno nepošteno ravnanje. Pojem nepravilnosti obsega vrsto definicij, ki se med seboj bolj ali manj razlikujejo, odvisno od načina in namena, zaradi katerega so oblikovane. **Nepravilnosti** so v Slovarju slovenskega knjižnega jezika opredeljene kot navajanje neresničnega, netočnega (SSKJ, 1996). Sama se bom osredotočila na opredelitev pojma predvsem z vidika računovodske oz. revizijske stroke. **Nepravilnosti** tako opredeljujemo kot namerno napačno navajanje ali izpustitev zneskov oziroma razkritij.

1.1 Prevara in napaka v računovodskih izkazih

Prevare v računovodskih izkazih lahko obravnavamo kot prevare v informacijski funkciji podjetja, saj je računovodstvo osrednja informacijska dejavnost. Tako lahko trdimo, da so prevare v računovodskih izkazih lahko integrirane v vsako poslovno funkcijo podjetja, saj so računovodski izkazi tisti, preko katerih zunanje okolje podjetja pridobiva informacije o dogajanju v podjetju. V primeru namerno napačnega poslovanja je treba temu primerno prirediti tudi poslovne informacije o delovanju podjetja.

Mednarodni standardi revidiranja definirajo **prevaro** kot namerno dejanje enega ali več posameznikov posloводства in pristojnih za upravljanje (»poslovska prevara«), zaposlencev (»zaposlenska prevara«) ali tretjih oseb, kar povzroči namerno napačno predstavitev računovodskih informacij. Pomembni sta predvsem dve vrsti namernih napačnih navedb, in sicer napačne navedbe, ki izhajajo iz prevarantskega računovodskega poročanja, ter tiste napačne navedbe, ki izhajajo iz poneverbe sredstev (Mednarodni standard revidiranja (MSR) 240 – Revizorjeva odgovornost za obravnavanje prevare pri reviziji računovodskih izkazov, 2006, str. 6–9).

Prevara lahko tako obsega naslednje postavke:

- prikrojevanje, prirejanje (vključno s ponarejanjem) ali spreminjanje računovodskih evidenc oz. dokumentov;
- prikrivanje ali opuščanje učinkov poslovnih dogodkov v evidencah ali listinah;
- evidentiranje poslovnih dogodkov, ki se niso zgodili;

- vključevanje v zapletene posle, ki so organizirani z namenom napačne predstavitve finančnega stanja ali poslovnega izida podjetja;
- nezakonito prisvajanje sredstev;
- napačno uporabo računovodskih načel.

Prevare lahko razvrstimo v dve skupini, in sicer na prevare, ki so evidentirane v računovodskem sistemu (angl. *on-book frauds*) in prevare, ki niso evidentirane (angl. *off book frauds*) (Thornhill, 1995, str. 152). Evidentirane prevare nastanejo znotraj računovodskega sistema in so knjižene, vendar tako, da prikrivajo sledi nastanka »poslovnega« dogodka. Kljub prikrivanju, še vedno obstaja možnost, da jo v primeru revizije strokovnjaki odkrijejo. Neevidentirane prevare so bolj prikrite, saj nastanejo zunaj računovodskega sistema. Primer take prevare je npr. neevidentiranje gotovinskih popustov dobaviteljev, podkupnine zaposlencem in podobno (Gorenc, 1999, str. 34).

Spodbude za prevarantsko odločanje so različne. Včasih je dovolj že sama zaznava priložnosti za prevaro, lahko se zgreši, če je poslovodstvo in/ali zaposlenci pod pritiskom doseganja nekega cilja, npr. povečanje ugleda podjetja v javnosti in tako povečanje tržne vrednosti podjetja, ali pa zahtevanje boljših rezultatov zaposlencev, ki jih z »normalnim« delom ni mogoče doseči. Lahko pa je spodbuda tudi sama želja po nekoliko bolj potratnem življenju posameznika. Ne glede na to, kaj nas žene v prevaro, je zelo pomembno delovanje notranjih kontrol v podjetju. V primeru, da notranje kontrole ne delujejo oz. so le-te neustrezne in jih je mogoče zaobiti, je možnost prevar veliko večja, kot če kontrole delujejo ustrezno.

Prevari sorodna je **napaka**, ki jo strokovna literatura definira kot nenamerno napačna navedba računovodskih informacij, in sicer gre za (Mednarodni standard revidiranja (MSR) 240 – Revizorjeva odgovornost za obravnavanje prevare pri reviziji računovodskih izkazov, 2006, str. 4–8):

- napako pri zbiranju ali obdelovanju podatkov, iz katerih so sestavljeni računovodski izkazi;
- napačno računovodsko oceno, ki izhaja iz spregleda ali napačne pojasnitve dejstev;
- napako pri uporabi računovodskih načel, ki se nanašajo na merjenje, priznavanje, razvrščanje, predstavljanje ali razkrivanje.

Napaka in prevara se razlikujeta v namenu. Napaka je nenamerna pomota v računovodskih izkazih, medtem ko je prevara namerna. Kljub temu, da so meje med prevaro in napako točno določene, se pri pojmu napačne uporabe računovodskih načel ta razpoznavnost nekoliko zabriše. Lahko se namreč zgodi, da namerno napačno uporabo računovodskih usmeritev jemljemo za napako in ne za prevaro, saj je prevaro ponavadi zelo težko odkriti. Sankcije pri slednji pa so povsem drugačne, kakor če bi šlo za napako.

Po raziskavah mednarodne skupine PricewaterhouseCoopers največ prevar v evropskih podjetjih zagrešijo zaposleni in poslovodstvo, le manjši del zunanji sodelavci. Predvsem so ogrožena velika podjetja, ki iščejo priložnost za rast z vstopanjem na bolj tvegane nove trge, na katerih je nadzorovanje zaradi bolj zapletenih transakcijskih struktur zahtevnejše, pritiski na poslovodstvo so veliki, zato teži k omejevanju stroškov z zmanjševanjem nadzora, pripadnost zaposlenih je v velikih podjetjih morda manjša, priložnosti za zaroto pa večje (Povh, 2003, str. 10).

1.2 Odgovornost za odkrivanje napak

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, kot tudi za preprečevanje in odkrivanje prevar in napak v njih. V primeru odkritja nepravilnosti, se morajo nepravilnosti popraviti oziroma njihove posledice razkriti v računovodskih izkazih podjetja.

Poslovodstvo mora poleg nadziranja dati pomemben poudarek preprečevanju prevar, kar vključuje tudi kulturo poštenosti in etičnega obnašanja, kar bom predstavila v razdelku 2.7. Poslovodstvo namreč z nadziranjem zagotovi vzpostavitev in izvajanje notranjega kontroliranja, ki daje ustrezno zagotovilo glede zanesljivosti:

- računovodskega poročanja,
- uspešnosti in učinkovitosti delovanja in
- skladnosti z veljavnimi zakoni in drugimi predpisi.

Vzpostavitev okolja kontroliranja ter skrbi za usmeritve in postopke, lahko bistveno pomagajo pri doseganju cilja, ki je zagotoviti kolikor mogoče pravilno in uspešno izvajanje poslov podjetja (Mednarodni standard revidiranja (MSR) 240 – Revizorjeva odgovornost za obravnavanje prevare pri reviziji računovodskih izkazov, 2006, str. 9–10).

Namen revizije računovodskih izkazov je omogočiti revizorju, da izrazi mnenje, ali so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu s primernim okvirom računovodskega poročanja. Revizor ni dolžan odkrivati prevar, mora pa načrtovati in izvajati svoje delo s poklicno nezaupljivostjo, pri čemer se mora zavedati, da lahko obstajajo okoliščine, ki povzročajo, da so računovodski izkazi pomembno napačni (Mednarodni standardi revidiranja in mednarodna stališča o revidiranju (MSR) 200 – Namen in splošna načela revizije računovodskih izkazov, 2006, str. 2–3).

Strokovna nezaupljivost obsega nagnjenje k preiskovanju in kritično presojanje revizijskih dokazov, medtem ko poklicna nezaupljivost zahteva nenehen dvom, ali pridobljene informacije in revizijski dokazi opozarjajo, da utegne obstajati pomembno napačna navedba zaradi prevare (Mednarodni standard revidiranja (MSR) 240 – Revizorjeva odgovornost za obravnavanje prevare pri reviziji računovodskih izkazov, 2006, str. 10–12).

1.3 Najpogostejše nepravilnosti v računovodskih izkazih v tujini

V tem delu magistrske naloge bom prikazala najobičajnejše nepravilnosti v računovodskih izkazih v tujini ter njihov učinek na poslovni izid podjetja. Nepravilnosti v računovodskih izkazih namreč lahko pomembno vplivajo na poslovni izid podjetja in s tem zavajajo predvsem zunanje kot tudi notranje uporabnike računovodskih poročil.

Nepravilnosti se lahko pojavijo bodisi v vrstah zaposlenih v računovodstvu podjetja, še več pa je primerov, ko nepazljivost in nenatančnost zaposlenih v tej službi izkoristijo drugi. Storilci pri svojem početju poskušajo biti čimbolj inovativni, kar bi od njih tudi pričakovali, vendar pa kljub temu lahko govorimo o tipičnih nepravilnostih v računovodskih izkazih, ki jih storilci storijo bodisi naključno bodisi namerno.

Ameriški univerzitetni profesor in ustanovitelj seminarjev za »izganjalce prevar«¹ Howard Schilit v svoji knjigi *Financial Shenanigans* opozarja na 7 večjih skupin možnih nepravilnosti, ki se utegnejo pojaviti v računovodskih izkazih, in sicer (Schilit, 2002, str. 24–25):

- 1) predčasno prikazovanje prihodkov,
- 2) prikazovanje lažnih prihodkov,
- 3) povečevanje prihodkov iz enkratnih virov,
- 4) odlaganje trenutnih odhodkov na poznejše obdobje,
- 5) nezapisane ali prikrite obveznosti,
- 6) odlaganje trenutnih prihodkov na poznejše obdobje in
- 7) odlaganje bodočih odhodkov na tekoče obdobje.

Iz naštetega je razvidno, da je cilj prvih petih nepravilnosti navidezno povečati dobiček poslovnega obdobja, zadnji dve pa sprotne dobičke usmerjata na prihodnje poslovne obdobje. Omenjene nepravilnosti so v knjigi osnovane predvsem kot posledica prirejanja računovodskih izkazov in nepravilnosti ne razmejuje na namerne in naključne.

1.3.1 Predčasno prikazovanje prihodkov

Lahko bi rekli, da je ta prevara, povezana s prikazovanjem prihodkov, najbolj pogosta. Podjetja, ki poslujejo pošteno, prihodke prikazujejo šele, ko je prišlo do menjave blaga oziroma ko je ta proces že končan. Nepravilnosti s predčasnim prikazovanjem prihodkov pa podjetja lahko izvajajo na več različnih načinov, in sicer:

- *odpošiljanje blaga, preden je bila kupoprodajna pogodba sklenjena.*

Takšne vrste prevar so najpogostejše konec poslovnega leta, ko želi podjetje prikazati višje prihodke in s tem višji dobiček. Prihodke tako prikaže že takrat, ko je blago izročeno oziroma poslano kupcem, ni pa še bilo plačano. V Združenih državah Amerike namreč veljavna

---

¹ Schilit, 2002, str. 27, angl.: *Shenanigan busters*.

računovodska pravila (GAAP)² predpisujejo, da mora biti blago predano oziroma poslano in zamenjano bodisi za denar bodisi za drugo blago, preden lahko poslovni sistem prikaže prihodek. Tudi slovenski računovodski standardi SRS 18 – Prihodki (SRS, 2006, str. 102) določajo, da se pripoznanje prihodkov odloži (odloženi prihodki se izkazujejo na kontu pasivnih kratkoročnih časovnih razmejitev), ko za opravljeno storitev ali prodani izdelek ni realno pričakovati, da bodo prihodki plačani, nato pa se izkažejo šele ob prejemu denarja. Kadar ni dvomov o končnem poplačilu, se prihodki pripoznajo v celoti ob prodaji, tudi če se gotovinsko plačilo opravi na obroke.

Na ta način podjetje na podlagi razknjižene zaloge evidentira odhodke in hkrati na podlagi prodaje evidentira prihodke, ter s tem ustvari dodatni dobiček.

▪ *Prikaz prihodkov, kljub pomembnim negotovostim.*

Podjetja prikazujejo prihodke, čeprav se s poslovnimi partnerji še niso dokončno dogovorili o vseh pomembnih vprašanjih ter razrešili vseh negotovosti. GAAP zahtevajo, da pred izdajo proizvodov obstaja velika verjetnost, da ti ne bodo vrnjeni in da jih bo kupec plačal. Neprimerno pa bi bilo izkazovati prihodke, če:

- je verjetno, da kupec ne bo plačal proizvodov;
- je možno, da bo kupec proizvod vrnil;
- tveganja in koristi lastništva še niso bili preneseni na kupca.

SRS v sekciji prihodkov zahtevajo, da se prihodki izkazujejo, če:

- prodajalec prenese na kupca vsa tveganja in pravice, ki izhajajo iz lastništva;
- ni večje negotovosti glede prejema plačila;
- ni večje negotovosti glede stroškov, ki se nanašajo na prodane količine oz. opravljene storitve; ter če
- ni večje negotovosti glede možnosti za vračilo prodanih količin.

▪ *Prikaz prihodkov, ko storitev še ni bila opravljena.*

Gre za to, da podjetje dobi plačilo za storitev, ki še ni bila opravljena. Plačilo se namreč nanaša na opravljanje storitev v prihodnosti. Primer take nepravilnosti bi bilo na primer plačilo predračuna za določeno prihodnjo opravljeno storitev ali proizvod. Prejeto predplačilo se namreč knjiži med obveznosti in ne kot prihodek. V nasprotnem primeru bi bili prihodki izkazani previsoko.

SRS 18 – Prihodki (SRS, 2006, str. 102–103) navajajo, da se v takšnem primeru prihodki pripoznavajo sorazmerno z dinamiko dokončanosti takšnih storitev. Izpolnjena morata biti

---

² General Accepted Accounting Standards

dva pogoja, da bo storitev opravljena in plačana ter da ni nobene pomembne negotovosti glede stroškov, ki so ali bodo nastali pri opravljanju storitev.

1.3.2 Prikazovanje lažnih prihodkov

Podjetja pri tej obliki nepravilnosti izkazujejo prihodke, čeprav ni nobene podlage za tako evidentiranje. Denar in druga sredstva, ki so jih pridobila iz neprodajnih transakcij, evidentirajo kot prihodke iz poslovanja. Tako na primer podjetja evidentirajo zapoznala plačila kupcev kot prihodek od poslovanja, kljub temu, da je ta znesek že bil knjižen med prihodke, ko je prišlo do prodaje. Prav tako podjetja prikazujejo prihodke pri zamenjavi istovrstnih osnovnih sredstev. V tem primeru ne gre za prihodke niti za odhodke, temveč je nabavna vrednost istovrstnega osnovnega sredstva enaka knjižni vrednosti obstoječega osnovnega sredstva, povečana ali zmanjšana za morebitna nadomestila. Tu naj omenim tudi nerealne ocene, ki jih daje poslovodstvo v vmesnih računovodskih izkazih z namenom prikazati drugačno sliko podjetja od resnične.

V ta razdelek sodi tudi prikazovanje prihodkov na podlagi predaje blaga v konsignacijo. Značilnost konsignacije je, da je blago vse do trenutka prodaje tretji osebi v lasti proizvajalca oz. komitenta.

Tudi umetno ustvarjanje prihodkov od prodaje med povezanimi pravnimi osebami je ena takih nepravilnosti, ki povečuje prihodke in s tem poslovni izid podjetja. Za pripoznavanje prihodkov pri povezanih pravnih osebah je namreč potrebno zagotoviti neodvisnost transakcij od njihovega pravnega položaja. Prihodke od posameznih poslov je mogoče pripoznati, če bi določena transakcija povzročila enake učinke tudi, če ti osebi ne bi bili povezani. V kolikor tega ni mogoče zagotoviti, je take transakcije potrebno izločiti, saj ne dajejo prave slike o uspešnosti poslovanja povezanih oseb.

1.3.3 Povečevanje prihodkov iz enkratnih virov

Povečevanje prihodkov s prihodki iz enkratnih virov gotovo razveseli managerje določenega podjetja, navdušeni pa niso investitorji in posojilodajalci, ki se zanašajo na ta zavajajoča finančna poročila. Taka poročila zavajajo zunanje uporabnike, ki ne vedo, da gre le za prihodke iz enkratnih virov. Schilit je v svoji knjigi *Financial Shenanigans* opozoril na primer podjetja Charter Company, ki je leta 1983 prikazalo poslovanje z dobičkom 50,4 milijona dolarjev, kmalu za tem pa šlo v stečaj. Iz izkaza omenjenega podjetja je bilo razvidno, da je bila večina prihodkov v zadnjem poslovnem letu izrednih; brez njih bi podjetje poslovalo z veliko izgubo. Podjetja lahko s tovrstnimi izrednimi prihodki izboljšajo svoj izkaz uspeha na naslednje načine:

- *Povečanje prihodkov s prodajo precenjenih osnovnih sredstev.* Podjetja prodajo nekatera osnovna sredstva nad njihovo knjižno vrednostjo. Posebej pogosto se to zgodi, če prodajo zemljišča, katerih vrednost se je nenadoma bistveno povečala.

- *Prikazovanje prihodkov od prodaje osnovnih sredstev kot rezultat znižanja operativnih sredstev.* Pozitivna razlika od prodaje OS (SRS, 2006, str. 10) se pripozna neposredno v kapitalu kot presežek iz prevrednotenja. Eden od trikov za umetno napihovanje operativnih prihodkov je prikazovanje prihodkov iz enkratnih virov v zniževanju operativnih stroškov.
- *Prikrivanje sprememb v strukturi prihodkov.* Podjetja ne prikažejo ločeno zneska prihodkov od poslovanja in izrednih odhodkov. SRS 18 – Prihodki (SRS, 2006, str. 101) določajo, da morajo podjetja razčlenjevati svoje prihodke na prihodke od poslovanja, prihodke od financiranja in druge prihodke.

1.3.4 Odlaganje trenutnih odhodkov na poznejše obdobje

Izključitev stroškov iz računovodskih izkazov nima smisla, saj to pomeni, da bo podjetje s tem plačalo višje davke. Kljub temu pa se ta ukana običajno uporabi takrat, ko podjetje želi navdušiti vlagatelje ali posojilodajalce. Gre za enega najpogostejših načinov za »povečanje« dobička v poslovnem obdobju. Znanih je več različnih tehnik za povečanje dobička z izločitvijo stroškov. Vsaka od tehnik doseže cilj nepravilnega prikazovanja poslovnih stroškov kot sredstva namesto kot stroška.

- *Prikazovanje običajnih poslovnih stroškov kot sredstva.* Običajni stroški poslovanja, ki prinašajo kratkoročne koristi, so napačno knjiženi med sredstva in se tako v bodočih obdobjih tudi amortizirajo. Stroški, ki so najbolj pogosto neprimerno amortizirani, so stroški trženja, stroški programske opreme, raziskave in razvoja, stroški vzdrževanja in popravila.
- *Neodpisovanje sredstev brez vrednosti.* Podjetje se mora odločiti, da osnovno sredstvo v poslovnem procesu ni več primerno za uporabo, kar pa marsikdaj ni preprosto. Sredstvo se ne bo amortiziralo in poslovni sistem od njega ne bo imel nikakršne koristi.
- *Prepočasno oziroma nepravilno amortiziranje sredstev.* Pri uporabi osnovnega sredstva podjetje njegovo obrabo evidentira kot amortizirani znesek, ki se potem šteje med stroške tistega poslovnega obdobja. Včasih ima poslovodstvo razloge za čim počasnejše odpisovanje vrednosti sredstev, saj tako dlje ohranijo večjo vrednost za primer, če bi jih poslovni sistem prodal, hkrati pa ima s počasnejšo amortizacijo podjetje manjše odhodke in s tem višji poslovni izid. Seveda ima svojo vlogo pri takšni prodaji osnovnega sredstva tudi njegova tržna vrednost.

1.3.5 Nezapisane ali prikrite obveznosti

Vsako podjetje bi lahko imelo v razkritjih še bistveno več podatkov, kot je nujno potrebno, da zadostijo zakonskim zahtevam. Podjetja večinoma odražajo politiko čim manjšega razkritja raznih podatkov, ki sicer ne sodijo v izkaz uspeha, vendar se uporabniki, ko zanje izvedo, čutijo ogoljufane. Zdelo se jim bo, da bi morali biti z njimi že prej seznanjeni.

Takšni podatki so lahko:

- pogodbe o vezanosti zgolj na enega/ali določeno število poslovnih partnerjev,
- morebitne tožbe, ki grozijo podjetju, in podobno.

1.3.6 Odlaganje trenutnih prihodkov na poznejše obdobje

Cilj te vrste nepravilnosti je zmanjšati sedanje prihodke in jih prestaviti na kasnejše obdobje, za katero podjetje predvideva poslovanje z izgubo. To predvsem velja za podjetja, ki so trenutno zelo uspešna in si želijo na ta način zagotoviti rezervo za slabša obdobja, ter za podjetja, ki bodo prevzeta in tako prikrivajo prihodke v korist prevzemnika. Podjetja s prerazporeditvijo prihodkov v kasnejša obdobja zgladijo vzpone in padce prihodkov v poslovanju, kar v poslovnem svetu ni neobičajno, saj s tem obdržijo investitorje, ki jim je napačno prikazana solidna in predvidljiva rast dobička.

Eden od primerov podjetij, ki jih omenja Schilit v svoji knjigi, je tudi vsem znani gigant Microsoft, kjer so več let prikazovali del ustvarjenega prihodka med rezervami. Septembra leta 1999 so tako ob nekoliko slabšem rezultatu črpali rezerve, ki so jih prejšnja leta ustvarili prav za take namene. Neodvisni revizor je odgovoren za svojo potrditev, da podatki v računovodskih izkazih podjetja niso neresnični ali zavajajoči, prav tako pa morajo na take stvari biti pozorni tudi investitorji, ki so pravzaprav lastniki podjetja.

1.3.7 Odlaganje bodočih odhodkov na tekoče obdobje

Ena od možnih nepravilnosti je med drugim tudi odložitev bodočih odhodkov na sedanje obdobje. S tem želi vodstvo podjetja popraviti izkaz uspeha v naslednjem poslovnem obdobju in s tem prikazati poslovanje z dobičkom. Še posebej so take prevare aktualne v času menjave vodstva, ko so managerjem za rešitev podjetja iz težav ponujene visoko bogate opcije. Najprej je na vrsti reorganizacija, odpisi precenjenih osnovnih sredstev in terjatev ter zmanjševanje števila zaposlenih, kar močno poveča odhodke v tekočem obdobju in s tem poveča dobičke v bodočem obdobju.

Tudi slovenska podjetja morajo uporabnike svojih računovodskih izkazov seznanjati z nekaterimi podatki, ki iz samih izkazov morda ne bi bili razvidni. Druga alineja 61. člena Zakona o gospodarskih družbah (2006) predpisuje, da če računovodsko poročanje po zakonu o gospodarskih družbah, slovenskih računovodskih standardih in mednarodnih standardih računovodskega poročanja ne zadošča za resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe njenega finančnega položaja ter poslovnega izida, mora priloga k izkazom obsehati ustrezna pojasnila.

Zaradi možnih hudih posledic takih nepravilnosti za investitorje in posojilodajalce, ki se zanašajo na napačno predstavljene informacije o podjetju, predvsem pa za podjetje samo, je

treba uvesti čim več ukrepov, da se tako namerne kot tudi naključne nepravilnosti pravočasno preprečijo.

1.3.8 Najpogostejše napake računovodij v tujini

Analiza opravljanja poklicne dolžnosti, izvedena leta 2002, ki je zajela 22.000 ameriških preizkušenih računovodij in računovodskih servisov in jo je opravil AICPA³, je pokazala najbolj značilne napake pri računovodenju nejavnih podjetij, in sicer (Horvat, 2002, str. 116–117):

- 63 % preizkušenih računovodij oziroma računovodskih servisov tehnično nepravilno uporablja računovodske standarde. Več kot polovica v raziskavo zajetih nepravilno uporablja metode vrednotenja zalog, dobra tretjina napak pa nastane pri evidentiranju terjatev;
- 20 % v raziskavo zajetih ni uspešnih pri odkrivanju prevar. Večina nepravilnosti izhaja iz računovodenja državnih podjetij in podjetij, ki so poslovno povezana z državnimi podjetji;
- 13 % jih ne pripravlja primernih razkritij k računovodskim izkazom. Največ napak se nanaša na razvrstitev in naravo vrednostnih papirjev, še posebej izpeljanih finančnih instrumentov in posojil povezanim osebam.

Da bi se izognili napakam, AICPA priporoča, naj računovodska podjetja opustijo sodelovanje s podjetji v dejavnostih, v katerih nimajo izkušenj. Največ napak je namreč mogoče najti v podjetjih s področij proizvodjalnih dejavnosti in finančnih storitev, še posebej v zavarovalnicah. Zato bi morala s temi podjetji sodelovati samo tista računovodska podjetja, ki imajo veliko izkušenj in znanja pri računovodenju omenjenih podjetij.

1.4 Najpogostejše nepravilnosti v računovodskih izkazih v Sloveniji

V tem delu naloge bom opisala tipične napake v računovodskih izkazih, ki jih pri svojem poslovanju in evidentiranju poslovnih dogodkov delajo podjetja in s tem namenoma ali ne namenoma krojijo svoje poslovne rezultate. Napake so iz področja računovodstva, ker pa se ta močno prepleta z davčno zakonodajo, bom ponekod opisala tudi davčni vidik pri računovodskih napakah.

Nepravilnosti večinoma povzemam iz knjige **358 najpogostejših računovodskih napak** (Fekonja & Premk, 2008), pri tem pa se opiram na aktualne zakone, na Slovenske računovodske standarde, Zakon o gospodarskih družbah in druge.

Računovodska poročila so pomemben dejavnik ugotavljanja stanja podjetja. Pri oblikovanju posameznih postavk računovodskih izkazov je potrebno zraven posameznih standardov, ki se

---

³ American Institute of Certified Public Accountants.

nanašajo na oblikovane postavke, upoštevati tudi to, da so posamezni izkazi v tesni medsebojni vzročni povezavi (Glas, 2000, str. 462).

Podrobneje obravnavam napake, ki se mi zdijo pomembnejše in pogostejše ter so hkrati vključene v anketo, ki sem jo izvedla med računovodji. Analiza le-te je opredeljena v tretjem sklopu magistrske naloge.

1.4.1 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva obravnava Slovenski računovodski standard 1. Opredmeteno osnovno sredstvo je sredstvo v lasti ali finančnem najemu, ki se uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene, ter se bo po pričakovanjih uporabljalo v več kot enem obračunskem obdobju. To so zemljišča, zgradbe, proizvodna oprema, druga oprema in biološka sredstva (SRS, 2006, str. 7).

- Družba ne vodi registra osnovnih sredstev.

SRS 22 (SRS, 2006, str. 121) določa, da so poslovne knjige temeljni knjigi (glavna knjiga in dnevnik glavne knjige) ter pomožne knjige (analitične evidence in druge pomožne knjige). Podjetje v svojem splošnem aktu opredeli, katere pomožne poslovne knjige in razčlenjevalne razvide (analitične evidence) bo vodilo. Vodenje temeljnih poslovnih knjig je obvezno, vodenje pomožnih poslovnih knjig pa samo, če verodostojni podatki, ki se ponavadi dobivajo na podlagi pomožnih knjig, ne zagotavljajo drugače.

Med druge pomožne poslovne knjige, ki nastajajo v stroškovnem računovodstvu, je tudi register opredmetenih osnovnih sredstev, ki je hkrati tudi obvezna pomožna poslovna knjiga. Le-ta vzdržuje podatke o posameznem osnovnem sredstvu, njegovem aktiviranju ter vseh spremembah do odtujitve. Register osnovnih sredstev je v podjetju ključnega pomena za dokazovanje dejanskega obstoja uporabljenih osnovnih sredstev, saj le-teh zavezanec ne more zagotoviti iz podatkov glavne knjige (Fekonja & Premk, 2008, str. 64).

Register osnovnih sredstev naj bi zagotavljal naslednje podatke:

- inventarno številko osnovnega sredstva,
- naziv dobavitelja osnovnega sredstva,
- nabavno vrednost osnovnega sredstva,
- datum nabave,
- datum aktiviranja osnovnega sredstva,
- amortizacijsko stopnjo,
- odpisano vrednost,
- preostalo oz. sedanjo vrednost,
- konto,
- lokacijo osnovnega sredstva,

- stroškovno mesto oz. nosilca,
- interno številko dokumenta,
- vrsto prometa,
- točno izkazano začetno (otvoritveno) stanje.

V praksi se nemalokrat ugotovi, da je register ne vsebuje potrebnih podatkov, da so sredstva v njem napačno evidentirana in podobno.

- Register osnovnih sredstev ni usklajen z glavno knjigo.

Podatki o osnovnih sredstvih, ki se nahajajo v registru osnovnih sredstev, se morajo ujemati s podatki, ki so v glavni knjigi. Največkrat se zgodi, da imajo družbe v glavni knjigi podatke, ki niso usklajeni z registrom. Zgodi se, da je v glavni evidentirano osnovno sredstvo, ki ga ni v registru, ali pa se v registru osnovnih sredstev nahajajo sredstva, s katerimi družba ne razpolaga več oziroma jih je že odtujila.

- Družba ne izvede letnega popisa opredmetenih osnovnih sredstev.

54. člen Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD) določa, da morajo družbe najmanj enkrat letno preveriti, ali se stanje posameznih aktivnih in pasivnih postavk v poslovnih knjigah ujema z dejanskim stanjem. To nam določa tudi SRS 28.23 (SRS, 2006, str. 166), ki pravi da je med ukrepi za preverjanje zanesljivosti obračunskih podatkov tudi popis (inventura) sredstev in dolgov, s katerimi je treba uskladiti podatke, da bi ustrezali dejanskemu stanju. Promet v glavni knjigi in dnevniku ter stanje v glavni knjigi in pomožnih poslovnih knjigah je potrebno uskladiti pred sestavitvijo letnih obračunov in popisom. Stanje sredstev in dolgov po poslovnih knjigah se najmanj enkrat na leto uskladi z dejanskim stanjem, ugotovljenem pri popisu. Popis osnovnih sredstev morajo imeti podjetja urejen v internih aktih (npr. Pravilnik o računovodstvu).

- Napačna določitev amortizacijskih stopenj z vidika SRS.

V praksi večina podjetij stopnjo amortizacije za opredmetena osnovna sredstva določa na podlagi stopenj, predpisanih z davčno zakonodajo, čeprav bi morala podjetja upoštevati predvsem predvideno dobo koristnosti in način njihove izrabe oziroma amortizacije. Amortizacijske stopnje, ki jih predpisuje davčna zakonodaja, niso podlaga za amortiziranje v knjigovodskih izkazih. Če jih podjetje upošteva le z namenom vplivati na poslovni izid, ravna v nasprotju s SRS.

Doba koristnosti amortizirljivega sredstva je zelo pomembna, saj nam pove, kako dolgo bo amortizirljivo sredstvo prenašalo svojo vrednost na proizvode in storitve oz. na koliko proizvodov in storitev bo predvidoma preneslo svojo vrednost (Fekonja & Premk, 2008, str. 69–70).

Pri določanju dobe koristnosti moramo po SRS 13.8 (SRS, 2006, str. 78) upoštevati pričakovano fizično izrabo, pričakovano ekonomsko staranje, pričakovano tehnično staranje, pričakovane zakonske in druge omejitve uporabe. Za dobo koristnosti oziroma predvideno življenjsko dobo določimo tisto, ki je po teh merilih najkrajša.

Istovrstna sredstva naj bi imela enak način amortiziranja in enotno dobo koristnosti. To je podjetje dolžno določiti neodvisno od davčne zakonodaje. Način obračunavanja amortizacije in določanje dobe koristnosti osnovnih sredstev mora podjetje določiti v svojih internih aktih.

- Nerazlikovanje med finančnim in operativnim (poslovnim) lizingom

Mednarodni računovodski standard 17 (v nadaljevanju MRS 17) opredeljuje finančni najem kot najem, pri katerem se prenesejo vse pomembne oblike tveganja in koristi, povezanih z lastništvom sredstva. Lastninska pravica lahko preide na drugo stran ali pa tudi ne. Poslovni najem je najem, ki ni finančni najem.

Operativni lizing (najem) je zanimiv za podjetja, saj ne bremeni bilanc z dolgoročnimi obveznostmi. Strošek amortizacije bremeni lizingodajalca, obrok pa se v celoti obravnava kot strošek. S tem pa ostaja potencial podjetja za najemanje kreditov pri bankah nezmanjšan.

Finančni lizing (najem) je oblika zakupa, kjer ima lizingodajalec pravno lastništvo nad predmetom lizinga, lizingojemalec pa ekonomsko lastništvo in ga beleži v svojih poslovnih knjigah. To pomeni, da so davčno priznani stroški (v primeru pravnih oseb) amortizacija in obresti. Pravno lastništvo predstavlja lizingodajalcu obliko zavarovanja v primeru, da lizingojemalec ne izpolni svojih obveznosti. Finančni najem je mogoče primerjati z dolgoročnim kreditom. Glavna razlika je, da so zneski najema višji, lahko predstavljajo tudi 100 % vrednosti, dobe odplačevanja pa daljše.

Ali je najem finančni najem ali poslovni najem je odvisno bolj od vsebine posla kot od oblike pogodbe. Najem se običajno razvrsti med finančne najeme v naslednjih okoliščinah (MRS 17):

- z najemom se na koncu trajanja najema prenese lastništvo sredstva na najemnika;
- najemnik ima možnost kupiti sredstvo po ceni, ki je po pričakovanju dovolj manjša od poštene vrednosti na dan, ko je to možnost mogoče izrabiti, da je na začetku najema precej gotovo, da bo najemnik to možnost izrabil;
- trajanja najema se ujema z večjim delom dobe gospodarne uporabe sredstva, čeprav njegovo lastništvo ni preneseno;
- na začetku najema je sedanja vrednost najmanjše vsote najemnin enaka vsaj skoraj celotni pošteni vrednosti najetega sredstva in

- najeta sredstva so tako posebne narave, da jih samo najemnik lahko uporablja brez večjih sprememb.

Znaki okoliščin, ki posamič ali skupaj lahko prav tako vodijo do razvrstitve najema kot finančnega najema, so (MRS 17):

- če najemnik lahko odpove najem, najemodajalčeve izgube zaradi odpovedi bremenijo najemnika;
- dobički ali izgube zaradi spreminjanja poštene preostale vrednosti pripadajo najemniku (na primer v obliki povračila najemnine, ki je enako večini prihodkov od prodaje ob koncu najema) in
- najemnik lahko podaljša najem v naslednje obdobje za najemnino, ki je bistveno manjša od tržne.

Taka oblika financiranja je že dolgo časa po svetu dobro uveljavljena. Najpogosteje pa se uporablja pri nakupu nepremičnin, vozil, plovil in opreme. Glavne odlike lizinga so njegova fleksibilnost in upoštevanje potreb in zmožnosti lizingojemalca.

Pogoste napake, ki se poleg naštetih pojavljajo v podjetjih so tudi napačno evidentiranje drobnega inventarja, amortiziranje neamortizirljivih sredstev, nerazpolaganje z ustrezno dokumentacijo izločenih sredstev itd.

1.4.2 Neopredmetena osnovna sredstva

Neopredmetena osnovna sredstva računovodsko obravnava SRS 2. Ta sredstva se izkazujejo na kontih skupin 00 – neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev.⁴ Neopredmeteno sredstvo je razpoznavno nedenarno sredstvo, ki praviloma fizično ne obstaja. Praviloma se pojavlja kot neopredmeteno osnovno sredstvo, ki zajemajo dolgoročno odložene stroške razvijanja, usredstvene stroške naložb v tuja opredmetena osnovna sredstva, naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine in druge pravice ter naložbe v dobro ime prevzetega podjetja. Neopredmeteno sredstvo se pripozna v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njim, in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti (SRS, 2006, str. 16).

- Ni določen model prevrednotenja neopredmetenih osnovnih sredstev

Prevrednotenje neopredmetenih sredstev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti zaradi uporabe modela prevrednotenja in zmanjšanje njihove knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve (SRS, 2006, str. 19).

Podjetja morajo v svojih internih aktih določiti model prevrednotenja neopredmetenih osnovnih sredstev, in sicer se ta sredstva lahko prevrednotujejo po modelu nabavne vrednosti

---

⁴ Kontni načrt za gospodarske družbe in zadrage prilagam v prilogi 6.

ali po modelu prevrednotenja. Po prvem modelu sredstva izkazujemo po njihovih nabavnih vrednostih zmanjšanih za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Neopredmetena sredstva, ki imajo določeno dobo koristnosti se ne amortizirajo, ampak se slabijo.

SRS 2.30 (SRS, 2006, str. 19) določa, da se lahko neopredmetena sredstva prevrednotujejo na pošteno vrednost, če zanje obstaja delujoči trg. Prevrednotovanje po modelu prevrednotenja je treba opravljati redno, tako da se na dan bilance stanja knjigovodska vrednost takih sredstev ne razlikuje bistveno od njihove poštene vrednosti.

- Napačno evidentiranje nabavne vrednosti neopredmetenih osnovnih sredstev.

V praksi se pogosto pojavlja napaka, ko računovodja sredstvo evidentira v register osnovnih sredstev skupaj z DDV, čeprav ima podjetje pravico do odbitka vstopnega DDV. V takem primeru se v register zavede nabavna vrednost brez DDV.

Prav tako se ob začetnem pripoznanju neopredmeteno sredstvo ovrednoti po nabavni vrednosti, kamor se všttevajo tudi uvozne in nevračljive nakupne dajatve, vsi neposredni stroški pripravljanja sredstva za uporabo, ki jih temu sredstvu lahko pripišemo.

- Amortiziranje dobrega imena

Dobro ime se ne amortizira, temveč se prevrednotuje zaradi oslabitve. Oslabitev dobrega imena je potrebna, če knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost. Izguba, ki nastane zaradi slabitve dobrega imena, se v naslednjih obdobjih ne sme razveljaviti.

- Napačno razvrščanje neopredmetenih osnovnih sredstev (naložbe v tuja opredmetena osnovna sredstva)

V primeru, da ima podjetje v najemu poslovni prostor in ga na primer preuredi, se ti stroški preurejanja evidentirajo med neopredmetenimi osnovnimi sredstvi in ne med stroški na razredu 4.

Usredstveni stroški naložb v tuja opredmetena osnovna sredstva so neopredmetena sredstva, pripoznana kot usredstveni stroški naložb v tuja opredmetena osnovna sredstva na podlagi sklenjenih pogodb, in ne izpolnjujejo pogojev za samostojno pripoznavanje opredmetenih osnovnih sredstev oziroma delov teh sredstev. Med stroške se prenašajo kot stroški amortizacije v dobi koristnosti, ki pa ne more presegati dobe pravne pravice. Doba koristnosti je torej povezana s trajanjem najema po pogodbi.

- Napačno razvrščanje računalniških programov in računalnikov

V primeru, da podjetje kupi računalniški program brez računalnika, se le-ta evidentira med premoženjskimi pravicami na kontu 003, kot to določa SRS 2. V primeru, da podjetje kupi program skupaj z računalnikom, pa se celotna vrednost nakupa knjiži na opremo, na konto 040.

1.4.3 Finančne naložbe

Finančne naložbe ureja SRS 3 (SRS, 2006, str. 23), ki opredeljuje finančne naložbe kot sestavni del finančnih instrumentov podjetja in kot finančna sredstva, ki jih ima podjetje naložbenik, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevalo svoje finančne prihodke.

Večinoma so to naložbe v kapital drugih podjetij ali v finančne dolgove drugih podjetij, države, območja in občine ali drugih izdajateljev (finančne naložbe v posojila), pojavljajo pa se tudi kot finančna sredstva drugačne narave, ki niso vezana na proizvodnjanje in opravljanje storitev v proučevanem podjetju.

Finančne naložbe se pri začetnem pripoznanju razvrstijo v:

- finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida,
- finančne naložbe v posesti do zapadlosti v plačilo,
- finančne naložbe v posojila ali
- za prodajo razpoložljiva finančna sredstva.

- Evidentiranje finančnih naložb ni v skladu s SRS

Podjetje svojih finančnih naložb ne razvršča tako, kot je to opredeljeno v Slovenskih računovodskih standardih.

- Nepravilno razporejanje finančnih naložb – izmerjeno po pošteni vrednosti preko poslovnega izida (napačno evidentiranje stroškov posla in/ali dobička/izgube)

Stroški posla, ki izhajajo neposredno iz nakupa finančne naložbe, se takoj pripoznajo kot stroški. Dokazana dobiček ali izguba pri takem finančnem sredstvu, se pripozna v poslovnem izidu prek finančnih prihodkov in odhodkov. Prejeti deleži v dobičku in dividende povečujejo finančne prihodke. Tečajne razlike in obresti se poračunavajo s poslovnim izidom (Fekonja & Premk, 2008, str. 69–70).

- Napačno razporejanje finančnih naložb na kratkoročne in dolgoročne

Po SRS 3 (SRS, 2006, str. 24) se finančne naložbe v bilanci stanja izkazujejo kot dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe. Dolgoročne finančne naložbe so tiste, ki jih namerava imeti podjetje naložbenik v posesti v obdobju daljšem od leta dni in ne v posesti za trgovanje.

Finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, so praviloma kratkoročne finančne naložbe (SRS, 2006, str. 24).

Tiste dolgoročne naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, države ali drugih izdajateljev (finančne naložbe v posojila), ki zapadejo v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se v bilanci stanja prenesejo med kratkoročne finančne naložbe. Kratkoročne finančne naložbe se lahko ob utemeljenih razlogih na podlagi pogodb spremenijo v dolgoročne finančne naložbe (SRS, 2006, str. 24).

1.4.4 Dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Dolgoročne aktivne časovne razmejitve obravnava SRS 2 (SRS, 2006, str. 16), ki določa, da so to dolgoročno odloženi stroški, ki jih evidentiramo na kontu 007. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve zmanjšujejo svojo vrednost neposredno preko kontov nabavne vrednosti brez uporabe kontov popravka vrednosti.

- Napačno evidentiranje dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev

Plačila najemnine za več let vnaprej so v podjetjih velikokrat evidentirana kar med stroški najema, kar pa ni pravilno. Za več let vnaprej plačana najemnina mora biti evidentirana na kontu dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev, nato pa bi se vrednost zmanjševala s prenosom vrednosti na strošek najema (konto 413).

- Družba ne preverja in ne usklajuje stanja aktivnih časovnih razmejitev

Podjetje mora stanje aktivnih časovnih razmejitev redno preverjati in jih ustrezno prenašati med stroške.

1.4.5 Naložbene nepremičnine

Pravila za računovodsko evidentiranje naložbenih nepremičnin določa SRS 6 (SRS, 2006, str. 44–47). Naložbena nepremičnina je opredeljena kot nepremičnina, posedovana, da bi prinašala najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe.

Naložbene nepremičnine so lahko:

- zemljišča, posedovana za povečevanje vrednosti dolgoročne naložbe, in ne za prodajo v bližnji prihodnosti v rednem poslovanju;
- b) zemljišča, za katera podjetje ni določilo prihodnje uporabe;
- c) zgradbe v lasti ali finančnem najemu, oddane v enkratni ali večkratni poslovni najem in
- č) prazne zgradbe, posedovane za oddajo v enkratni ali večkratni poslovni najem.

Za odločitev, ali se nepremičnina razvrsti kot naložbena nepremičnina, je potrebna presoja. Podjetje opredeli sodila, tako da lahko presoja dosledno v skladu z opredelitvijo pojma naložbene nepremičnine in z napotki v MRS od 40.7 do 40.13. Pri opredelitvi ni pomembna registracija dejavnosti podjetja, je pa bistvena lastnost prinašanje najemnine.

- Napačno evidentiranje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina je napačno evidentirana, in sicer med nepremičninami družbe.

- Ni določen model merjenja naložbenih nepremičnin.

SRS 6.10 (SRS, 2006, str. 45) določa, da mora podjetje za merjenje naložbenih nepremičnin izbrati ali model nabavne vrednosti ali model poštene vrednosti. Usmeritev, ki jo izbere, mora uporabljati za vse naložbene nepremičnine.

- Neločevanje med posameznimi modeli in posledično napačno knjiženje

Za kakšen model merjenja naložbenih nepremičnin se bo podjetje odločilo, mora biti razvidno v internih aktih. Podjetje se ne more hkrati odločiti za oba modela, saj je to v nasprotju s SRS 6.

- Napačna razvrstitev nepremičnine na naložbeno (prinaša najemnini) in del, ki se uporablja pri proizvodnji blaga in storitev

Pri razvrščanju nepremičnin, katerih del se uporablja za oddajanje v najem, del pa za proizvodnjo ali dobavljanje blaga in storitev v računovodskih izkazih, moramo biti zelo pozorni. Deli nepremičnin se, kot opisuje MRS 40.10 na primeru, obravnavajo ločeno le, če se lahko prodajo ločeno. V kolikor podjetje nepremičnine ne more prodati po delih, mora tako nepremičnino razvrstiti med:

- opredmetena osnovna sredstva (če je pomemben del nepremičnine namenjen proizvodnji ali dobavljanju blaga ali storitev),
- med naložbene nepremičnine, če se pomemben del nepremičnine uporablja za oddajanje v najem.

1.4.6 Zaloge

Pravila za računovodsko obravnavanje zalog določa SRS 4 (SRS, 2006, str. 33), ki pravi, da so zaloge praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodjanju za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja.

Stvar v zalogi se v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja pripozna kot sredstvo, ko se ob upoštevanju prevzema na podlagi ustreznih listin začne obvladovati. Količine v zalogi je treba ločevati od poškodovanih stvari v zalogi, proizvodov iz ustavljene proizvodnje, proizvodov slabše kakovosti in neidočega trgovskega blaga.

Knjigovodska vrednost porabljenih zalog surovin, materiala in drobnega materiala predstavlja strošek materiala, knjigovodska vrednost prodanih zalog nedokončane proizvodnje, proizvodov in blaga pa poslovni odhodek.

- Stanje zalog v glavni knjigi se ne ujema s pomožnimi knjigami.

Ko knjižimo poslovne dogodke moramo biti pozorni, da se seštevek istovrstnih razčlenjevalnih kontov ujema z zneski na ustreznem kontu glavne knjige. Pogosto se namreč zgodi, da se stanje v materialni evidenci ne ujema s stanjem v glavni knjigi.

- Napačno razknjiževanje porabe materiala

V skladu s SRS 4.18 (SRS, 2006, str. 34) je knjigovodska vrednost porabljenih zalog strošek, knjigovodska vrednost prodanih zalog pa poslovni odhodek. Tako moramo porabo zalog surovin in materiala, ki je evidentirana na kontu razreda 3, razknjižiti med stroške in ne med odhodke.

- Popis zalog ni bil korektno opravljen.

Inventurni popis blaga naredijo družbe vsaj enkrat letno in to ponavadi pred sestavo zaključnega računa. Običajno družbe izvedejo popis izven rednega delovnega časa, kar delavcem ni po godu in so zaradi nezadovoljstva manj vestni pri opravljanju popisa. Zaradi tega se pojavljajo napake, ki ostanejo nepreverjene, tako da sam popis ni popolnoma točen. Vprašanje je tudi, kako točen popis in zanesljive so informacije pri subjektivnih metodah popisa, katerih točnost rezultatov ni znana (npr. popis gozdov).

- Nekurantne zaloge vrednostno niso popravljene.

V skladu s SRS 33 (SRS, 2006, str. 214) se nekurantne zaloge materiala prevrednotijo, če je njihova knjigovodska vrednost večja od njihove nadomestljive vrednosti, nekurantne zaloge trgovskega blaga in proizvodov pa, če je njihova knjigovodska vrednost večja od njihove iztržljive vrednosti.

V praksi se velikokrat pojavlja, da podjetja vrednostno ne popravijo nekurantnih zalog in s tem povzročijo dodatne stroške ali odhodke. Tako poslovni izid podjetja ni realno izkazan.

- Podjetje se ne drži usmeritev glede vrednotenja zalog.

Vrednotenje zalog proizvodov je zelo pomembno, saj lahko bistveno vpliva na poslovni izid podjetja. Slovenski računovodski standardi izpostavljajo tri možne metode vrednotenja zalog poslovnih učinkov (Kavčič, 2008, str. 14–16):

- metodo vrednotenja po proizvodjalnih stroških;

Ti stroški vključujejo neposredne stroške materiala, neposredne stroške dela, neposredne stroške storitev, neposredne stroške amortizacije (del, ki se nanaša neposredno) in posredne proizvodjalne stroške (stroški materiala, stroški dela, stroški storitev in stroški amortizacije, ki so obračunani v okviru proizvodjalnega procesa in jih ni možno neposredno povezovati z nastajajočimi poslovnimi učinki).

To metodo uporabimo takrat, ko se obseg proizvodnje in prodaje iz obdobja v obdobje gibata bolj ali manj enakomerno.

- metodo vrednotenja po zoženi lastni ceni;

Zožena lastna cena vsebuje poleg zgoraj naštetih proizvodjalnih stroškov še posredne stroške nabave in prodaje ter posredne stroške splošnih služb.

To metodo podjetje privzame takrat, ko je obseg proizvodnje iz obdobja v obdobje enakomeren, obseg prodaje pa neenakomeren. Ta metoda vrednoti zaloge po najvišji dovoljeni ravni.

- metodo vrednotenja po spremenljivih proizvodjalnih stroških;

Ti stroški vsebujejo poleg neposrednih proizvodjalnih stroškov še spremenljivi del posrednih proizvodjalnih stroškov. To je najnižja dovoljena raven po kateri podjetje lahko vrednoti zaloge poslovnih učinkov.

Ta metoda je primerna takrat, kadar se v preteklih obračunskih obdobjih obseg proizvodnje giblje neenakomerno, obseg prodaje pa enakomerno.

Omeniti je potrebno tudi to, da je vpliv metode vrednotenja zalog na dobiček v podjetju le začasen, saj se morajo vsi stroški enkrat pokriti iz prihodkov od prodanih proizvodov. Če smo jih v enem obdobju pokrili manj, jih bomo morali v drugem več, in obratno (Kavčič, 2008, str. 14).

1.4.7 Terjatve

Finančne terjatve so obravnavane v SRS 3 (SRS, 2006, str. 23–32) in SRS 6 (SRS, 2006, str. 44–47). Terjatve so na premoženjskopравниh in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od določene osebe plačilo dolga, dobavo kakih stvari ali opravitev kake storitve. Kot poslovne terjatve se ne štejejo dolgoročne finančne naložbe in kratkoročne finančne naložbe, temveč le tiste, povezane s finančnimi prihodki, ki izhajajo iz njih. Usredstvene (aktivne) časovne razmejitev spadajo med poslovne terjatve le v širšem pomenu in pri računovodskem proučevanju ter niso predmet tega standarda.

- Napačno evidentiranje slabitve in odpisa terjatev

SRS 5 (SRS, 2006, str. 40) določa, da je prevrednotenje terjatev sprememba njihove knjigovodske vrednosti; kot prevrednotenje se ne šteje pogodbeno povečanje oziroma zmanjšanje njihove knjigovodske vrednosti. Opravi se lahko na koncu poslovnega leta ali med njim. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje terjatev zaradi njihove oslabitve ali prevrednotenje terjatev zaradi odprave njihove oslabitve. Knjigovodsko vrednost terjatev moramo zmanjšati s preračunom na kontu popravka vrednosti. Izgubo evidentiramo na poslovne odhodke v zvezi s terjatvami.

Potrebno je upoštevati razliko med oblikovanimi popravki vrednosti terjatev (slabitev) in njihovimi odpisi.

Popravek vrednosti terjatev družba oblikuje na podlagi domneve, da ta terjatev ne bo poravnana. Oblikovan popravek pomeni samo izkazan popravek te terjatev, medtem ko sama terjatev še vedno obstaja. Popravek vrednosti terjatev se lahko oblikuje na podlagi individualne presoje, da za konkretno terjatev obstaja utemeljitev, da ne bo poravnana, ali pa v odstotku od stanja vseh terjatev do kupcev, ki se ga določi na podlagi izkušenj iz preteklih let in pričakovanj v prihodnosti, pri čemer ta odstotek odraža odstotek terjatev, za katere se pričakuje, da ne bodo poravnane. Oblikovan popravek vrednosti vpliva na izkaz poslovnega izida (Fekonja & Premk, 2008, str. 156–157).

Odpis terjatev pomeni dokončen izbris terjatev iz poslovnih knjig, ki pa mora biti utemeljen z ustrežno listino. V podjetju lahko odpis terjatev knjižijo ali preko popravka terjatev (129/120)

ali pa direktno z odpisom terjatve v primeru, ko pred tem ni bil oblikovan popravek terjatev (120/721).

Podjetja največkrat naredijo napako, ko slabitev terjatev ne evidentirajo na kontu 721, ampak zaprejo konto 120 in naredijo protivknjižbo na kontu 129. Pri odpisu pa se pojavlja napaka, da je podjetje že izvedlo slabitev, nato pa so odpis še enkrat poknjižili med odhodke.

- Neopravičeni odpisi terjatev

Podjetja odpisujejo terjatve, za katere nimajo ustreznih listin in pravne podlage za odpis.

- Neobračunavanje obresti od danega posojila povezani osebi

Pri danem posojilu povezani osebi mora družba obračunati obresti od posojila. Pomembno je, da vemo, kdo se šteje za povezano osebo in da to tudi upoštevamo.

- Napačno evidentiranje kratkoročno danih predujmov in prejetih predujmov

Terjatve za kratkoročno dane predujme so evidentirane med kratkoročnimi sredstvi, medtem ko se prejeti predujmi izkazujejo na kontu skupine 23.

Dobljeni predujem je znesek denarja, s katerim kupec plača dobavitelju dobave proizvodov, blaga ali storitev vnaprej. Napaka, ki se pojavlja pri prejetih predujmih je ta, da jih družbe evidentirajo na terjativah do kupcev (konto 12), kar je narobe, saj prejeti predujmi kupcev ne zmanjšujejo obstoječih terjatev, temveč so to obveznosti do kupcev na osnovi prejetih predujmov.

Pri evidentiranju danih predujmov se pojavlja ravno obratno. Družbe dane evidentirajo na kontu obveznosti do dobaviteljev (konto razreda 220), kar je napačno. Pravilen je konto skupine 13 – dani kratkoročni predujmi in varščine.

- Neknjiženje oziroma nepravilno knjiženje kompenzacij

Kompenzacija nastane z medsebojnim dogovorom dveh strank, da bosta nastalo terjatev in obveznost medsebojno pobotali.

Računovodja oz. knjigovodja mora biti pri knjiženju kompenzacij pozoren, da so poknjižene tudi kompenzacije, ki niso izvedene preko transakcijskega računa.

1.4.8 Denarna sredstva

Denarna sredstva so obravnavana v SRS 7 (SRS, 2006, str. 48–50), ki opredeljuje denar kot zakonsko plačilno sredstvo, ki je posrednik pri menjavi poslovnih učinkov v razmerah blagovnega gospodarstva, trga in delitve dela. Denar so gotovina, knjižni denar in denar na poti.

- Družba ne vodi blagajniškega poslovanja.

Zakon o gospodarskih družbah in SRS določata, da mora vsaka družba evidentirati poslovne dogodke, ki so povezani z gotovinskim poslovanjem.

Vsaka družba, ki posluje z gotovino, mora kot pomožno poslovno knjigo voditi tudi blagajniško poslovanje. Povečanje denarnih sredstev evidentiramo preko blagajniškega prejema, zmanjšanje denarnih sredstev pa preko blagajniškega izdatka. Preko blagajniškega dnevnika se dnevno evidentirajo vsa povečanja in zmanjšanja denarnih sredstev, na koncu pa je izkazan saldo denarnih sredstev v blagajni (Fekonja & Premk, 2008, str. 186).

- Ni določen blagajniški maksimum.

Blagajniški maksimum podjetje določi v svojih internih aktih. Le-ta predstavlja količino denarnih sredstev, ki se nahaja konec poslovnega dne v blagajni in so posledica običajnega poslovanja. V primeru, da blagajniški maksimum ni določen, podjetje ne sme izvrševati plačil v gotovini in mora prejeti denar kupca takoj položiti na transakcijski račun (Fekonja & Premk, 2008, str. 187).

Pri samostojnem podjetniku velja prost pretok denarja in zanj ni omejitev gotovine v blagajni.

- Ni upoštevana uredba o plačevanju z gotovino.

Podjetje plačuje blago in storitve načeloma z nakazili na TRR in ne z gotovino. Pravilnik o plačevanju z gotovino in blagajniškem maksimumu določa, da lahko podjetje blago ali storitev plača tudi v gotovini, vendar največ do višine 420 EUR in le v primeru, če podjetje vodi pomožno knjigo blagajne.

- Pomožna knjiga blagajne ni usklajena z glavno knjigo.

Odgovorni morajo sproti preverjati evidentirane poslovne dogodke, tako da so pomožne knjige vedno usklajene z glavno knjigo.

- Družba v blagajni izkazuje stroške, ki po vsebini niso stroški družbe (ne vsebujejo naziva družbe).

Velikokrat se ugotovi, da podjetje zaradi različnih razlogov izkazuje med blagajniškimi izdatki tudi prejete račune, ki ne vsebujejo naziva družbe.

- Napačno evidentiranje negativnega salda na TRR.

V bilanci stanja mora biti negativno stanje na transakcijskem računu prikazano med obveznostmi do banke. Običajno družbe negativno stanje na dan 31. 12. preknjižijo na obveznosti do banke (konto skupine 28) in jih na to 1. 1. razknjižijo nazaj. Nemalokrat se zgodi, da odgovorni na preknjižbo pozabijo in tako izkazujejo napačna stanja.

- Stanje na TRR ni skladno z zadnjim bančnim izpiskom.

Podjetja morajo konec leta preveriti, ali se stanje denarnih sredstev na računu (konto 110) ujema s končnim stanjem zadnjega izpiska, ki ga pošljejo banke. V praksi se zgodi, da se stanja ne ujemajo.

1.4.9 Kapital

Pravila za računovodsko obravnavanje kapitala določa SRS 8 (SRS, 2006, str. 51–55). Celotni kapital podjetja je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če podjetje preneha delovati, pri čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in lastni poslovni deleži ter dvigi (izplačila).

Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, presežek iz prevrednotenja in prehodno še ne razdeljeni čisti dobiček ali še ne poravnana čista izguba poslovnega leta (SRS, 2006, str. 51).

- Družba ni odpravila splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala.

Vse družbe so morale po stanju na dan 1. 1. 2006, v skladu s 15. točko uvoda v SRS, prenesti salda splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala na kapitalske rezerve (Fekonja & Premk, 2008, str. 197).

- Nepravilno oblikovanje zakonskih rezerv.

Višina potrebnih zakonskih rezerv je odvisna od vsote zakonskih in kapitalskih rezerv in je opredeljena z desetimi odstotki oziroma v statutu določenem višjem odstotku osnovnega kapitala. Sklad se oblikuje postopno z vsakoletnim odvajanjem pet odstotkov zneskov letnega čistega dobička, zmanjšanega za znesek, ki je bil uporabljen za kritje morebitne prenesene izgube, v zakonske rezerve, dokler vsota zakonskih in kapitalskih rezerv ni enaka desetim odstotkom oziroma v statutu določenem višjem odstotku osnovnega kapitala.

- Napačno evidentiranje prenesenega dobička/izgube prejšnjih let

Prenesene čiste izgube iz prejšnjih let se izkazujejo na kontu 931, preneseni čisti dobiček pa na kontu 930. Knjižbi se opravi na dan 1. 1. naslednjega poslovnega leta. V primeru pokrivanja izgube knjižimo zmanjšanja (v dobro konta 931), v skladu z ZGD, iz različnih postavk kapitala.

- Razporeditev poslovnega izida ni skladno s sklepom skupščine.

Če družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, ga mora najprej uporabiti za namene in po vrstnem redu, ki je določen v 230. členu ZGD (2006):

1. za kritje prenesene izgube,
2. za oblikovanje zakonskih rezerv,
3. za oblikovanje rezerv za lastne deleže,
4. za oblikovanje statutarnih rezerv,
5. za oblikovanje drugih rezerv iz dobička.

O uporabi bilančnega dobička odloča skupščina. S sklepom o uporabi bilančnega dobička lahko skupščina odloči, da se v druge rezerve iz dobička, poleg morebitnih zneskov odvede dodatni znesek. Če statut določa, da je bilančni dobiček dovoljeno uporabiti tudi za druge namene (na primer za izplačila delavcem ali članom organov vodenja ali nadzora), lahko skupščina s sklepom o uporabi bilančnega dobička odloči, da se ta uporabi tudi za te v statutu določene druge namene. Delničarji imajo pravico do deleža v bilančnem dobičku, razen če je skupščina s sklepom o uporabi bilančnega dobička v skladu z zakonom ali statutom odločila, da se bilančni dobiček uporabi za namene iz prejšnjega odstavka ali da se bilančni dobiček ne razdeli delničarjem (preneseni dobiček) (230. člen ZGD, 2006).

Uporaba čistega dobička poslovnega leta, o kateri navadno odločata uprava in nadzorni svet, ima že ob sestavljanju letnega poročila za posledico zmanjšanje tistega dela dobička, o katerega delitvi bodo odločali delničarji na skupščini.

Posledice čistega dobička poslovnega leta za določene namene, nastale ob sestavljanju letnega poročila, morajo biti izkazane tudi v ustrezni bilanci stanja. V okviru kapitala se v tem primeru na eni strani zmanjša postavka čisti dobiček poslovnega leta, na drugi strani pa se zato lahko zmanjša prenesena izguba in povečajo zakonske rezerve, rezerve za lastne deleže ter statutarne rezerve, odvisno od tega, za katere namene in v kakšnih zneskih mora biti čisti dobiček poslovnega leta uporabljen. Knjiženje navedene uporabe čistega dobička poslovnega leta pa nikakor ne more spremeniti vrednosti celotnega kapitala, ki zaradi uporabe čistega dobička poslovnega leta s strani uprave in nadzornega sveta ostane nespremenjen.

Zaradi navedene uporabe čistega dobička poslovnega leta navadno s strani uprave in nadzornega sveta pa se bo čisti dobiček poslovnega leta, izkazan v izkazu poslovnega izida, razlikoval od čistega dobička poslovnega leta, izkazanega v bilanci stanja.

1.4.10 Dolgoročni in kratkoročni dolgovi

SRS 9 (SRS, 2006, str. 56–61) obravnava dolgoročne dolgove in jih opredeljuje kot pripoznane obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki jih je treba v obdobju, daljšem od leta dni, vrniti oziroma poravnati, zlasti v denarju. Kot posebna vrsta dolgoročnih dolgov se obravnavajo obveznosti za odloženi davek.

Pravila za računovodsko obračunavanje kratkoročnih dolgov pa določa SRS 11 (SRS, 2006, str. 67–71), ki jih opredeljuje kot pripoznane obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki jih je treba najkasneje v letu dni vrniti oziroma poravnati, zlasti v denarju.

- Napačna razmejitev na dolgoročne in kratkoročne dolgove

Dolgoročne finančne obveznosti izkazujemo v skupini kontov 97. Pomembno je, da jih pravilno evidentiramo na konte kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti. Dolgoročne finančne obveznosti so vse tiste, katerih rok zapadlosti v plačilo je več kot eno leto od nastanka, ostale obveznosti pa evidentiramo med kratkoročne.

- Družba ne prenese posojila na kratkoročnega

Dolgoročni dolgovi, ki zapadejo v plačilo v roku enega leta po datumu bilance stanja, moramo iz dolgoročnih prenesti na kratkoročne obveznosti.

- Napačno evidentiranje finančnih in poslovnih dolgov

Dolgovi so lahko finančni ali poslovni in jih opredeljujeta SRS 9 in 11. Finančni dolgovi se pojavljajo, ker posojilodajalci vnašajo v podjetje denarna sredstva ali ker z denarjem poplačujejo njegove poslovne dolgove, poslovni dolgovi pa se pojavljajo, ker dobavitelji

vnašajo v podjetje prvine, potrebne pri ustvarjanju proizvodov in opravljanju storitev. Obstajajo tudi dolgoročni dolgovi, prevzeti od drugih oseb.

1.4.11 Rezervacije

SRS 10 določa pravila za računovodsko obravnavanje rezervacij, in sicer se rezervacije oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti (SRS 10, 2006, str. 62).

Namen rezervacij je v obliki vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje takrat nastalih stroškov oziroma odhodkov. Med takšne rezervacije spadajo na primer rezervacije za reorganizacijo, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, za pokojnine, za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi (SRS 10, 2006).

- Oblikovanje neutemeljenih rezervacij

Pomembno je razločevati med rezervacijami in pogojnimi obvezami.

Rezervacije se v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja pripoznavajo, če:

- obstaja zaradi preteklega dogodka sedanja obveza (pravna ali posredna);
- je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo pritekanje gospodarskih koristi in
- je mogoče znesek obveze zanesljivo izmeriti (SRS, 2006, str. 63).

Rezervacija je tako sedanja obveza, katere čas in/ali znesek poravnave sta negotova.

MRS 37 opredeljuje pogojno obveznost kot možno obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj potrди samo pojav ali nepojav enega ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki jih podjetje ne obvladuje v celoti; ali sedanja obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi; ali zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo. Podjetje ne pripozna pogojne obveznosti. Razkrije jo, razen če je možnost odtoka dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi, zelo majhna.

- Nepravilno črpanje rezervacij

Rezervacije za vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke se zmanjšujejo neposredno za stroške oziroma odhodke, za pokrivanje katerih so bile oblikovane (Fekonja & Premk, 2008, str. 218).

- Družba ne odpravi nepotrebnih rezervacij.

Na koncu vsakega obračunskega obdobja je potrebno preveriti stanje oblikovanih in črpanih rezervacij in del, ki še ni bil uporabljen, prenesti med odhodke.

- Ni razpoložljive dokumentacije oblikovane rezervacije.

Ko se odločimo za oblikovanje rezervacij moramo zanje imeti tehtno dokumentacijo, ki opravičuje višino oblikovanih rezervacij.

- Kljub oblikovanim rezervacijam se prejete fakture knjižijo na stroške.

SRS 10 določa, da se rezervacije na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov zmanjšujejo neposredno za stroške oziroma odhodke, za pokrivanje katerih so oblikovane. Torej se v poslovnem letu tako takšni stroški oziroma odhodki ne pojavljajo več v izkazu poslovnega izida, prav tako pa vanj niso prenesene izrabljene rezervacije za njihovo pokrivanje. Edina izjema so rezervacije za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, ki se prenašajo med poslovne prihodke v obračunskih obdobjih, v katerih se pojavljajo stroški oziroma odhodki, za pokrivanje katerih so oblikovane (SRS, 2006, str. 63–64).

1.4.12 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Tako kot rezervacije, tudi dolgoročne pasivne časovne razmejitve obravnava SRS 10 (SRS, 2006, str. 62–65). Mednje spadajo odloženi prihodki, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke. Med dolgoročno odložene prihodke uvrščamo tudi državne podpore in donacije, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma za pokrivanje določenih stroškov. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije teh sredstev oziroma določenih stroškov in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke.

- Družba ne prenese dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev med prihodke.

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve na račun dolgoročno odloženih prihodkov prenašamo med poslovne prihodke tistega poslovnega leta, v katerem se pojavljajo stroški oziroma odhodki, za pokrivanje katerih so oblikovane (SRS, 2006, str. 64).

- Izkazovanje nenamenskih donacij na kontih dolgoročnih PČR

SRS 10 določa, da se nenamenske donacije ne izkazujejo prek časovnih razmejitev, temveč se takoj obravnavajo kot prihodki.

- Brezplačno pridobljeno osnovno sredstvo se knjiži med obveznosti (220).

Če družba prejme račun, na katerem je jasno izkazano, da gre za brezplačno dobavo osnovnega sredstva, bi ga moralo podjetje knjižiti na dolgoročne pasivne časovne razmejitve (konto 968).

1.4.13 Kratkoročne časovne razmejitve

Kratkoročne časovne razmejitve obravnava SRS 12 (SRS, 2006, str. 72–76). To so terjatve in druga sredstva ter obveznosti, ki se bodo po predvidevanjih pojavili v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo ocenjena; terjatve in obveznosti se nanašajo na znane ali še ne znane pravne oziroma fizične osebe, do katerih bodo tedaj nastale prave terjatve in dolgovi, s sredstvi pa so mišljeni proizvodi ali storitve, ki jih bodo bremenile. Časovne razmejitve, ki se bodo uporabljale v letu dni, se opredelijo kot kratkoročne. Ločimo jih na aktivne (usredstvene) in pasivne (udolgovljene) kratkoročne časovne razmejitve.

Aktivne kratkoročne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške oziroma kratkoročno odložene odhodke ter kratkoročno nezaračunane prihodke. Pasivne kratkoročne časovne razmejitve pa zajemajo kratkoročno vnaprej vračunane stroške oziroma kratkoročno vnaprej vračunane odhodke in kratkoročno odložene prihodke (SRS, 2006, str. 72).

- Napačno evidentiranje računov, prejetih za storitve, ki se nanašajo na dve obdobji (npr. mobitel)

V praksi se pogosto zgodi, da podjetja stroškov, ki spadajo na dva različna obdobja, ne razmejujejo, temveč celotni strošek poknjižijo, ko prejmejo fakturo. Napačno knjiženje se pojavlja predvsem na začetku novega poslovnega leta, ko podjetja prejmejo npr. račun za mobitel, ki ga v celoti knjižijo na tekoče obdobje, čeprav se račun deli in bi se morali stroški pogovora nanašati na preteklo obdobje (december), stroški naročnine pa na tekoče obdobje (januar).

- Napačno evidentiranje kratkoročno odloženih prihodkov (npr. subvencija)

Kratkoročno odloženi prihodki nastajajo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve, vendar zaradi tega ni običajnih obveznosti do kupcev, ki bi se štele kot dobljeni predujmi (SRS, 2006, str. 73).

V praksi se najpogosteje pojavljajo v primerih vlaganja za dotacije, subvencije, regrese, ko ima podjetje pravico do subvencije določenih stroškov nastalih v poslovnem letu, ni pa še izpolnjen formalni pogoj za nakazilo zneska povračila ali pa še ni bil izstavljen račun za opravljen promet blaga in storitev (Fekonja & Premk, 2008, str. 244).

- Napačno evidentiranje kratkoročno vnaprej vračunanih stroškov (dvakrat evidentiran strošek – npr. strošek reklamiranja)

Listina, na podlagi katere knjižimo vnaprej vračunane stroške, je lahko prejeti račun, interni obračun in predračun. Podjetje na podlagi teh listin razmeji stroške oziroma odhodke v posameznih obračunskih obdobjih z namenom izkazovanja realnega izkaza poslovnega izida.

Podjetja morajo biti pozorna, da strošek ni dvakrat evidentiran. Pogosto se namreč zgodi napaka, da je strošek najprej vračunan na podlagi internega načrta, nato pa še na podlagi prejetega računa.

- Nепreverjanje stanja kontov vnaprej obračunanih stroškov in odhodkov ob koncu obračunskega obdobja

Podjetje mora ob zaključku poslovnega leta obvezno preveriti stanja vnaprej obračunanih stroškov in odhodkov in jih mora po potrebi uskladiti, da bo stanje pravilno in točno izkazano.

1.4.14 Stroški materiala

Stroške materiala obravnava SRS 14 (SRS, 2006, str. 81–84), ki le-te opredeljuje kot cenovno izražene potroške neposrednega materiala in tistega dela materiala, na katerega se nanašajo posredni proizvodni stroški ter posredni stroški nabavljanja, prodajanja in splošnih služb. Stroški storitev so stroški, ki se ne štejejo kot stroški materiala, amortizacije ali dela.

Stroški materiala in storitev se razvrščajo po izvornih vrstah, katerih razčlenitev določi podjetje samo. Njihovo razčlenjevanje po namenskih (funkcionalnih) skupinah se ureja pri obračunavanju celote stroškov (SRS, 2006, str. 81).

- Napačno zajemanje stroškov materiala (predvsem ob koncu leta)

Stroški materiala in storitev se pripoznavajo na podlagi listin, ki dokazujejo, da so praviloma povezani z nastalimi gospodarskimi koristmi (SRS, 2006, str. 82). To pomeni, da se stroški pripoznajo v trenutku nastanka in ne šele ob plačilu. Napaka, ki se pogosto pojavlja ob koncu poslovnega leta je ta, da družba stroške za opravljeno dobavo materiala v decembru, za katero prejme račun v januarju, knjiži v januar, kar je napačno, saj je bila dobava opravljena v preteklem poslovnem letu in mora biti tam tudi evidentirana.

- Napačno evidentiranje stroškov materiala, ki posledično vpliva na izkaz poslovnega izida

Stroške materiala imenujemo tudi neposredni stroški materiala, saj se ti neposredno porabljajo pri ustvarjanju poslovnih učinkov. To so stroški surovin, materialov in kupljenih delov ter

polproizvodov. Poleg teh pa pri ustvarjanju poslovnih učinkov nastajajo še posredni stroški materiala, npr. stroški el. energije, pisarniškega materiala, stroški drobnega inventarja in drugi.

Stroški materiala so odvisni od metode, ki se uporablja: metode tehtanih povprečnih cen, tudi metode drsečih povprečnih cen, ali metode zaporednih cen (fifo). Če se uporabljajo stalne cene materiala, se pri porabi obračuna ustrezni del odmikov, stroški pa se izkazujejo v zneskih, ki ustrezajo izbrani metodi, ki jo je potrebno pojasniti (SRS, 2006, str. 82).

Pravilno evidentiranje stroškov materiala je pomembno saj vpliva na pravilno vrednotenje porabe zalog in s tem tudi na izkaz poslovnega izida.

- Na kontih stroškov materiala so evidentirani stroški storitev

Stroške materiala evidentiramo na kontih skupine 40, medtem ko so stroški storitev evidentirani na kontih skupine 41. Naj opozorim, da se stroški strokovne literature, kamor spadajo tudi stroški naročnine knjižijo na konto 406 in ne med storitve.

1.4.15 Stroški storitev

Stroške storitev, tako kot stroške materiala, opredeljuje SRS 14 (SRS, 2006, str. 81–84). To so stroški prevoznih storitev, proizvodjalnih stopenj, ki jih opravijo drugi, komunalnih storitev, telekomunikacijskih storitev, najemnin, zavarovalnih premij, storitev plačilnega prometa in podobni stroški, v širšem pomenu pa tudi stroški dajatev, ki niso odvisne od poslovnega izida in niso povezane s plačami, pa tudi stroški obresti. Med stroške storitev se štejejo tudi stroški po pogodbah o delu, pogodbah o avtorskem delu oziroma stroški storitev iz drugih pravnih razmerij, razen iz delovnega razmerja, nastalih s fizičnimi osebami.

- Napačno evidentiranje stroškov storitev, ki posledično vpliva na IPI

Tako kot pri stroških materiala, moramo biti tudi pri stroških storitev pazljivi, da jih pravilno evidentiramo. Stroški storitev se evidentirajo na kontih skupine 41. Posledica nepravilnega evidentiranja stroškov storitev je nerealen izkaz poslovnega izida.

- Na kontih stroškov storitev so evidentirani stroški materiala

Stroške storitev evidentiramo na kontih skupine 41, medtem ko stroške materiala evidentiramo na kontih skupine 40. Pravilno evidentiranje vpliva na izkaz poslovnega izida.

- Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev po vsebini niso stroški vzdrževanja, ampak osnovno sredstvo.

Če stroški v zvezi z vzdrževanjem opredmetenih osnovnih sredstev ne spreminjajo osnovnega namena niti ne njegove knjigovodske vrednosti, lahko govorimo o stroških vzdrževanja opredmetenih osnovnih sredstev (npr. strošek rednega servisa). V nasprotnem primeru taki stroški niso stroški tekočega leta, temveč povečujejo vrednost osnovnega sredstva.

- Napačno zajemanje stroškov najemnin (razmejitev po obdobjih)

V kontnem načrtu je za strošek najemnine rezerviran konto 413. V primeru, da je strošek najemnine za daljše časovno obdobje, ga moramo razmejiti na posamezna obdobja. Pomembno je, da razmejene zneske ob koncu obdobja preverimo in uskladimo s kontom aktivnih časovnih razmejitev.

- Dvakrat evidentirani stroški (npr. preko REK-a in pri plačilu preko TRR)

Omenjena napak se običajno pojavlja pri stroških storitev, za katere oddajamo REK obrazce (npr. stroški najemnine). Paziti moramo, da po knjiženju REK obrazca, ne knjižimo stroška še enkrat pri plačilu preko transakcijskega računa.

Pogoste napake, ki jih avtorici Fekonja in Premk omenjata v svoji knjigi (2008, str. 253–275) so neobračunavanje akontacije dohodnine v imenu fizične osebe (najemnine), neplačilo dohodnine pri plačilu najemnine fizični osebi, stroški zaposlenih na kontu stroška povračil so brez dokumentacije (potni nalogi), nepravilnosti pri obračunu, izplačilu in evidentiranju avtorskih honorarjev itn.

1.4.16 Stroški dela

Stroški dela so:

- plače, ki pripadajo zaposlencem, v kosmatem znesku;
  - nadomestila plač, ki skladno z zakonom, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi pripadajo zaposlencem za obdobje, ko ne delajo, v kosmatem znesku, ki bremenijo podjetje;
  - dajatve v naravi, darila in nagrade zaposlencem ter zanje plačani ali njim povrnjeni zneski, ki niso v neposredni zvezi s poslovanjem;
  - odpravnine, ki pripadajo zaposlencem, ko nehajo delati v podjetju, ter
  - dajatve, ki se dodatno obračunavajo od postavk od a) do č) in ki bremenijo izplačevalca (SRS, 2006, str. 85).
- Napačno knjiženje jubilejnih nagrad, odpravnin

Jubilejne nagrade in odpravnine knjižimo na konto 743. V skladu z Uredbo o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo je v 9. in 10. členu določen neobdavčen znesek izplačila jubilejnih nagrad in odpravnin.

- Napačno knjiženje refundacij do ZZZS

Znesek plač, ki je bil refundiran s strani ZZZS-a, ne knjižimo na konto 470 (plače zaposlencev), temveč na konto terjatev do ZZZS (konto 162). V nasprotnem primeru bi izkazovali previsoke stroške bruto plač in prispevkov na plače.

- Konti stroškov imajo evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja.

Konti stroškov ne smejo imeti začetnega in končnega stanja. Ob zaključku leta vse konte stroškov zapremo in jih prenesemo na konto 491. Promet na tem kontu pa prenesemo na konte odhodkov.

1.4.17 Prihodki

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali zmanjšanj dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave) in jih opredeljuje SRS 18. Prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala (SRS, 2006, str. 101).

Razčlenjujemo jih na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke. Poslovni prihodki (prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki) in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki (SRS, 2006, str. 101).

- Družba prihodkov ne evidentira ločeno (poslovni, finančni, drugi).

Kot sem že zgoraj omenila, moramo prihodke razčlenjevati na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke.

- Nepravilno evidentiranje prihodkov iz naslova obresti

Prihodki od obresti se v priporočenem kontnem načrtu evidentirajo na finančne prihodke posojil, danih družbam v skupini (konto 774), in na finančne prihodke iz posojil, danih drugim (konto 775).

- Napačno evidentiranje prihodkov od prodaje proizvodov in storitev ter trgovskega blaga in materiala na tujem trgu

Prihodke od prodaje trgovskega blaga in materiala na tujem trgu moramo evidentirati na kontu 763.

- Evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja

Tako kot pri stroških, tudi na kontih prihodkov ob koncu obračunskega obdobja ne sme biti salda. Razlika se namreč prenese na konto poslovnega izida.

1.4.18 Odhodki

Odhodke SRS 17 (SRS, 2006, str. 96) opredeljuje kot zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanj sredstev (na primer zalog blaga zaradi prodaje) ali povečanj dolgov (na primer zaradi zaračunanih obresti); prek poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala. Tako kot prihodke, tudi odhodke razvrščamo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke. Poslovni odhodki in finančni odhodki so redni odhodki.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko se stroški ne zadržujejo več v vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje oziroma ko je trgovsko blago prodano. Finančni odhodki se pripoznajo ob obračunu ne glede na plačila, ki so povezana z njimi (SRS, 2006, str. 97).

- Evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja

Tudi za odhodke velja, da na koncu obračunskega obdobja na kontih odhodkov ne sme biti salda. Razlika se prenese na konto poslovnega izida.

- Nepravilno evidentiranje odhodkov iz naslova obresti

Odhodke od obresti običajno evidentiramo po priporočenem kontnem načrtu, in sicer:

- 740 – odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini;

Odhodki se pripoznajo ob njihovem obračunu, ne glede na rok plačila. Obresti, ki so med letom na kontu 450, se morajo pred zaključkom poslovnega leta prenesti na konto 740.

- 741 – odhodki od posojil, prejetih od bank;

Velja enako kot za konto 740.

- 743 – odhodki od drugih finančnih obveznosti (ki niso banke ali povezana podjetja);
- 745 – odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti.

- Napačno razvrščanje materiala in blaga

V primeru, da podjetja uporabljajo I. različico izkaza poslovnega izida, morajo odhodke nabavne vrednosti prodanega materiala in blaga evidentirati na kontu 702. Pri uporabi II. različice izkaza poslovnega izida, pa odhodke nabavne vrednosti prodanega materiala in blaga evidentiramo na konto 711. Oblike izkazov za zunanje poslovno poročanje določa SRS 25, ki daje prednost II. različici in hkrati poudarja, da si podjetje izbere tisto, ki mu bolj ustreza tudi glede na njegove mednarodne stike.

- Napačno evidentiranje prevrednotovalnih poslovnih odhodkov (oslabitve)

Prevrednotovalne poslovne prihodke evidentiramo na kontu skupine 72. Pojavljajo se v zvezi z opredmetenimi in neopredmetenimi in obratnimi osnovnimi sredstvi, zaradi njihove slabitve, če zmanjšanje njihove vrednosti ni krito s presežkom iz prevrednotenja kapitala iz njihove predhodne okrepitve (Fekonja & Premk, 2008, str. 283).

1.4.19 Ostale pogoste napake

- Začetna bilanca stanja poslovnega leta se ne ujema s končno bilanco stanja preteklega poslovnega leta.

Začetna bilanca stanja prikazuje vrednost sredstev in obveznosti, ki so v posesti na začetku obračunskega obdobja. Otvoritvena bilanca stanja za vsako poslovno leto se mora ujemati z zaključno bilanco stanja predhodnega poslovnega leta (Fekonja & Premk, 2008, str. 287).

- Dvakratno evidentiranje istega računa v računovodskih evidencah

Pri evidentiranju knjigovodskih listin moramo biti pozorni, da ne pride do podvajanja vnosa enega dokumenta dvakrat. Za to so ključne notranje kontrole v podjetju.

- Napačno evidentiran znesek računa

Pri knjiženju moramo biti pozorni, da so zneski iz prejetih in izdanih računov ter drugih knjigovodskih listin pravilni.

- Napačno evidentiranje stroškov reklame in reprezentance

Strošek reprezentance je delno priznani odhodek in se prizna v višini 50 %. ZDDPO-2 v 2. odstavku 31. člena za stroške reprezentance šteje stroške za pogostitev, zabavo ter darila (z logotipom ali brez) ob poslovnih stikih zavezanca s poslovnimi partnerji.

Stroški reprezentance niso posledica dvostranskega posla, prav tako družba v trenutku njihovega nastanka še ne more pričakovati neposrednih koristi pri svojem poslovanju. Nasprotno pa stroški reklame so posledica dvostranskega pravnega posla, s katerim stranki določita medsebojne pravice in obveznosti. Izvajalec opravlja storitve reklamiranja, naročnik mu bo pa za opravljeno storitev plačal dogovorjeni znesek ali pa mu bo v zameno opravil protistoritev ali izročil blago (Fekonja & Premk, 2008, str. 295).

Davčni organ pojasnjuje, da se darila (npr. svinčniki, kape, majice, obeski za ključke, vžigalniki in podobni izdelki relativno nižjih vrednosti) z reklamno vsebino (npr. logotip

zavezanca), ki jih zavezanci kot propagandni material za promoviranje svoje dejavnosti, svojih proizvodov ali storitev, delijo na sejnih ali otvoritvah obiskovalcem, lahko štejejo kot strošek reklame in ne kot strošek reprezentance.

- Družba zaposlenemu ne obračuna bonitete za službeno vozilo.

Uporaba osebnega vozila v privatne namene se šteje med boniteto. Boniteta je namreč vsaka ugodnost pridobljena v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti v naravi, ki jo delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu zagotovi delodajalec ali druga oseba v zvezi z zaposlitvijo (Fekonja & Premk, 2008, str. 311).

- Bruto bilanca ni usklajena.

Aktivna in pasivna stran bruto bilance mora biti usklajena s stanjem v glavni knjigi.

- Saldakonti niso usklajeni z glavno knjigo.

Stanje v pomožnih knjigah mora biti usklajeno s stanjem v glavni knjigi.

- Družbe v računovodske evidence knjižijo predračune.

Predračuni se ne smejo evidentirati v računovodske izkaze.

Nepravilnosti v računovodskih izkazih je še veliko, pogosteje se pojavljajo ob spremembi zakonodaje, ko podjetja še niso dobro seznanjena o spremembah in dopolnitvah zakonov. Pogostost izpostavljenih nepravilnosti sem preko ankete analizirala v zadnjem pomembnem sklopu te naloge.

1.5 Davčne prevare v računovodskih izkazih

1.5.1 Splošna metoda davčnih ponaredb in prevar

Za splošno metodo davčne utaje lahko smatramo, ko davčni utajevalec:

- 1) **prikrije dejansko stanje,**
- 2) **ali/in knjiži na podlagi izmišljenih poslovnih dogodkov.**

Glede na izbrano splošno metodo davčne utaje, si hkrati določi tudi svojo metodo prevar in ponaredb, in sicer:

- metodo na stopnji priprave na davčno utajo,
- metodo sistemskih napak (tehniko knjiženja) ali nedovoljena knjiženja.

Pri slednji uporablja sredstva ponarejanja pomožne in prikrivajoče narave. Sredstva ponarejanja pomožne narave so vidna od nastajanja prek evidentiranja in dokumentiranja do

knjiženja poslovnih dogodkov. Delimo jih na **pravne metode ponaredb** in **knjigovodske metode ponaredb**.

Pravne metode ponaredb so najpogosteje navidezno sklenjeni posli. Najpogostejše so (Čokelc, 1999, str. 104–105):

- navidezna pogodba o sklenitvi delovnega razmerja – sklene se za ponarejanje stroškov dela, plača se izplačuje domnevemu zaposlenemu (sorodniku), do katerega pa v resnici obveznost ne obstaja,
- navidezna pogodba o nakupu – sklene se za povečanje odhodkov, da bi se zmanjšala davčna osnova; npr. pogodba o nakupu delnic, nepremičnin, za storitve ter posojilna pogodba (najpogosteje je posojilodajalec lastnik podjetja),
- navidezna licenčna pogodba – gre za navidezen prenos patentov, licenc in drugih pravic z namenom znižanja davčne osnove,
- navidezna pogodba o finančnem najemu – zaradi obračuna amortizacije in stroškov obresti.

Med pravne metode ponaredb sodi tudi navidezno poslovanje, s katerim želi davčni zavezanec davčnemu organu prikazati stanje, ki se razlikuje od dejanskega, npr. sedež podjetja na manj razvitem območju zaradi pridobitve davčnih olajšav.

Knjigovodske metode ponaredb sodijo k pripravljanim delom ponarejanja, pri katerih davčni utajevalec ponareja listine, tako da ustrezajo računovodskim načelom in standardom, oziroma zajema prihodke in odhodke časovno in stvarno napačno. Mednje štejemo ponaredbe knjigovodskih listin (tuje listine lastne izdelave, stare knjigovodske listine s spremenjenimi časovnimi podatki), kot je tudi zavestna računsko napaka in ponarejanje zneskov, mehanske ponaredbe (odstranitev izvornih popisnih oziroma drugih listin, ponaredbe z dodatki, spremembami in zbrisanimi številkami), napačno zajemanje poslovnih dogodkov (časovno napačno zajemanje ter stvarno napačno zajemanje, ki ga delimo na neknjiženje poslovnih dogodkov in napačno knjiženje) (Čokelc, 1999, str. 106–107).

Vsebinska napaka je metoda, ki temelji na poljubni knjižbi na kontih uspeha in kontih stanj z namerno zamenjavo obremenitve. Zaradi napake so poslovni dogodki knjiženi tako, da ne vplivajo na poslovni izid (nevtralni učinek) ali zmanjšujejo davčno osnovo (zmanjševalni učinek). Med te metode uvrščamo metode, ki so usmerjene na določanje dobička in metode, ki priznavajo neevidentirana denarna oziroma druga sredstva (črne zaloge).

1.5.2 Metoda davčne utaje

Med metodo davčne utaje spadajo splošne in druge metode ponaredb in prevar pri prihodkih, stroških, odhodkih, sredstvih in virih sredstev za zmanjšanje davčne osnove.

Med **metode zmanjševanja prihodkov** spadajo (Čokelc, 1999, str. 108–113):

- neprijava dejavnosti, s katero davčni zavezanec prepreči knjiženje prihodkov, in s tem onemogoči obdavčenje že od samega začetka poslovanja,
- odjava poslovanja, kljub temu da s poslovanjem nadaljujemo,
- ponarejanje listin za uveljavljanje davčne olajšave z namenom prilagoditve zakonskim zahtevam (navidezne pogodbe, ponarejene listine, napačna knjiženja ipd.),
- nezajemanje prihodkov; poslovanje brez računov – le-ti sploh niso knjiženi, so knjiženi, a se ne upoštevajo v davčno osnovo, ali pa se davčna olajšava upošteva na osnovi izmišljenih predpostavk:
  - poslovanje brez računov; davčni utajevalec ne izdaja računov, ali pa jih izdaja le delno (zniža cene, zmanjša količine), oblikuje navidezne pogoje, med katere uvrščamo količinski rabat in prikriti popust.

V nasprotju s poslovanjem brez računov oz. na črno so pri poslovanju z računi podatki o njih zabeleženi v poslovnih knjigah. Pri tej metodi velja časovno neustrezno zajemanje prihodkov in odhodkov, tako da se pred ali med ugotavljanjem davčne osnove zmanjšajo prihodki z izknjiženjem (storno knjiženje, vsebinska napaka) ali s premikom na področje, za katero ne velja davčna obveznost (premik na zasebno področje, premik na tretjo osebo).

V metodo nezajemanja prihodkov lahko uvrstimo tudi nevtralnno odpravo skritih rezerv, katere cilj je odprava skritih rezerv, ki so nastale s premajhnim ovrednotenjem sredstev ali prevelikim ovrednotenjem dolgov, ne da bi se povečala davčna osnova.

Davčna utaja s **povečevanjem odhodkov** obsega metode, ki povečujejo odhodke in zmanjšujejo davčno osnovo. Najpogosteje temeljijo na izmišljenih odhodkih ali odhodkih, ki jih kljub omejitvi z davčnimi predpisi vključujemo med odhodke (Čokelc, 1999, str. 113–117):

- **stroški dela**, v katerega so običajno zajeti fiktivni zaposleni, ki v podjetju niso več ali pa sploh niso bili zaposleni,
- **drugi stroški dela** – knjiženje osebnih izdatkov, kot na primer osebni izdatki za dohodnino, prispevki za zdravstveno, življenjsko ali škodno zavarovanje,
- **potni stroški in stroški reprezentance** – knjiženje osebnih izdatkov, ki so davčno nepriznani ali pa presegajo zakonsko omejeni znesek osebnih izdatkov (npr. fiktivni potni stroški),
- **vzdrževanje** – knjiženje stroškov brez ustrezne podlage (zasebni ali izmišljeni stroški vzdrževanja) ali/in knjiženje stroškov z neupoštevanjem omejitev, torej gre za zavestno neupoštevanje računovodskih standardov (izkazovanje stroškov vzdrževanja namesto povečevanja nabavne vrednosti ali zmanjševanja popravka vrednosti osnovnega sredstva, kljub temu da se poveča vrednost sredstev ali podaljša doba uporabnosti),
- **stroški reklam in svetovanj** – knjiženje podkupnin, daril oz. drugih prispevkov podjetja med stroške reklam in svetovanja. Tukaj se pogosto odkrijejo tudi navidezne pogodbe, knjiženi izdatki, ki jih davčni predpisi ne dovoljujejo, ipd.,

- **pravica do uporabe** – najemnine, zakupnine, pravice in licenčnine se nakažejo v tujino navidezni družbi ali hčerinskemu podjetju zaradi izognitve nadzoru domačega davčnega organa (knjiženje stroškov uporabe stvari in pravic na podlagi navidezne pogodbe),
- **stroški materiala – izmišljeni stroški materiala:** povečanje zalog materiala in trgovskega blaga na podlagi ponarejenih listin (samoizdani računi dobavitelja, ponovno uporabljeni dobaviteljevi stari računi ipd.), metoda napačnega računa (npr. večji znesek od dejanskega z namenom zaračunavanja višjih cen od dejanskih, neupoštevanje popustov, dostava večje količine materiala in blaga, kot se ga prikaže v poslovnih knjigah); **izmišljeni stroški nabave:** ponarejanje stroškov po metodi dodatnega povečevanja vrednosti z izmišljenimi računi in z metodo napačnega računa (npr. transport, zavarovanje transporta, pakiranje, carina in drugo, kar povečuje nabavno vrednost zalog, ob njihovi porabi pa stroške oz. odhodke); **neknjiženi popust:** knjiženje nabavne vrednosti materiala in blaga na podlagi računov brez upoštevanja prejetih popustov ali zahtevane in odobrene reklamacije, kar posledično poviša stroške materiala ali blaga; razlika se ponavadi izravna s prevzemom materiala ali blaga pri dobavitelju in z oblikovanjem črnih zalog,
- **amortizacija** – metode davčne utaje, ki vplivajo na stroške amortizacije so lahko: **izmišljen obseg amortizacije** – povečamo jo lahko z obračunom amortizacije nerazpoložljivih sredstev in razpoložljivih sredstev, katerih nabavna vrednost je preveč izkazana (npr. večkratna amortizacija istega osnovnega sredstva ali pa amortizacija istega osnovnega sredstva pri več davčnih zavezancih, običajno pri najemu osnovnega sredstva, pri katerem se posestništvo in lastništvo razhajata); **amortizacija po spremenjeni členitvi sredstev** – davčni zavezanec si v tem primeru nezakonito pridobi možnost amortizacije po višjih amortizacijskih stopnjah, npr. da so neamortizljiva sredstva prenesena na bilančne postavke za amortizirljiva sredstva, in če je osebno sredstvo prikazano kot amortizirljivo sredstvo; **amortizacija pred prenosom v uporabo** – predčasna amortizacija na podlagi ponarejenega datuma nabave; **izredni odpis** – tu gre za metodo prilagajanja dejanskih stanj; dejansko stanje se prilagodi tako, da ponovno ovrednotenje osnovnih sredstev omogoči dodatno amortizacijo zaradi padajočih nabavnih cen,
- **izmišljena izguba** – ta metoda se lahko uporablja na vseh področjih poslovanja, kjer so možni viri izgube, ki naj bi nastala zaradi nenamenskega skladiščenja, poškodovanih zalog ali zastarelosti, izbora kupcev (posledica je odpis terjatev), pomanjkljivosti pri izbiranju in izvajanju proizvodnih postopkov, ki povzročajo izpad proizvodov (izmet), ipd. Izmišljena izgubo delimo na izgubo, ki nima gospodarske podlage, osebno izgubo in neustrezno izgubo z davčnega vidika; temelji na navideznih pogodbah in jo glede stopnje verjetnosti izgube lahko delimo tudi na domnevno že nastalo izgubo in domnevno pričakovano izgubo. Izmišljena izguba lahko nastane tudi z uporabo metode premika izgube, ki temelji na zavestnem napačnem knjiženju. Ločimo premik zasebne izgube na podjetje ter premik izgube med podjetji.

Poleg naštetih metod za znižanje davčne osnove štejemo tudi metode na področju **sredstev**, kamor spada metoda prikrivanja na podlagi popisa (sem štejemo nenatančen popis količin in/ali spremenjeno ovrednotenje sredstev – napačna ocenitev); **obveznosti do virov sredstev**, ki so kot izmišljene obveznosti pogosto posledica izmišljenih stroškov, odhodkov ali preveč ovrednotenih sredstev; **izmišljene rezerve**, ki so lahko odkrite (kot posebna bilančna postavka) in skrite (namerno in nedopustno oblikovanje, katerih osnova so navidezne pogodbe in ponarejene listine); **izmišljene rezervacije**, ki se oblikujejo kljub odsotnosti davčnopravne podlage (z navideznimi pogodbami). Najbolj pogoste so rezervacije do tretjih oseb (npr. za neobstoječe obveznosti), za jamstva brez pravnih in moralnih obveznosti do tretje osebe, za neobstoječe možne izgube in za neobstoječe stroške (npr. za velika popravila) **ter izmišljene obveznosti**, tako kratkoročne kot dolgoročne. Najpogostejša protiknjizba je navidezen upnik, s katerim je sklenjena navidezna pogodba. Navidezne obveznosti služijo ponovnemu bilančnemu izkazovanju črnega premoženja (Čokelc, 1999, str. 117–119).

1.6 Etična odgovornost računovodij

Kodeks poklicne etike postavlja standarde ravnanja, po katerih naj bi se zgledovali zaposleni v posamezni organizaciji ali poklicu ter si z njimi pomagali pri reševanju etičnih vprašanj in dilem, ki jim pretijo na delovnem mestu. Eden temeljnih pogojev za strokovno ravnanje je prav gotovo nenehno strokovno usposabljanje, izpopolnjevanje in izobraževanje ter spremljanje strokovnih dosežkov v svetu, kar je zapisano tudi v kodeksu. Zato naj bi kodeksi posamezni vrsti strokovnjakov služili kot obvezno vodilo pri opravljanju poklicnih dolžnosti ter določali temelje etičnega in poklicnega vedenja v stroki in javnosti (Povh, 2003, str. 18).

Računovodje morajo biti sposobni zdravo moralno razmišljati in razvijati premišljeno ravnanje za praktično reševanje problemov, da bi se pri svojem delu pravilno odločali. Ni vedno dovolj, da ukrepajo zakonito, saj se v praksi mnogokrat zgodi, da so neetična dejanja povsem zakonita.

Računovodstvo je ena redkih dejavnosti, ki je izredno zahtevna in dinamična, hkrati pa nima nekih izobrazbenih pogojev. Tako so mnogi računovodski servisi odprti brez vseh meril in preverjanja tako izobrazbe kot tudi strokovnega znanja. Nezadovoljne stranke menjavajo računovodske servise z upanjem, da bo naslednji bolj kakovosten.

Pomembni kodeksi, ki naj bi jih računovodska stroka upoštevala, je predvsem Kodeks poklicne etike računovodje ter Kodeks združenja računovodskih servisov.

Kodeks združenja računovodskih servisov je zapis pravil po katerih se ravnajo člani združenja pri opravljanju svoje dejavnosti. Kodeks temelji na mednarodnem kodeksu etike računovodskih strokovnjakov, ki ga je sprejelo Mednarodno združenje računovodskih strokovnjakov (IFAC) in naj bi predstavljal standarde vedenja in temeljna načela, ki jih mora spoštovati računovodski strokovnjak ne glede na to, ali deluje samostojno ali v okviru drugih

dejavnosti. Računovodski servis je združba enega ali več računovodskih strokovnjakov, ki vsak zase spoštujejo temeljna načela svoje stroke, med drugimi tudi kodeks poklicne etike računovodje (Kodeks združenja računovodskih servisov, 2002).

Kodeks poklicne etike računovodje je zapis pravil, po katerih se ravnaajo računovodje pri opravljanju strokovnih nalog. Računovodje se morajo popolnoma posvetiti svojemu delu in skrbeti za njegovo kakovost, saj to narekuje tudi poklicna etika. Strokovno zadovoljstvo in spoznanje, da je delo dobro opravljeno sta mu pomembna spodbuda pri delu, pri katerem mora delovati v skladu s koristmi tistih, za katere dela. Računovodje ne smejo ravnati zoper pravila, ki so zapisana v kodeksu in ne smejo dopuščati kršitev teh pravil (Kodeks poklicne etike računovodje, 1998).

Temeljna načela poklicne etike računovodje so:

- visoki standardi strokovne sposobnosti, morale in dostojanstva,
- učinkovito opravljanje strokovnih nalog in dolžnosti in spoštovanje načel osebne in strokovne etike (računovodja mora biti strokoven in odgovoren, zaupanja vreden, pošten, resnicoljuben in prizadeven),
- spremljanje strokovnih dosežkov na računovodskem področju in permanentno strokovno izpopolnjevanje (prenašanje znanja na sodelavce in mlajše kolege) in
- sodelovanje z drugimi računovodji, ki mora temeljiti na tovarištvu, odkritosti in prenosu izkušenj ter znanj.

Načela obnašanja računovodij in varovanje računovodskih podatkov in informacij so v kodeksu opredeljena na naslednje načine (Kodeks poklicne etike računovodje, 1998):

- **strokovnost in odgovornost:** računovodja mora imeti ustrezno strokovno izobrazbo, prevzeti sme le tiste naloge, za katere ve, da jih bo opravil strokovno in neoporečno, delovati mora v skladu s predpisi in kodeksi, poznati mora ekonomiko gospodarskih družb ter znati povezati teorijo in prakso, mora se permanentno izobraževati in obdržati visoko strokovno raven, izdelovati in podajati sme popolna in jasna poročila, informacije in predloge za odločanje;
- **zaupnost:** varovati mora zaupne informacije, s katerimi je seznanjen pri svojem delu, razen če ima dovoljenje za razkrivanje in če ga k temu zavezuje zakon, zaupne informacije ne sme uporabiti za osebne koristi oz. druge namene, ki bi bili v nasprotju z zakonom ali etiko, o zaupnosti informacij mora obvestiti svoje podrejene sodelavce;
- **poštenost:** računovodja se mora izogibati izvajanju ali podpiranju dejavnosti, ki bi mu onemogočila pošteno opravljanje dolžnosti in strokovnosti ter bi ga pripeljala na slab glas, zavrniti mora darila, usluge ali druge večje vrednosti, kar bi vplivalo na njihovo strokovnost, moralnost in poštenost, dolžan je ugotavljati in obveščati pristojne organe o strokovnih pomanjkljivostih ali drugih ovirah, ki onemogočajo opravljanje

dejavnosti;

- **resničnost:** pošteno in resnično mora sporočati pristojnim organom na odločitvenih ravneh v podjetju ali izven njega, popolnoma razkriti informacije, ki bi utegnile slabo vplivati na uporabnikovo razumevanje poročil, pripomb in predlogov;
- **prizadevnost:** računovodje si morajo prizadevati za učinkovitost in kakovost dela, odgovarjajo za gradnjo in delovanje računovodskega informacijskega sistema, opredeliti in razmejiti morajo odgovornost vsakega soudeleženca pri obravnavanju računovodskih podatkov ter pri pripravljanju in sprejemanju informacij, znati morajo poenotiti notranja in zunanja računovodska poročila, ki morajo biti sestavljena vestno in pošteno, pomagati morajo povečati učinkovitost in uspešnost gospodarjenja, tako da zagotavljamo natančne in pravočasne računovodske podatke, na podlagi katerih sestavljajo informacije, ki morajo biti problemsko usmerjene in morajo dokazovati smotrnost rešitev, zagotoviti morajo natančne in pravočasne računovodske podatke in računovodska poročila in izdelovati nepristranske računovodske informacije in računovodska poročila, ki bodo zgoščena in prilagojena potrebam uporabnikov.

Kodeks združenja računovodskih servisov narekuje računovodskim servisom, da skrbijo za (Kodeks združenja računovodskih servisov, 2002):

- **neoporečnost:** vodja računovodskega servisa mora skrbeti, da so zaposleni in vsi ostali sodelavci, ki sodelujejo pri izvajanju storitev za naročnika pri svojem delu odkriti in pošteni;
- **nepristranskost:** vodja računovodskega servisa mora skrbeti za pravičnost in ne sme dovoliti, da bi predsodki ali pristranskost, nasprotje interesov ali vplivi drugih ogrozili nepristranskost obravnavanja naročnikovih storitev;
- **kakovost:** vodja računovodskega servisa mora skrbeti za doseganje visokega nivoja opravljanja strokovnih storitev, kar pomeni, da mora skrbeti, da so storitve zasnovane na najnovejšem razvoju običajnih postopkov zakonodaje in tehnike. V primeru, da vodja računovodskega servisa presodi, da pričakovanja naročnika presegajo njegovo znanje ali pooblastila, oziroma da za zahtevano storitev računovodski servis ni sposoben kakovostno opraviti brez pomoči zunanjih strokovnjakov, mora o tem naročnika seznaniti ter predlagati ustrezno rešitev;
- **primerno usposobljenost:** za doseganje primerne kakovosti opravljenih storitev mora vodja računovodskega servisa skrbeti za nenehno izobraževanje in usposabljanje sebe in ostalih sodelavcev;

- **upoštevanje strokovnih standardov:** skrb vodje računovodskega servisa, da se pri opravljanju storitev upoštevajo sprejeti strokovni in poklicni standardi;
- **zaupnost:** vodja računovodskega servisa mora zagotavljati zaupnost informacij, ki jih računovodski servis pridobi od naročnika, ali ugotovitev, ki nastanejo kot posledica opravljanja storitev. Teh informacij in ugotovitev ne sme uporabiti ali razkriti brez pravega in posebnega pooblastila oziroma brez pravne ali poklicne pravice ali dolžnosti po razkritju. Zaupnost mora ohraniti tudi v primeru prekinitve poslovnega sodelovanja z naročnikom;
- **seznanjanje javnosti:** vodja računovodskega servisa pri propagiranju in trženju svojih storitev ne sme uporabljati sredstev, ki škodijo ugledu stroke, prav tako ne sme bistveno odstopati od primerne zaračunavanja za storitve, ki jih je opravil. Pri oglaševanju svoje usposobljenosti oziroma izkušenj ne sme omalovaževati dela drugih računovodskih servisov ali strokovnjakov;
- **reševanje sporov:** vodja računovodskega servisa mora morebitne spore reševati po pravni poti. Sporov ne sme reševati na način, ki bi lahko povzročil škodo.

Menim, da vse večja brezvestnost in lakomnost zaposlencev postopoma briše zavedanje o vlogi etike, poštenosti in kakovosti v poslovnem svetu. Prav to pa je tudi največja grožnja v računovodski stroki.

2 ZNAČILNOSTI IN POSEBNOSTI MALEGA PODJETJA

Tretji člen Zakona o gospodarskih družbah (2006, v nadaljevanju ZGD) opredeljuje gospodarsko družbo kot pravno osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Pridobitna dejavnost po tem zakonu je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička.

Teorija loči gospodarsko družbo od podjetja. Prevladuje opredelitev, da je gospodarska družba pravni okvir podjetništva, podjetje pa je proces ustvarjanja vrednosti. Vendar se oba izraza (gospodarska družba, podjetje)⁵ pogosto uporabljata kot sinonima (Mayr, 2008, str. 41).

2.1 Podjetniško okolje v Sloveniji

Družbeno, ekonomsko in kulturno okolje v posamezni državi ima pomemben vpliv na posameznika in njegovo zasnovano podjetje. Poleg okolja pa na to vpliva tudi posameznikova motivacija, znanje in veščine, ki so potrebne za podjetništvo. Slovenija spada na 17. mesto

---

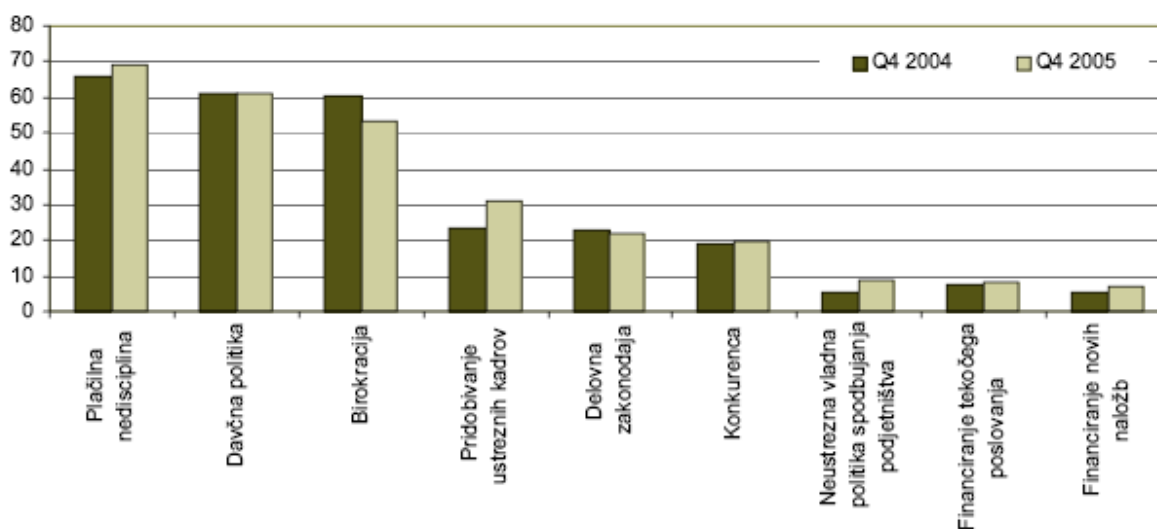
⁵ V magistrski nalogi uporabljam oba izraza.

med 42. državami, ki so leta 2007 sodelovale v raziskavi TEA⁶ in tako ostaja v zadnji tretjini držav (Rebernik et al., 2008, str. 37–38).

Slovenski podjetniki se pri svojem poslovanju srečujejo s številnimi težavami, ki izhajajo predvsem iz neustreznega okolja, v katerem delujejo. Podjetniško okolje v Sloveniji potrebuje številne izboljšave, predvsem na področju financiranja. Po mednarodnih primerjavah je v Sloveniji dostop podjetnikov do alternativnih virov financiranja (tvegani in neformalni kapital) slabši kot v večini članic EU, za katere obstajajo primerljivi podatki. V Sloveniji so večje tudi regulatorno-administrativne ovire (Žakelj, 2006, str. 20).

V spodnjem grafu so v okviru slovenskega podjetniškega indeksa izmerjena mnenja podjetnikov o največjih ovirah v zadnjem četrtletju 2004 in zadnjem četrtletju 2005, s katerimi se srečujejo pri svojem poslovanju. Podjetniki v Sloveniji kot največjo oviro pri poslovanju navajajo plačilno nedisciplino, ki ji sledijo neustrezna davčna politika, preobsežna birokracija, težave s pridobivanjem želenih kadrov na trgu dela in neustrezna delovna zakonodaja in konkurenca ter drugo (gl. sliko 2). Zanimivo je, da podjetniki med največje ovire niso uvrstili dostopa do finančnih virov za tekoče poslovanje, saj slednja namreč povzroča velika administrativna in finančna bremena predvsem mikro, malim in srednjim podjetjem in je hkrati tudi eden od pglavitnih vzrokov za nastanek plačilne nesposobnosti, ki ogroža preživetje podjetij (Žakelj, 2006, str. 20).

Slika 1: Največje ovire pri poslovanju podjetnikov v Sloveniji v letu 2004 in 2005

Vir: Žakelj, 2006, str. 20

Opombe: V anketo je bilo v obeh primerih vključenih 250 podjetij s 5 do 100 zaposlenimi. V graf so zajete postavke z več kot 7-odstotnim deležem odgovorov v enem od izbranih obdobj. Ker je bilo možno podati več odgovorov, je vsota deležev največkrat izbranih odgovorov večja od 100.

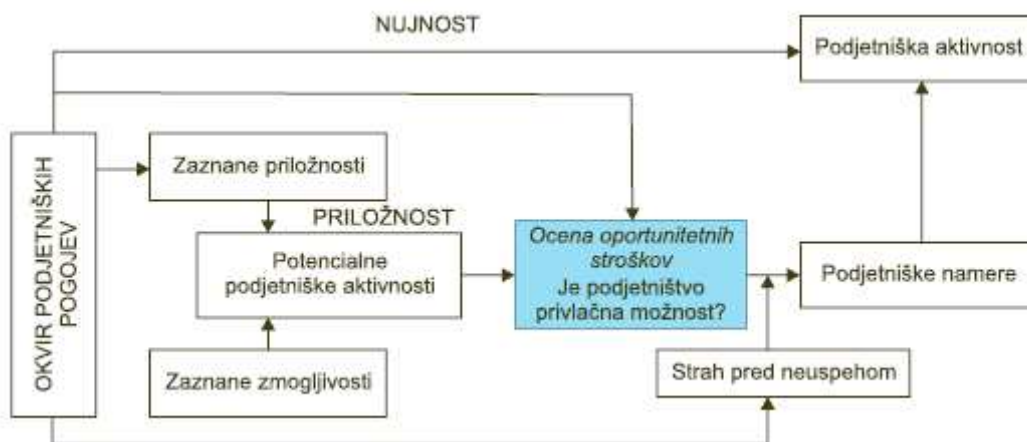
⁶ Totally Early-Stage Entrepreneurial Activity oz. Celotna zgodnja podjetniška aktivnost je izražena kot delež prebivalstva v starostnem razredu 18–64 let, ki se vključuje v podjetništvo.

Podjetniško okolje v Sloveniji se izboljšuje, sodeč po raziskavi GEM⁷ (Rebernik et al., 2008, str. 81–83), kljub temu, da še vedno ne spodbuja najboljše nastanka in razvoja podjetništva ter lastnikov in managerjev, da bi njihova podjetja rasla.

Tako kot so v okviru slovenskega podjetniškega indeksa podali mnenja podjetniki o največjih ovirah v zadnjem četrtletju 2004 in zadnjem četrtletju 2005, s katerimi se srečujejo pri svojem poslovanju so tudi rezultati v okviru projekta GEM za leto 2007 pokazali kritičnost do vladnih politik, še posebej na področju regulative in prenosa raziskav in razvoja v poslovno prakso. Prav tako so izvedenci v okviru projekta GEM še posebej kritični do obsežne birokracije v Sloveniji in višino davčnih bremen za nova in rastoča podjetja. So pa spodbudni rezultati trditve, da so v Sloveniji ženske in moški enako sposobni ustanoviti novo podjetje, saj je trditev prejela oceno 4,43 od 5. V prilogi 2 dodajam tabelo, ki prikazuje najvišje in najnižje ocenjene podjetniške okvire v Sloveniji za leto 2007. Izvedenci v okviru projekta GEM so jim dodelil ocene od 1 do 5, in sicer glede na stopnjo (ne)strinjanja z njimi.

Ukvarjanje s podjetništvom je odločitev vsakega posameznika. Odločitev, ali bo deloval kot podjetnik ali pa se bo ukvarjal s čim drugim, je vselej osebne narave. Na sliki 2 prikazujem temeljni mehanizem odločanja za podjetništvo. V primeru, da posamezniki nimajo nobene druge možnosti za preživetje, posledično pride do odločitve zaradi vplivov okolja, nezaposlenosti in odsotnosti primernih podjetij, kjer bi bilo možno najti zaposlitev. To imenujemo podjetništvo zaradi nujnosti, ki ga je največ v revnejših državah. Kadar pa se posameznik odloča o podjetništvu na presoji oportunitetnih stroškov, ki so za vsakega posameznika različni pa govorimo o podjetništvu zaradi priložnosti. Motiv za slednjo odločitev je predvsem želja po večji neodvisnosti in po povečanju dohodka. Delež nastajajočih in novih podjetnikov, vključenih v podjetništvo zaradi zgornjih motivov, je v Sloveniji visok in znaša dobrih 77 %, kar Slovenijo v svetovnem merilu uvršča na četrto mesto, za Dansko, Švedsko in Islandijo.

Slika 2: Mehanizem vključevanja v podjetništvo

VIR: Premalo razvojno usmerjenih podjetij - GEM Slovenija 2007, str. 49, slika 10.

⁷ Global Entrepreneurship Monitor

Ker bo gospodarska kriza otežila pogoje gospodarjenja, avtorji raziskave ocenjujejo, da bo med potencialnimi podjetniki v letu 2009 manj zaznanih priložnosti in tudi več strahu pred neuspehom. Hkrati predvidevajo, da tisti podjetniki, ki so ustanavljali podjetja zaradi želje po neodvisnosti in svobodi, katera značilnost slovenskih podjetnikov je na drugem mestu med 43 državami, ne bodo opustili podjetniške dejavnosti, ali pa bodo to storili v dosti manjšem obsegu.

2.1.1 Opredelitev velikosti podjetja

Družbe⁸ se v skladu s 55. členom ZGD (2006) po velikosti razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike na podlagi treh meril, in sicer povprečnega števila zaposlenih v poslovnem letu, čistih prihodkov od prodaje in vrednosti aktive ob koncu poslovnega leta. Družba mora izpolnjevati vrednosti dveh od treh meril, in sicer na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let.

Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od treh meril, in sicer:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 2.000.000 evrov in
- vrednost aktive ne presega 2.000.000 evrov.

Majhna družba je družba, ki ni mikro družba po zgornjih določilih, in ki izpolnjuje dve od treh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.800.000 evrov in
- vrednost aktive ne presega 4.400.000 evrov.

Srednja družba je družba, ki ni mikro ali majhna družba po zgornjih določilih, in ki izpolnjuje dve od treh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 35.000.000 evrov in
- vrednost aktive ne presega 17.500.000 evrov.

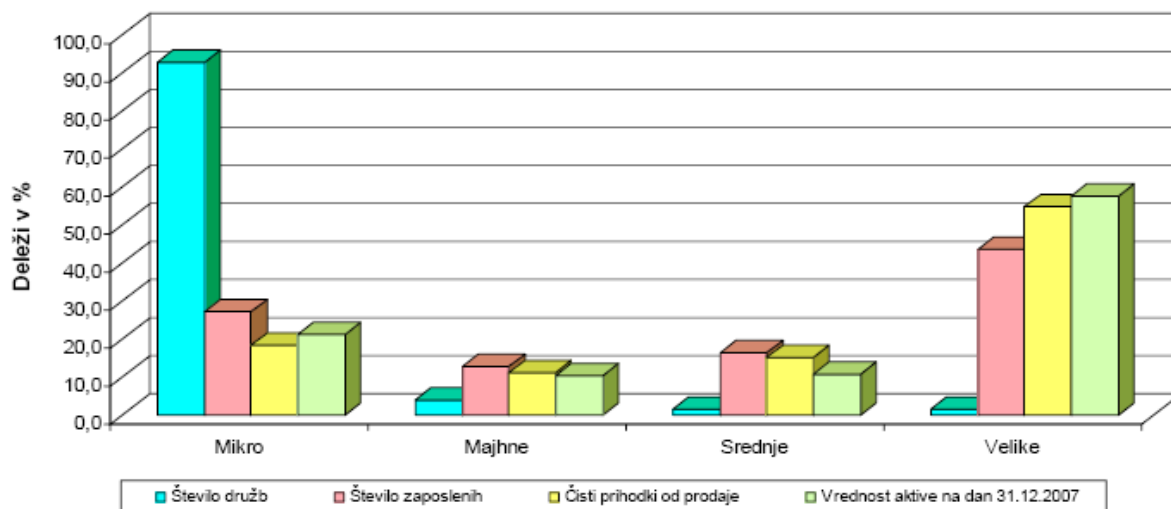
Za veliko družbo se šteje družba, ki presega merila za srednje družbe, torej tista, ki ni mikro, majhna ali srednja družba po zgornjih določilih. Ne glede na ta merila pa so velike družbe banke, zavarovalnice, borza vrednostih papirjev ter družbe, ki po 56. členu ZGD morajo pripraviti konsolidirano letno poročilo. To so družbe s sedežem v Republiki Sloveniji, ki so nadrejene eni ali več družbam s sedežem v Republiki Sloveniji ali zunaj nje (podrejene družbe), če je nadrejena družba ali ena od podrejenih družb organizirana kot kapitalna družba, kot dvojna družba ali kot druga istovrstna pravnoorganizacijska oblika po pravu države sedeža družbe.

---

⁸ Pri ugotavljanju velikosti samostojnih podjetnikov se uporabljajo enaka merila kot za gospodarske družbe.

Razvrstitev družb glede na velikost v letu 2007 je razvidna iz naslednjega grafičnega prikaza:

Slika 3: Razvrstitev družb glede na velikost v letu 2007

VIR: AJPES⁹, Informacija o poslovanju gospodarskih družb in zadrug v Republiki Sloveniji v letu 2007, 2008, str.11.

Večina družb, kar 45.232 od skupno 48.781 ali 92,7 % vseh družb, je sodila med mikro družbe, medtem ko je bilo majhnih družb 1.973 oziroma 4 % vseh.

2.1.2 Rezultati poslovanja družb glede na velikost v letu 2007

Raziskave kažejo, da h gospodarski rasti največ pripomorejo prav mala in srednja podjetja. Pet tisoč najhitreje rastočih malih podjetij je od leta 2003 do 2007 ustvarilo 60 % vseh novih delovnih mest, ki jih je v tem času odprlo gospodarstvo, prispevalo 16,6 % k rasti poslovnih prihodkov in 23,4 % k rasti neto dodane vrednosti, katere sposobnost ustvarjanja je za slovenska podjetja ključnega pomena. Strokovnjaki poudarjajo, da lahko slovenska podjetja zaradi slovenske majhnosti v veliki večini dejavnosti ustvarjajo dodano vrednost le, če poslujejo tudi na tujih trgih. Šibka točka slovenskih malih podjetij je med drugim tudi povezovanje. Podjetja bi se morala povezati z univerzami, umetniškimi akademijami, oblikovalskimi centri in podobno (Avšič, 2008, str. 32).

AJPES (2008, str. 11–12) je v svojem poročilu podal podatke o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji v letu 2007 glede na velikost družb.

Na rezultate poslovanja družb so odločilno vplivale velike družbe, saj so ustvarile več kot polovico, in sicer 51,8 %, neto dodane vrednosti in 58,6 % neto čistega dobička. Hkrati so ugotovile tudi največ neto dodane vrednosti na zaposlenega, 39.713 evrov. Pri mikro družbah je bila neto dodana vrednost na zaposlenega 25.543 evrov, pri majhnih družbah 32.033 in pri srednjih družbah 31.412 evrov.

⁹ AJPES je kratica za Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

So pa imele mikro družbe na rezultate poslovanja večji vpliv kot majhne in srednje družbe, saj so ustvarile 20,6 % neto dodane vrednosti in 22,2 % neto čistega dobička, medtem ko so srednje družbe ustvarile 15,2 % neto dodane vrednosti in 9,7 % neto čistega dobička, majhne družbe pa 12,4 % neto dodane vrednosti in 9,5 % neto čistega dobička.

Mikro družbe so zaposlovale 135.059 oziroma 27,0 % vseh delavcev in z 21,2 % vseh sredstev ustvarile 18,4 % vseh čistih prihodkov od prodaje, majhne družbe pa so v letu 2007 zaposlovale 12,9 % vseh delavcev, dosegle 11,4 % vseh čistih prihodkov od prodaje in imele 10,4 % vseh sredstev.

Podrobnejši podatki rezultatov poslovanja slovenskih družb v letu 2007 glede na velikost so razvidni v prilogi 1.

2.1.3 Značilnosti malih podjetij

V Sloveniji predstavljajo mikro, mala in srednja podjetja najbolj dinamičen del gospodarstva. Zanje je značilno, da nimajo vpliva na okolje in se morajo zato neprestano prilagajati spremembam v okolju, če hočejo preživeti. Značilna je tudi tesna povezanost med kapitalom – lastništvom ter upravljanjem in vodenjem, saj je manager hkrati tudi lastnik podjetja. Pri odločitvah, ki jih sprejema, tvega svoj lastni in ne tuji denar, kar je tudi velika razlika nasproti profesionalnim managerjem v velikih podjetjih, ki običajno nimajo osebnih oz. večinskih deležev v kapitalu podjetij, v katerih so zaposleni (Belak, J. et al., 1998, str. 105).

Tako pri nas kot v tujini se za razmejitve mikro, malih, srednjih in velikih podjetij uporabljajo kolikostni kriterij,¹⁰ medtem ko Belak, J. et al. (1998, str. 106) ugotavljajo, da moramo značilnosti podjetij opredeliti tudi kakovostno. Kakovostni kriteriji, ki razmejujejo mikro, mala in srednja podjetja od velikih so predvsem:

- podjetje je v neodvisni lasti in ga upravlja(-jo) ter vodi(-jo) lastnik(-i);
- lastnik(-i) upravlja(-jo) in vodi(-jo) podjetje na poosebljen način;
- podjetje ima majhen tržni delež oz. ne prevladuje na svojem področju.

Kolikostni kriteriji so primerni takrat, ko gre za razmejevanje in opredeljevanje podjetij za potrebe statistike, zakonodaje, dodeljevanja različnih vrst podpore itd. Z vidika proučevanj upravljanja in vodenja podjetij pa so primernejši kakovostni kriteriji (ob okvirnem upoštevanju kolikostnih kriterijev) (Belak, J. et al., 1998, str. 118).

V spodnjih tabelah prikazujem splošno priznane značilnosti majhnih in velikih podjetij, ki jih v svoji knjigi povzemajo Rebernik et al. (1997, str. 24–26)¹¹. Preglednica je dovolj nazorna, da podrobnejše razlage niso potrebne. Glede na navedene značilnosti lahko srednje velika podjetja obravnavamo skupaj z majhnimi podjetji.

---

¹⁰ Opredeljeni v poglavju 3.1

¹¹ O tem tudi Belak et al., 1998, str. 113–116.

Tabela 1: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – vodenje podjetja

<u>Vodenja podjetja</u>	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – lastnik, podjetnik – pomanjkljivo znanje o vodenju podjetja – tehniško usmerjena izobrazba – informacijski sistem ne zadošča za izrabo obstoječih prednosti fleksibilnosti – patriarhalno vodenje – redke skupinske odločitve – velik pomen improvizacije in intuicije – planiranja skoraj ni – preobremenjenost zaradi kopičenja funkcij, zato delitev dela po sodelavcih – neposredna udeležba pri dogajanju v podjetju – majhne možnosti korekture pri napačnih odločitvah – vodstvenega potenciala ni možno zamenjati 	<ul style="list-style-type: none"> – manager – temeljito znanje o vodenju podjetja – dobro tehniško znanje v strokovnih oddelkih in štabih – zgrajen formaliziran informacijski sistem – vodenje po načelih managementa – pogoste skupinske odločitve – majhen pomen improvizacije in intuicije – obsežno planiranje – visoka stopnja delitve dela po projektih – daleč od dogajanja v podjetju – dobre možnosti korekture pri napačnih odločitvah – vodstveni potencial je možno zamenjati

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 25

Tabela 2: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – kadri

<u>Kadri</u>	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – majhno število zaposlenih – pogosto nepomemben delež nekvalificirane in priučene delovne sile – zaposlen komaj kak delavec z visokošolsko izobrazbo – pretežno široko strokovno znanje – velik del sodelavcev zadovoljnih z delom 	<ul style="list-style-type: none"> – veliko število zaposlenih – pogosto velik delež nekvalificirane in priučene delovne sile – zaposlenih veliko sodelavcev z visokošolsko izobrazbo – močno izražena tendenca po specializaciji – malo sodelavcev zadovoljnih z delom

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 24

Tabela 3: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – organiziranost

<u>Organiziranost</u>	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – na podjetnika naravnani linijski sistem, nad katerim ima pregled on sam ali s pomočjo majhnega števila vodilnih sodelavcev – kopičenje funkcij – redko oblikovanje oddelkov – kratke neposredne poti informacij – močna osebna povezanost – navodila in kontrola z osebnimi stiki – omejeno delegiranje – neznatni koordinacijski problemi – neznatna stopnja formalizacije – visoka fleksibilnost 	<ul style="list-style-type: none"> – kompleksna organizacijska struktura, ki je neodvisna od oseb in je objektivno usmerjena – delitev dela – razvito oblikovanje oddelkov – predpisane poti informacij – neznatna osebna povezanost – formalizirani brezosebni odnosi glede navodil in kontrole – delegiranje na mnogih področjih – veliki koordinacijski problemi – velika stopnja formalizacije – neznatna fleksibilnost

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 25

Tabela 4: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – prodaja

Prodaja	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – zadovoljevanje individualiziranega povpraševanja majhnega obsega v prostorsko in/ali resnično ozkem tržnem segmentu – zelo različen konkurenčni položaj 	<ul style="list-style-type: none"> – zadovoljevanje povpraševanja velikega obsega v prostorsko in/ali stvarno širokem tržnem segmentu – dober konkurenčni položaj

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 25

Tabela 5: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – nabava in materialno gospodarjenje

Nabava in materialno gospodarjenje	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – šibka pozicija na nabavnem tržišču – pogosta nabava materiala po naročilu 	<ul style="list-style-type: none"> – močna pozicija na nabavnem tržišču – pretežno nabava materiala neodvisno od naročil, zagotovljena z dolgoročnimi pogodbami z dobavitelji

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 25

Tabela 6: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – proizvodnja

Proizvodnja	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – delovno intenzivna – neznatna delitev dela – pretežno univerzalni stroji – majhna degresija stroškov pri rastočem obsegu učinkov – pogosto dolgoročno vezana z določeno temeljno inovacijo 	<ul style="list-style-type: none"> – kapitalno intenzivna – visoka delitev dela – pretežno specialni stroji – močna degresija stroškov pri rastočem obsegu učinkov – ni dolgoročno povezana s temeljno inovacijo

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 26

Tabela 7: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – raziskave in razvoj

Raziskave in razvoj	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – brez stalnega institucionaliziranega raziskovalno razvojnega oddelka – kratkoročno intuitivno usmerjeno raziskovanje in razvoj – skoraj izključno v uporabo usmerjen razvoj izdelkov in postopkov, temeljnih raziskav skoraj ni – relativno kratko časovno obdobje od iznajdbe do gospodarske uporabe 	<ul style="list-style-type: none"> – stalen institucionaliziran raziskovalno razvojni oddelek – dolgoročno sistematično zastavljeno raziskovanje in razvoj – razvoj izdelkov in postopkov v tesni povezavi s temeljnimi raziskavami – relativno dolgo časovno obdobje od iznajdbe do gospodarske uporabe

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 26

Tabela 8: Značilnosti majhnih in velikih podjetij – financiranje

Financiranje	
Mala in srednja podjetja	Velika podjetja
<ul style="list-style-type: none"> – v družinski lasti – ni dostopa na anonimno tržišče kapitala, torej zato le omejene možnosti financiranja – nikakršna neposredna, neznatna splošna državna podpora v krizi 	<ul style="list-style-type: none"> – praviloma široko razpršena lastnina – neoviran dostop na anonimno tržišče kapitala, zato veliko različnih možnosti financiranja – verjetno neposredna državna podpora v krizi

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 26

▪ Prednosti in pomanjkljivosti malih podjetij

Belak, J. et al. (1998, str. 149) opredeljuje lastnosti, ki poudarjajo pomen malih podjetij. Večinoma so to fleksibilnost, racionalna organiziranost, omogočanje novih delovnih mest, pomembna vloga v procesu segmentiranja gospodarske dejavnosti (zlasti na področju storitev), hkrati pa so tudi pomemben člen v nakupni verigi velikih podjetij.

Poleg pozitivnih lastnosti pa ima njihova velikost tudi pomanjkljivosti, kot so zlasti pomanjkanje ažurnih in kakovostnih računovodskih informacij, ki bi nudile vodstvu dovolj dobro podlago za sprejemanje odločitev, pomanjkanje specializacije, diverzifikacije, izkušenj managementa in finančnih sredstev, kar vodi v pomanjkljivo verodostojnost in omejene sposobnosti in možnosti pri poslovanju (ta podjetja so pogosto žrtve oportunističnega obnašanja in moralnega hazarda). Prav tako je prisotno tudi pomanjkanje celovitega mišljenja in dolgoročnega poslovanja ter ranljivost tako na zunanje kot notranje probleme (Belak, J. et al., 1998, str. 149).

Kot lahko razberemo, imajo mala (pa tudi srednje velika) podjetja številne karakteristike, ki jih označujejo kot poseben gospodarski subjekt, ki ga je zato potrebno upravljati na drugačen način kot velika podjetja. Z ekonomskega in upravljalškega vidika je za taka podjetja značilno predvsem to, da se posamezne poslovne funkcije ne morejo toliko specializirati, kot je to primer v velikih podjetjih. Zlasti za mala podjetja pa je tudi značilno, da je lastnik podjetja največkrat v njem tudi zaposlen. V spodnji tabeli so pojasnjene nekatere prednosti in slabosti malih podjetij v primerjavi z velikimi.

Tabela 9: Razlike – prednosti in slabosti malih in velikih podjetij

	Mala podjetja	Velika podjetja
Marketing:	Sposobnost hitrega reagiranja na hitro spreminjajoče zahteve trga. <i>Slabost - tržni nastopi v tujini znajo biti zelo dragi.</i>	Vsestranske distribucije in servisne zmogljivosti. Visoka stopnja tržne moči z obstoječimi izdelki.
Upravljanje:	Odsotnost birokracije. Dinamični, podjetni managerji reagirajo na nove priložnosti in so pripravljeni prevzemati riziko.	Profesionalni managerji so sposobni nadzirati kompleksne organizacije in uvajati strategije. <i>Slabost - lahko trpijo za preveliko</i>

»nadaljevanje«

	Mala podjetja	Velika podjetja
		<i>birokracijo. pogosto kontrolirajo računovodje, ki odklanjajo riziko. Managerji lahko postanejo "administratorji", ki jim manjka dinamike glede novih priložnosti.</i>
Notranje komunikacije:	Učinkovite in neformalne komunikacijske mreže. Omogočajo hitre odzive na reševanje notranjih problemov. Zagotavljajo sposobnost za hitro prilagajanje spremembam okolju.	<i>Slabost - notranje komunikacije so pogosto okorne, kar lahko vodi v počasno reagiranje na zunanje izzive in priložnosti.</i>
Kvalificirana tehnična delovna sila:	<i>Slabost - pogosto primanjkuje primernih tehničnih specialistov.</i>	Sposobnost, da pritegnejo visoko izobražene tehnične specialiste.
Zunanje komunikacije:	<i>Slabost - pogosto primanjkuje časa ali virov za identifikacijo in rabo zunanjih virov znanstvenih in tehnoloških ekspertiz.</i>	Sposobni "priključiti" se na zunanje vire znanstvenih in tehnoloških ekspertiz. Lahko si privoščijo informacijski in knjižničarski servis. Lahko kupijo pomembne tehnične informacije in tehnologijo.
Finance:	<i>Slabost - lahko se spopadajo z velikimi težavami pri privabljanju kapitala, zlasti rizičnega. Inovacije predstavljajo nesorazmerno veliki finančni riziko. Nesposobni razprostrti riziko po portfelju projektov.</i>	Sposobni izposojati si na trgu kapitala. Sposobni razprostrti riziko po portfelju projektov. Bolj sposobni financirati diverzifikacijo v nove tehnologije in nove trge.
Ekonomika obsega in sistemski pristop:	<i>Slabost - na nekaterih področjih tvori ekonomija obsega pomembno vstopno oviro za majhna podjetja. Nesposobnost ponuditi integralne proizvodnje linije ali sisteme.</i>	Sposobnost doseganja ekonomije obsega v proizvodnji in marketingu. Sposobnost ponujati paleto Komplementarnih izdelkov. Sposobnost potegovati se za velike ključne projekte.
Rast:	<i>Slabost - lahko se spopadajo s težavami pri pridobivanju zunanjega kapitala, potrebnega za hitro rast. Podjetni managerji so včasih nesposobni obvladovati naraščajočo kompleksnost organizacije.</i>	Sposobnost doseganja ekonomije obsega v proizvodnji in marketingu. Sposobnost ponujati paleto Komplementarnih izdelkov. Sposobnost potegovati se za velike ključne projekte.
Patenti:	<i>Slabost - lahko se spopadajo s problemi obvladovanja patentnega sistema. Ne morejo si privoščiti časa ali stroškov, ki jih zajema</i>	Sposobni zaposliti patentne specialiste. Lahko si privoščijo pravdanje za zaščito pred kršenjem patentnih pravic.

»nadaljevanje«

	Mala podjetja	Velika podjetja
	<i>patentni proces.</i>	
Uradni predpisi:	<i>Slabost - pogosti ne morejo obvladovati kompleksnosti predpisov. "Stroški predpisov" na enoto so za majhna podjetja pogosto visoki.</i>	Sposobni financirati pravne servise, da bi obvladovali kompleksen zahteve uradnih predpisov. Lahko razpršijo "stroške predpisov".

VIR: Podjetništvo in management malih podjetij, Rebernik et al., 1997, str. 26–27

2.2 Pravna in strokovna ureditev računovodstva malih podjetij v Sloveniji

Poslovanje gospodarskih družb v Sloveniji ureja Zakon o gospodarskih družbah. Po tem zakonu je gospodarska družba pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Pridobitno dejavnost ta zakon opredeljuje kot vsako dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička.

ZGD opredeljuje, da se gospodarske družbe lahko organizirajo v eni izmed naslednjih oblik:

- kot osebne družbe: družba z neomejeno odgovornostjo (d.o.o.), komanditna družba (k.d.) in tiha družba, ali
- kot kapitalske družbe: družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.), delniška družba (d.d.), komanditna delniška družba (k.d.d.) in evropska delniška družba.

Družbe se štejejo za gospodarske družbe, tudi če v skladu z zakonom v celoti ali deloma opravljajo dejavnost, ki ni pridobitna. Ustanovitelj družbe ali gospodarskega interesnega združenja je lahko vsaka fizična ali pravna oseba, če zakon ne določa drugače. Podjetnik po tem zakonu je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja.

Status pravne osebe pridobijo družbe z vpisom v register, s katerim pridobijo tudi pravico opravljati dejavnost na trgu.

54. člen ZGD določa, da morajo družbe in podjetniki voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu s tem zakonom in slovenskimi računovodskimi standardi ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, če zakon ne določa drugače. Poslovne knjige morajo biti vodene po sistemu dvostavnega knjigovodstva, če zakon ne določa drugače. Poslovno leto se lahko razlikuje od koledarskega leta. Na podlagi zaključenih poslovnih knjig je treba za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu tega poslovnega leta sestaviti letno poročilo.

Glede na določbe 60. člena ZGD (2006) sta temeljna računovodska izkaza, ki sta obvezna pri vseh podjetjih, le bilanca stanja¹² in izkaz poslovnega izida,¹³ medtem ko sta izkaz finančnega

¹² Za primer bilance stanja za majhna podjetja glej prilogo 3.

izida in izkaz gibanja kapitala obvezna le pri velikih in srednjih podjetjih ter pri tistih malih podjetjih, z vrednostnimi papirji katerih se trguje na organiziranem trgu in tistih, ki so vključena v konsolidirane računovodske izkaze. Za vsa podjetja pa je obvezna sestavina letnega poročila tudi priloga s pojasnili k izkazu. Podjetja, ki so zavezana k reviziji, pa morajo dodatno pripraviti še poslovno poročilo.

Podrobnejša pravila o računovodenju določijo slovenski računovodski standardi, ki ne smejo biti v nasprotju s tem zakonom in drugimi zakoni, ki urejajo pravila o računovodenju posameznih pravnih oseb, ter predpisi, izdanimi na njihovi podlagi. Slovenski računovodski standardi morajo povzemati vsebino Direktive 78/660/EGS in Direktive 83/349/EGS in v zasnovi ne smejo biti v nasprotju z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

Ne glede na to, ali ima gospodarski subjekt organizirano lastno računovodstvo ali na podlagi pogodbe z zunanjimi izvajalcem, kot npr. računovodski servis, potrebuje pravilnik o računovodstvu. Vsebina in obseg notranjega predpisa na področju računovodstva nista strogo določena, priporočeno pa je, da vsako podjetje poleg skupnih vsebin, ki se urejajo s takim pravilnikom, ureja tudi nekatere posebnosti. Gre za posebnosti v organiziranosti notranjih dejavnosti, organov upravljanja, odgovornih oseb in podobno. Določiti je potrebno, kako se poslovanje spremlja, kdo je odgovoren za katero dejavnost, odločitve, ravnanje in drugo. Bistvene določbe morajo biti zapisane, poleg tega pa jih morajo tisti, ki na tem področju delajo, poznati in upoštevati (Bračko, 2008).

Iz raziskave o razvitosti računovodstva v slovenskih podjetjih, ki sta jo v letu 2002 izvedla Slovenski inštitut za revizijo in Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, izhaja, da 12 % podjetij, ki sama vodijo računovodstvo, nima računovodskih usmeritev, določenih s Pravilnikom o računovodstvu, v primeru, da jim računovodstvo vodi računovodski servis, pa ta problematika kar v 40 % ni urejena z ustreznimi pravilniki (Odar et al., 2003, str. 42–43).

Pri obravnavanju podjetniške aktivnosti je bistvenega pomena tudi davčna zakonodaja. Davčni sistem in s tem poslovanje podjetij v Sloveniji opredeljuje Zakon o davčnem postopku (2006). Le-ta ureja pobiranje davkov, pravice in obveznosti zavezancev za davek, varovanje podatkov, medsebojno upravno pomoč pri pobiranju davkov in izmenjavi podatkov med državami članicami EU ter izvajanje mednarodnega sodelovanja na področju pobiranja davkov. V primeru, da davčni postopek ni določen, zanj veljajo določila Zakona o upravnem postopku (ZUP, 2005).

---

¹³ Izkaz poslovnega izida po različici I (nemška različica) ali II (angloameriška različica) ima pri vseh podjetjih, ne glede na njihovo velikost, osnovno razčlenitev v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah. Obe različici izkaza poslovnega uspeha sta prikazani v prilogi 4 in 5.

3 NAJPOGOSTEJŠE NEPRAVILNOSTI V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH V MALIH PODJETJIH V SLOVENIJI

Raziskavo o najpogostejših nepravilnostih v računovodskih izkazih v Sloveniji sem izvedla med računovodij zaposlenimi v računovodskih hišah. Anketni vprašalnik (gl. prilogo 7) je bil anonimen in je bil računovodjem poslan v mesecu novembru 2008 preko spletne povezave. Izpolnilo ga je 50 računovodij.

Cilj raziskave je pridobiti informacije za potrditev ali zavrnitev teze, ki je bila postavljena v uvodu. Z raziskavo želim potrditi, da pri izdelavi računovodskih izkazov v malih podjetjih pogosteje prihaja do nepravilnosti in s tem do napačnega prikaza finančnega stanja in uspešnosti podjetij ter hkrati do zavajanja uporabnikov informacij. Prav tako želim ugotoviti, kaj je po mnenju računovodij vzrok nepravilnosti in katere so najpogostejše nepravilnosti, ki se pojavljajo v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji.

3.1 Analiza raziskave o nepravilnostih v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

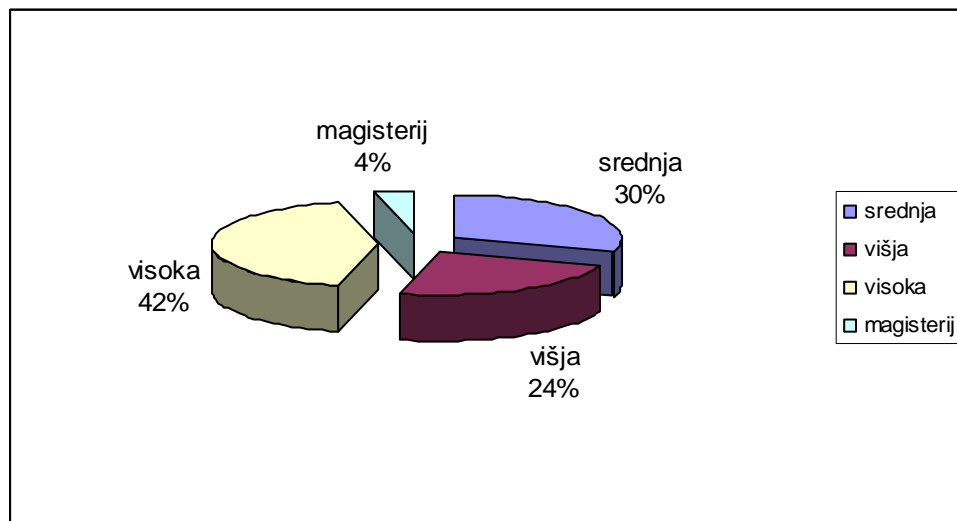
Kot sem že omenila, je anketni vprašalnik izpolnilo 50 računovodij, ki so zaposleni v računovodskih hišah oziroma servisih. Menim, da vprašalnik izpolnjuje oba pomembna kriterija, to sta veljavnost in zanesljivost.

Veljavnost merjenja nam pove, ali so rezultati dejanski odraz stanja, ki smo ga dobili z raziskavo. Na zmanjšanje veljavnosti vplivajo številne nevarnosti (Tratnik, 2002, str. 58). Za mojo raziskavo je bistveno, da je bila anketa anonimna, tako da so anketiranci vedeli, da rezultati le-te ne morejo vplivati nanje, prav tako so bili popolnoma neodvisni tudi od tega, kako bodo odgovarjali.

Prav tako menim, da je bilo merjenje zanesljivo, saj so anketiranci vprašalnik izpolnili preko spleta, in sicer takrat, ko jim je najbolj ustrezalo. Menim, da se je tudi možnost pristranskosti zaradi anonimnega spletnega odgovarjanja pojavila v manjši meri kot bi se sicer.

Na sliki 4 prikazujem izobrazbeno strukturo anketirancev. Anketirani računovodje imajo večinoma visoko (42 %) in srednjo izobrazbo (30 %), 24 % je računovodij z višjo izobrazbo, le 4 % pa je računovodij z dokončanim magistrskim študijem. Izobrazbo lahko povežemo z delovno dobo anketirancev v računovodstvu. Povprečna delovna doba anketiranih računovodij znaša 13,73 let, večina (64 %) ima več kot 10-letne delovne izkušnje v računovodstvu, 19 % je takih, ki ima od 5 do 10 let delovnih izkušenj, 17 % pa je računovodij z do 5 let delovne dobe v računovodstvu. Slednji imajo večinoma visoko izobrazbo (75 %).

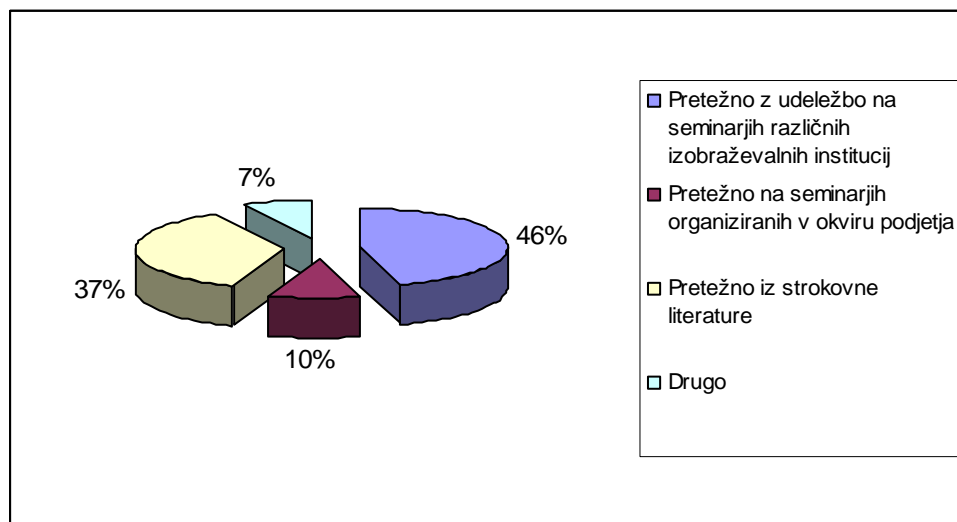
Slika 4: Izobrazba anketiranih računovodij

VIR: lastna raziskava, november 2008

Iz slike 5 je razvidno, da večina anketiranih računovodij svoje znanje izpopolnjuje z udeležbo na seminarjih različnih izobraževalnih institucij (46 %) ter iz strokovne literature (37 %). 10 % vprašanih ima organizirane seminarje v okviru podjetja, v katerem so zaposleni, 7 % vprašanih pa svoje znanje izpopolnjuje preko spleta oziroma preko izmenjave znanj in izkušenj s kolegi iz računovodske stroke.

Slika 5: Izobraževanje anketiranih računovodij

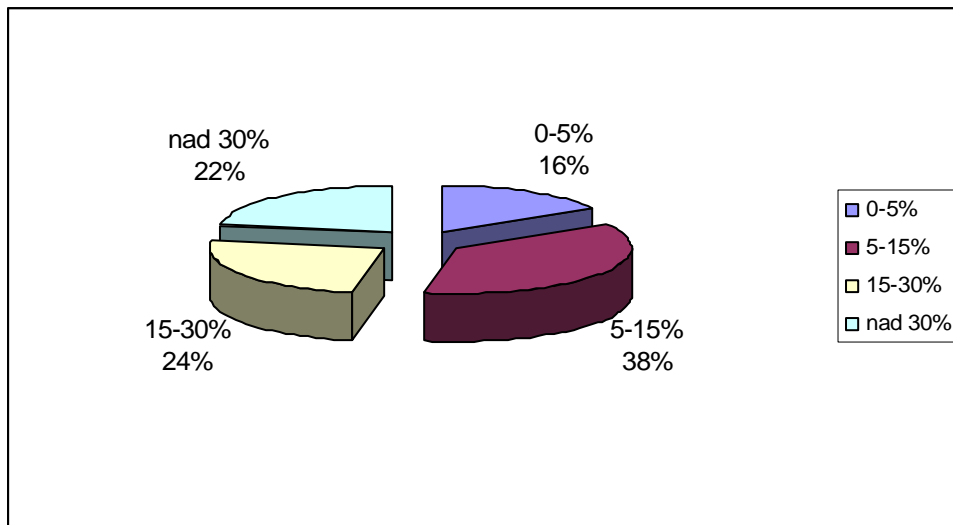

VIR: lastna raziskava, november 2008

Naslednja vprašanja, ki sem jih zastavila v anketnem vprašalniku, so mi potrdila tezo, ki sem jo zastavila v uvodu, in sicer je kar 86 % anketiranih računovodij že zaznalo nepravilnosti, ki vplivajo na računovodske izkaze. Na sliki 6 prikazujem odstotek podjetij, ki imajo izdelane računovodske izkaze z napakami. Kar 22,4 % vprašanih računovodij ocenjuje, da je takih podjetij nad 30 %, 24,5 % računovodij meni, da je takih podjetij med 15 in 30 %, večina pa je

mnenja, da je podjetij z računovodskimi izkazi z napakami med 5 in 15 %, 16,3 % vprašanih pa ocenjuje, da je takih podjetij le do 5 %.

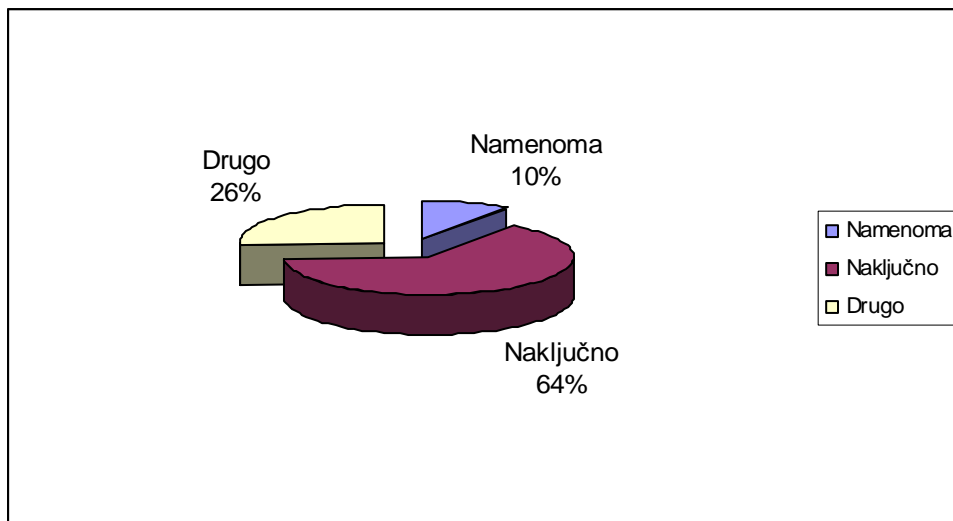
Slika 6: Odstotek podjetij, ki imajo izdelane računovodske napake z napakami

VIR: lastna raziskava, november 2008

Večina računovodij, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik je mnenja, da so nepravilnosti v računovodskih izkazih storjene zgolj naključno (64 %), 10 % je takih, ki menijo, da so napake namerne, 26 % vprašanih pa je menilo drugače, in sicer da so nepravilnosti tako namerne kot naključne (glej sliko 7).

Slika 7: Storjene nepravilnosti v računovodskih izkazih

VIR: lastna raziskava, november 2008

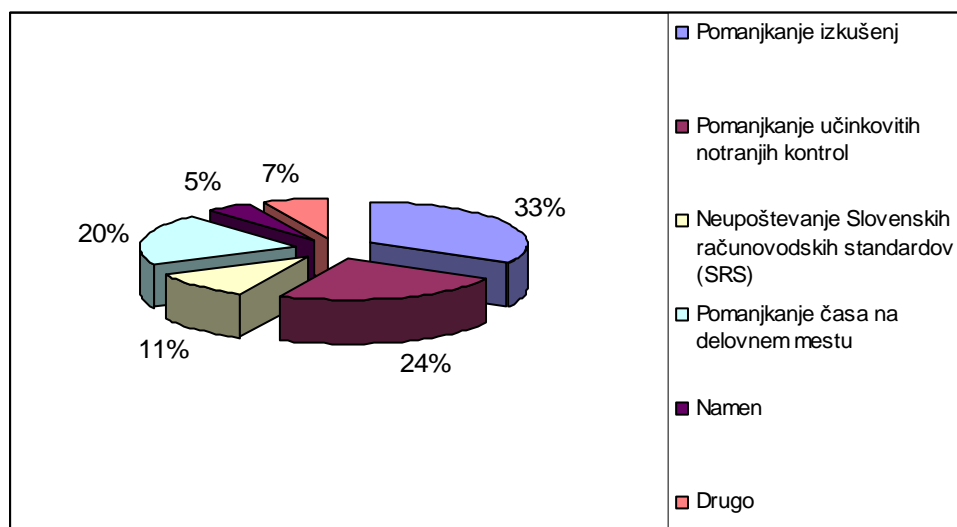
Pomembno je, da ob odkritju nepravilnosti v računovodskih izkazih, odgovorni napake popravijo in so pozorni, da se le-te ne ponovijo v naslednjem obračunskem obdobju. Da je temu tako, je pritrdilo 52 % vprašanih, 48 % pa se je s tem le delno strinjalo. Spodbudno pa je, da nihče od vprašanih temu ni oporekal.

Kot je omenjeno v članku Popravki napak v računovodskih izkazih (Verlag Dashofer, 2008), kljub dobrim kontrolam in previdnosti pri delovanju v računovodstvu, ki skušajo zagotoviti kar najmanj možnih napak, ni mogoče pričakovati sistema čisto brez napak. Motiti se je človeško, vendar je pomembneje, da se napake odkrijejo in ustrezno popravijo.

Z raziskavo sem želela ugotoviti tudi ključen vzrok napak (glej sliko 8). Možnosti je veliko, izbrala sem tiste, ki so po mojem mnenju ključne. Anketirancem sem pustila možnost, da poleg naštetih sami vpišejo takšne, ki so po njihovem mnenju najpomembnejše. Prevladovalo je predvsem pomanjkanje izkušenj (33 %), kar se mi je zdelo zanimivo, glede na delovno dobo anketirancev, saj jih ima večina (64 %) kar več kot 10-letne delovne izkušnje v računovodstvu. Menim, da je računovodstvo vsekakor ena izmed panog, katerih zakonodaja se tako pri nas kot v svetu nenehno spreminja in dopolnjuje, vse to pa seveda vpliva na kvaliteto dela in izdelavo računovodskih izkazov. Na drugem mestu vzrokov za napake v računovodskih izkazih je pomanjkanje učinkovitih notranjih kontrol (50 %), ki je kar nekako značilen za majhna podjetja. Sledi mu tretji najpogostejši vzrok, in sicer pomanjkanje časa na delovnem mestu (42 %), sledijo še vzroki kot so neupoštevanje Slovenskih računovodskih standardov (22 %), namen (10 %) ter drugi vzroki (14 %), med katerimi se najpogosteje pojavlja pomanjkanje znanja ter nenehno spreminjanje zakonodaje.

Zgornji vzroki so značilni predvsem za majhna podjetja in s tem hkrati potrjujejo tezo, ki sem jo zastavila na začetku, da pri izdelavi računovodskih izkazov prihaja do nepravilnosti, ki so pogostejše v malih podjetjih. Tezo lahko podkrepim tudi z dejstvom, da so različne inšpekcijske službe prav v malih podjetjih odkrile največ nepravilnosti, kar ni povezano s številom malih podjetij, temveč z dejstvom, da imajo velika podjetja svoje strokovne službe, ki sledijo spremembam zakonodaje in stvari sproti prilagajajo zakonskim zahtevam (Kaučič, 2007).

Slika 8: Vzrok napak v računovodskih izkazih

VIR: lastna raziskava, november 2008

Računovodski izkazi, ki jih pripravi poslovodstvo, morajo biti sestavljeni jasno in pregledno ter morajo izkazovati resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida.

Strinjam se z mnenjem Drobniča (2006), da je kljub velikemu napredku v kakovosti in zanesljivosti poročanja le-to lahko ogroženo zaradi stopnjevanja komercialnega (včasih tudi političnega) pritiska na tiste, ki pripravljajo zunanje računovodske izkaze.

Takih primerov je veliko, kot na primer:

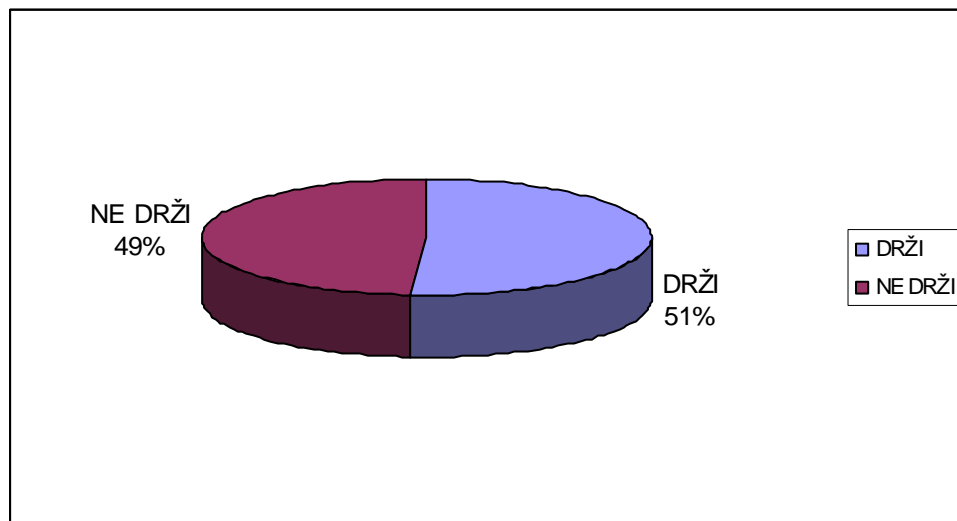
- neugoden vpliv trga na cene delnic družb, ki kotirajo na borzi, kadar se njihovi rezultati ne ujemajo s pričakovanji trga, in sicer ne glede na to, ali so realna ali ne;
- nagrade poslovodstvu družbe so vezane na rezultate poslovanja;
- prav tako je vezan na rezultate poslovanja obstoj zaposlitve poslovodstva;
- želja po zniževanju davčnih obveznosti;
- zakonske in druge zahteve pri izpolnjevanju finančnih ciljev;
- potrebe po zagotovitvi skladnosti s posojilnimi dogovori ali zadostitvi zahtevam financerjev.

V realnosti ne pomeni vedno, da na primer izkaz poslovnega izida pozna samo en odgovor, temveč lahko prikazuje različne rezultate (na primer različne metode vrednotenja zalog, ki imajo tudi različen vpliv na rezultat, ali uporaba različnih amortizacijskih stopenj glede na različno ocenjeno pričakovano dobo koristnosti osnovnega sredstva ...) (Drobnič, 2006).

Pravno podlago za sestavljanje računovodskih izkazov imamo, presoja, kaj je resnično in pošteno, pa je odgovornost poslovodstva in tudi revizorja.

Računovodje so v anketi odgovarjali na vprašanje, ali podjetje za isto poslovno obdobje izdela vsebinsko različne računovodske izkaze za poslovne partnerje, banko, davčno upravo in notranje uporabnike in kar 51 % vprašanih je temu pritrdilo, 49 % pa se s tem ni strinjalo (glej sliko 9).

Slika 9: Vsebinsko različno izdelani računovodski izkazi

VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1 Najpogostejše nepravilnosti po posameznih ekonomskih kategorijah

V uvodu tega poglavja naj opozorim, da se to poglavje navezuje na poglavje 2.4. Spodaj omenjene nepravilnosti po posameznih ekonomskih kategorijah so namreč podrobneje pojasnjene v omenjenem poglavju, tako da tu predstavljam le povzetek analize vprašalnika med računovodji, podrobnejši vpogled v posamezno nepravilnost ekonomske kategorije pa ima torej bralec v prvem delu te naloge.

Na vsa vprašanja, ki se nanašajo na nepravilnosti po posameznih ekonomskih kategorijah, so udeleženci raziskave odgovarjali z ocenami od nič do pet. Ocena nič pomeni, da se nepravilnosti ne pojavljajo, ocena ena, da so nepravilnosti zelo redke, ocena dve pa, da so redke. V okviru pogostosti ocena tri pomeni, da so nepravilnosti pogoste, štiri, da so bolj pogoste, ocena pet pa, da so nepravilnosti zelo pogoste. Za prikaz posamezne nepravilnosti sem uporabila stolpcični grafikon, ki se mi je zdel med ostalimi najbolj primeren, saj je najbolj razčlenjen. Pri posamezni interpretaciji sem upoštevala izračunani statistični modus ter stopnjo pogostosti znotraj posamezne ekonomske kategorije.

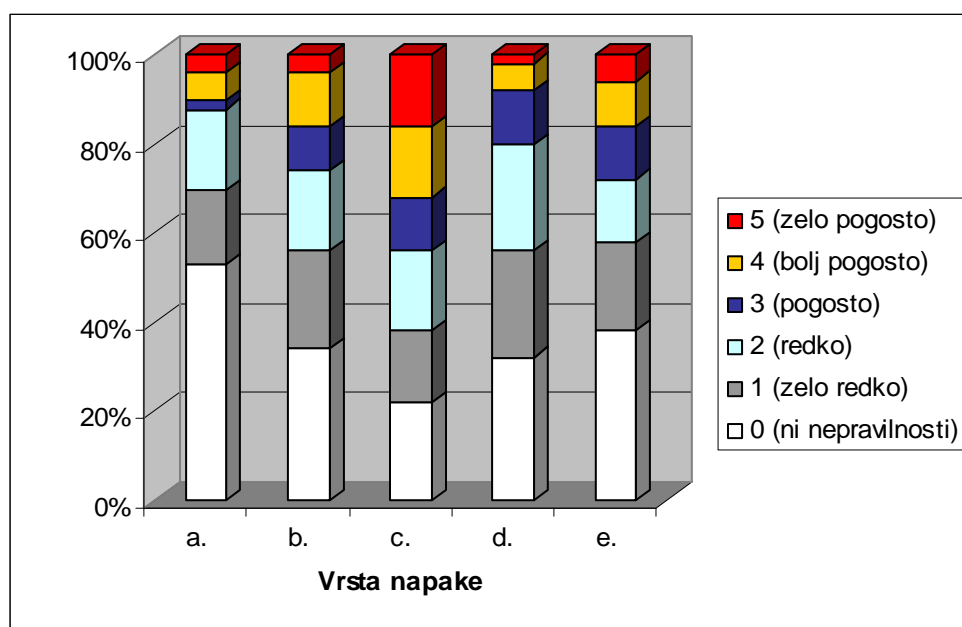
3.1.1.1 Opredmetena osnovna sredstva

Najpogostejša nepravilnost pri opredmetenih osnovnih sredstvih je, da družba ne izvede letnega popisa opredmetenih osnovnih sredstev, kar pomeni, da družbe ne upoštevajo 54. člena Zakona o gospodarskih družbah ter Slovenskih računovodskih standardov, ki to določata. Zaskrbljujoče je, da je kar 32 % (16) vprašanih mnenja, da je ta nepravilnost med bolj oz. zelo pogostimi. Le 22 % (11) vprašanih je mnenja, da se ta nepravilnost v podjetjih sploh ne pojavlja.

Zgornji nepravilnosti sledita nerazlikovanje med finančnim in operativnim (poslovnim) lizingom ter neuskkljenost registra osnovnih sredstev z glavno knjigo. Pri najemu sredstva je potrebno dosledno prebrati pogodbo in se za vrsto najema odločiti na podlagi vsebine in ne na podlagi oblike pogodbe.

Kot sem že omenila v razdelku 2.4.1, je register opredmetenih osnovnih sredstev obvezna pomožna poslovna knjiga in je v podjetju ključnega pomena. Večina (53,1 %) vprašanih meni, da družbe vodijo register osnovnih sredstev in da tu ne prihaja do pogostejših napak. Prav tako se redkeje pojavlja, da v podjetju določijo napačno amortizacijsko stopnjo z vidika SRS, čeprav predpostavljam, da večina podjetij amortizacijske stopnje določa na podlagi predpisanih stopenj z davčno zakonodajo, ki pa niso in ne smejo biti podlaga za amortiziranje v knjigovodskih izkazih.

Slika 10: Nepravilnosti pri opredmetenih osnovnih sredstvih

Legenda: a. družba ne vodi registra OS

b. register OS ni usklajen z glavno knjigo

c. družba ne izvede letnega popisa opredmetenih OS

d. napačna določitev amortizacijskih stopenj z vidika SRS

e. nerazlikovanje med finančnim in operativnim (poslovnim) lizingom

VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.2 Neopredmetena osnovna sredstva

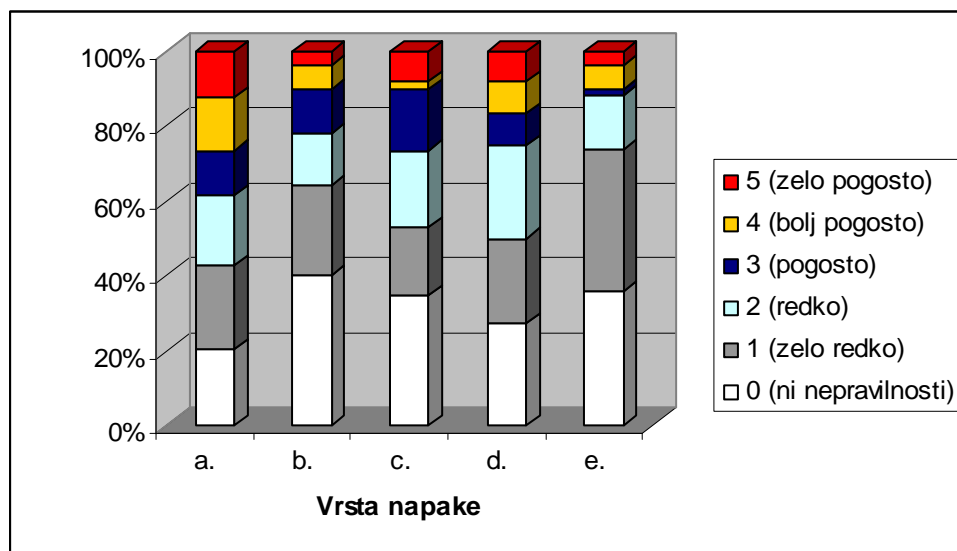
Pri neopredmetenih osnovnih sredstvih se najpogosteje pojavlja, da družbe ne določijo modela prevrednotenja neopredmetenih osnovnih sredstev, ki ga določa SRS 2, in sicer se v svojih internih aktih lahko odločijo za model nabavne vrednosti ali za model prevrednotenja. 80 % vprašanih meni, da se ta napaka pojavlja. Najbolj pogosto, kar 39 %, so vprašani napako ocenili z ocenami od 3 do 5 (pogosto do zelo pogosto).

Med pogostejše napake se uvrščata razvrščanje neopredmetenih osnovnih sredstev (naložbe v tuja opredmetena osnovna sredstva) ter amortiziranje dobrega imena. Slednje se ne amortizira, temveč se prevrednotuje zaradi oslabitve.

Naložba v tuja opredmetena sredstva so neopredmetena osnovna sredstva in se med stroške prenašajo kot stroški amortizacije v dobi koristnosti, ki je povezana s trajanjem najema po pogodbi.

Med nepravilnosti, ki se v tej ekonomski kategoriji pojavlja redkeje, spadata napačno evidentiranje nabavne vrednosti neopredmetenih osnovnih sredstev ter napačno razvrščanje računalniških programov in računalnikov. Kar 40 % oz. 36 % vprašanih meni, da se omenjeni nepravilnosti sploh ne pojavljata, kar izraža dobro poznavanje SRS za to kategorijo.

Slika 11: Nepravilnosti pri neopredmetenih osnovnih sredstvih

Legenda: a. ni določen model prevrednotenja neopredmetenih OS
 b. napačno evidentiranje nabavne vrednosti neopredmetenih osnovnih sredstev
 c. amortiziranje dobrega imena
 d. napačno razvrščanje neopredmetenih osnovnih sredstev (naložbe v tuja opredmetena osnovna sredstva)
 e. napačno razvrščanje računalniških programov in računalnikov

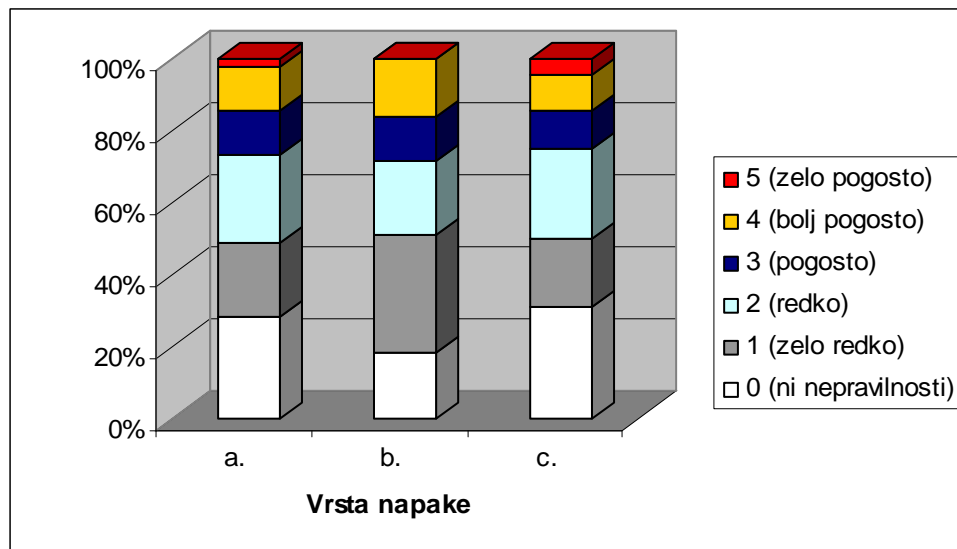
VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.3 Finančne naložbe

Glede na dane odgovore ugotavljam, da so si spodnje tri nepravilnosti dokaj enakovredne glede na stopnjo pogostosti. Nekoliko izstopa nepravilno razporejanje finančnih naložb – izmerjeno po pošteni vrednosti preko poslovnega izida (napačno evidentiranje stroškov posla in/ali dobička/izgube), pri katerih se nepravilnosti pojavljajo kar v 80 %, medtem ko se pri ostalih dveh nepravilnosti pojavljajo v 70 in 66 %.

Kljub temu, da se nepravilnosti pri večini pojavljajo, pa je pohvalno, da so le-te pojavljajo redkeje. Finančne naložbe ima podjetje z namenom, da povečuje svoje finančne prihodke in s tem poslovni izid. Podrobneje jih opredeljuje SRS 3, omenjene nepravilnosti pa opredeljujem v razdelku 2.4.3.

Slika 12: Nepravilnosti pri finančnih naložbah

Legenda: a. evidentiranje FN ni v skladu s SRS

b. nepravilno razporejanje FN – izmerjeno po pošteni vrednosti preko poslovnega izida (napačno evidentiranje stroškov posla in/ali dobička/izgube)

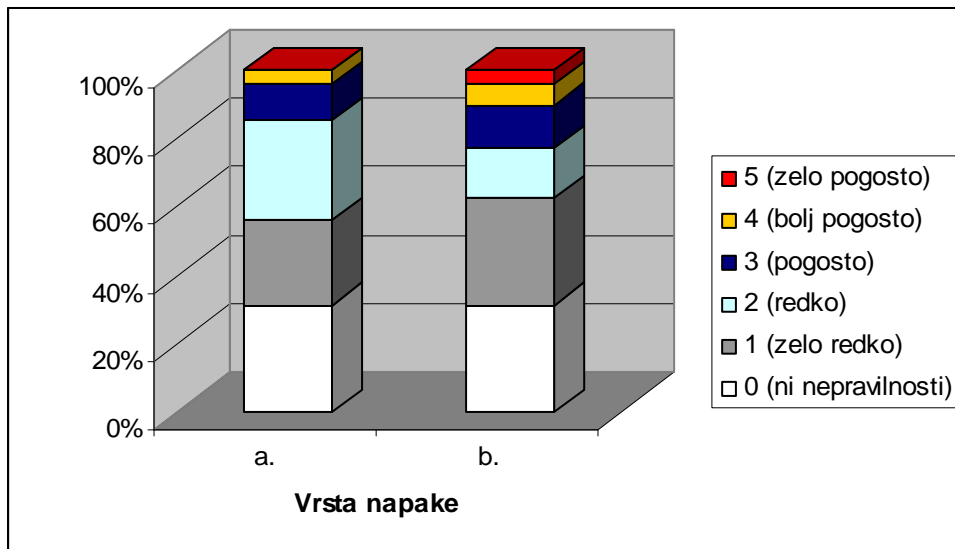
c. napačno razporejanje FN na kratkoročne in dolgoročne

VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.4 Dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Nepravilnosti pri dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitvah se pojavljajo v 68 %. Najbolj pogosto pri tej ekonomski kategoriji družba ne preverja in ne usklajuje stanja aktivnih časovnih razmejitev, kljub temu pa se vprašani strinjajo, da se ta nepravilnost pojavlja redkeje (46 %). Podjetje mora pravilno evidentirati aktivne časovne razmejitve in njihovo stanje redno preverjati ter jih ustrezno prenašati med stroške.

Slika 13: Nepravilnosti pri dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitvah

Legenda: a. napačno evidentiranje dolgoročnih AČR
 b. družba ne preverja in ne usklajuje stanja AČR

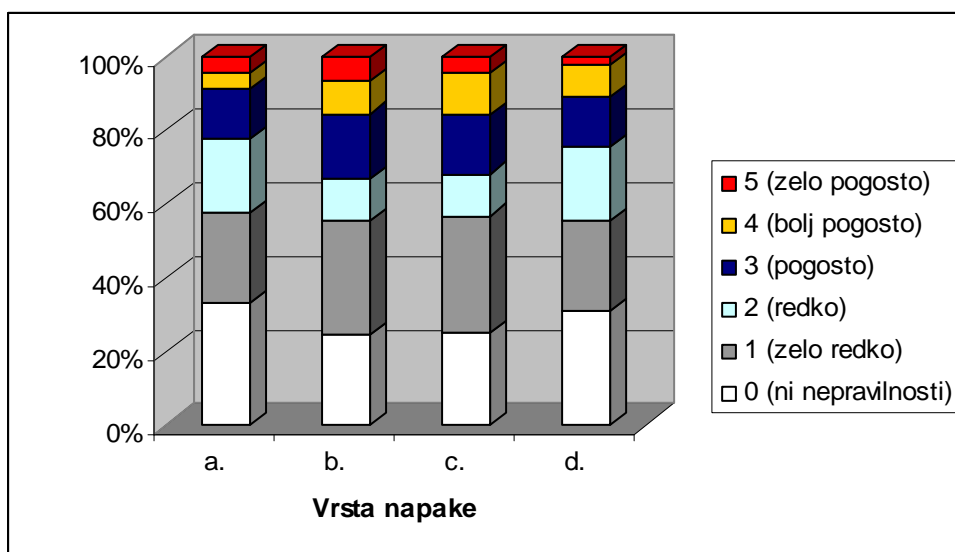
VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.5 Naložbene nepremičnine

Tako kot pri neopredmetenih osnovnih sredstvih tudi tu ugotavljam, da najpogosteje podjetja v svojih internih aktih ne določijo modela merjenja naložbenih nepremičnin (76 %), prav tako tudi ne ločujejo med posameznimi modeli in posledično napačno knjižijo (75 %).

Pravila za računovodsko evidentiranje naložbenih nepremičnin, ki jih morajo podjetja dosledno upoštevati, določa SRS 6.

Slika 14: Nepravilnosti pri naložbenih nepremičninah

Legenda: a. napačno evidentiranje NN
 b. ni določen model merjenja NN

- c. neločevanje med posameznimi modeli in posledično napačno knjiženje
- d. napačna razvrstitev nepremičnine na naložbeno (prinaša najemnino), in del, ki se uporablja pri proizvodnji blaga in storitev

VIR: lastna raziskava, november 2008

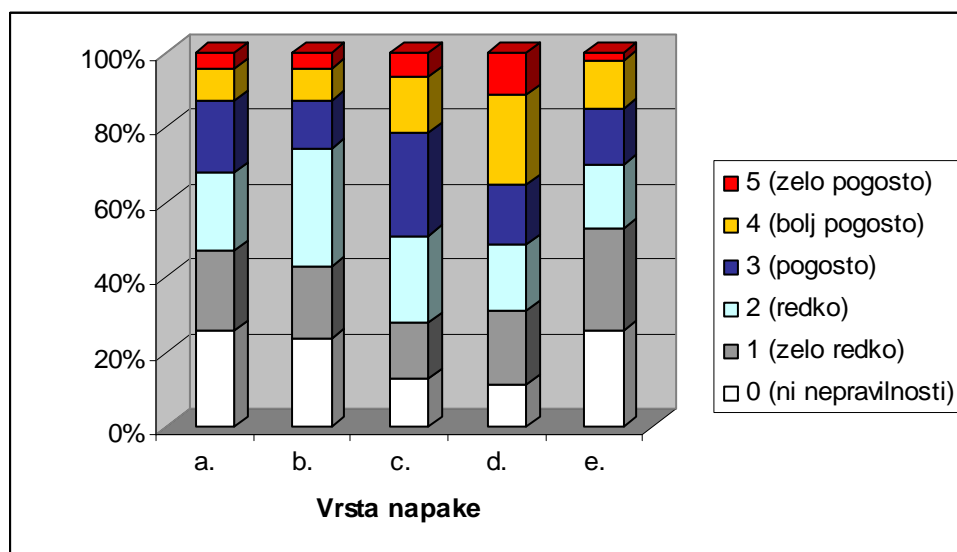
3.1.1.6 Zaloge

Najpogostejša napaka, ki se pojavlja pri zalogah je, da podjetja vrednostno ne popravijo nekurantnih zalog (89 %). Popravek bi seveda povzročil določene stroške (odhodke), kar bi vplivalo na zmanjšanje poslovnega izida podjetja.

Pogosto se tudi pojavlja, da popis zalog ni korektno opravljen (87 %), kar zopet vpliva na poslovni izid podjetja in s tem zavaja tako notranje kot zunanje uporabnike.

Neuskklajenost zalog v glavni knjigi in pomožnih knjigah ter napačno razknjiževanje porabe materiala sta napaki, ki se sicer pojavljata redkeje od zgornjih dveh, vendar sta prav tako pomembni. Prav tako je tudi pomembno, da se podjetje drži usmeritev glede vrednotenja zalog, kljub temu, da sicer vplivajo na poslovni izid podjetja, vendar je njihov učinek zgolj začasen.

Slika 15: : Nepravilnosti pri zalogah

- Legenda:**
- a. stanje zalog v glavni knjigi se ne ujema s pomožnimi knjigami
  - b. napačno razknjiževanje porabe materiala
  - c. popis zalog ni bil korektno opravljen
  - d. nekurantne zaloge vrednostno niso popravljene
  - e. podjetje se ne drži usmeritev glede vrednotenja zalog

VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.7 Terjatve

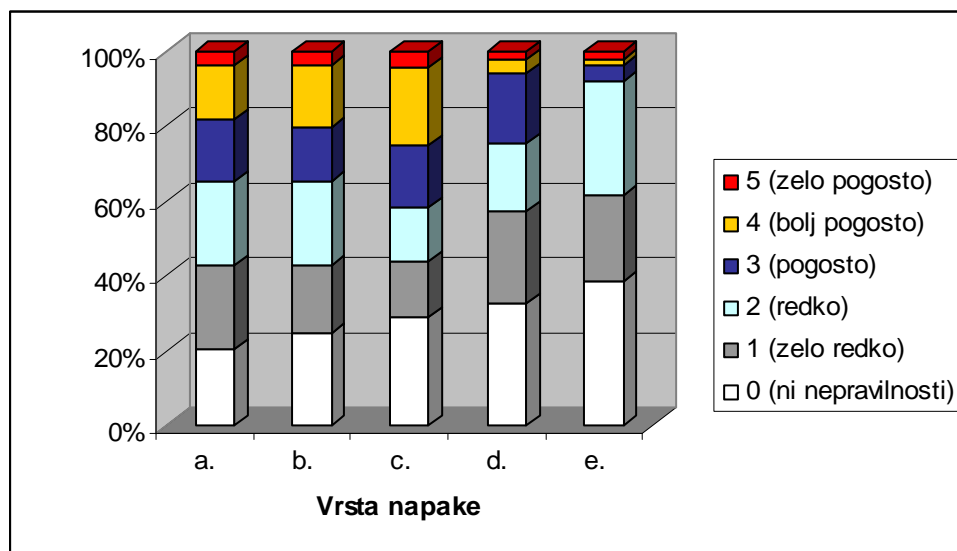
Raziskava kaže, da je najpogostejša nepravilnost pri terjatvah v tem, da podjetja ne obračunavajo obresti od danega posojila povezanim osebam. Kar 42 % vprašanih meni, da se ta napaka pojavlja precej pogosto. Pomembno je, da prepoznamo povezano osebo in da pravilno obračunamo obresti, kot to od nas zahteva zakonodaja. Najpogostejša nepravilnost pri terjatvah vpliva na poslovni izid podjetja, saj z neobračunavanjem obresti nepravilno prikažemo prihodke.

Neobračunavanju obresti od danega posojila povezani osebi sledita napačno evidentiranje slabitve in odpisa terjatev ter neopravičeni odpisi terjatev. Podjetja morajo za odpis terjatev imeti ustrezno pravno podlago za odpis. Konkreten odpis ali slabitev terjatve morata biti torej ustrezno utemeljena in seveda tudi ustrezno evidentirana na kontih, ki so temu namenjeni.

Bolj poredkoma, pa vendarle, se nepravilnosti pojavljajo tudi pri evidentiranju kratkoročno danih predujmov in prejetih predujmov, kjer moramo biti pazljivi pri izbiri kontne skupine.

Raziskava je pokazala, da pogostih nepravilnosti pri knjiženju kompenzacij odgovorni ne ugotavljajo oziroma se le-te pojavljajo poredkoma.

Slika 16: Nepravilnosti pri terjatvah

Legenda: a. napačno evidentiranje slabitve in odpisa terjatev
b. neopravičeni odpisi terjatev
c. neobračunavanje obresti od danega posojila povezani osebi
d. napačno evidentiranje kratkoročno danih predujmov in prejetih predujmov
e. neknjiženje oziroma nepravilno knjiženje kompenzacij

VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.8 Denarna sredstva

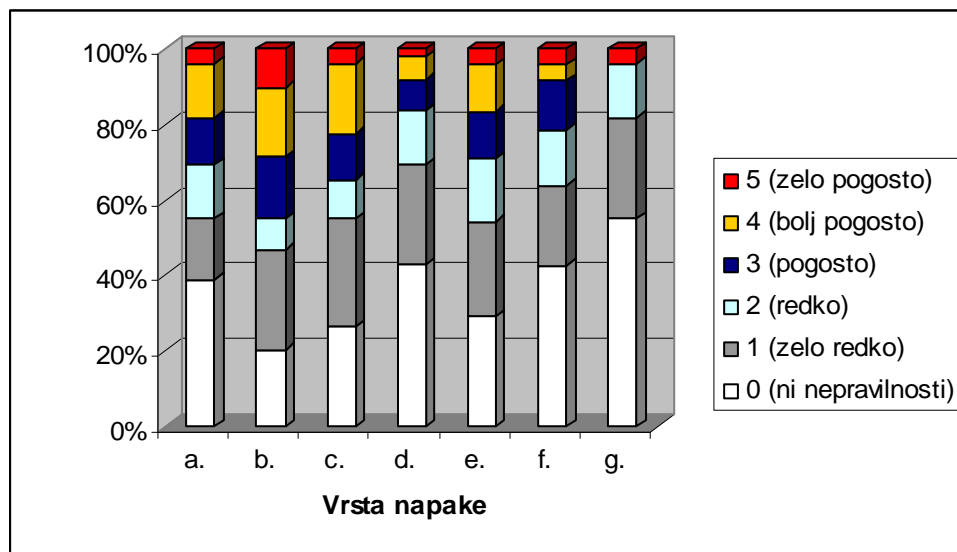
Najbolj razširjena napaka, ki se pojavlja pri kategoriji denarnih sredstev je, da v podjetju nimajo določenega blagajniškega maksimuma. Kar 44 % vprašanih meni, da se ta napaka pojavlja precej pogosto. Blagajniški maksimum bi moral biti določen v internih aktih podjetja in v primeru, da le-ta ni določen, podjetje ne bi smelo izvrševati plačil v gotovini.

Prav tako je pogosta napaka tudi ta, da podjetje ne upošteva uredbe o plačevanju z gotovino, ki določa, da lahko podjetje z gotovino plača blago ali storitve največ do višine 420 EUR, seveda le v primeru, da podjetje vodi pomožno knjigo blagajne. Le-ta pa mora biti usklajena z glavno knjigo, čemur pritrjuje le 42,9 % vprašanih.

Pogosto se pojavlja tudi težava, da družba sploh ne vodi blagajniškega poslovanja, kljub temu, da bi ga po zakonu morala.

Napaki, ki se v tej kategoriji ne pojavljata pogosto, sta napačno evidentiranje negativnega salda na transakcijskem računu ter neuskklajenost stanja z bančnim izpiskom.

Slika 17: Nepravilnosti pri denarnih sredstvih

Legenda: a. družba ne vodi blagajniškega poslovanja
b. ni določen blagajniški maksimum
c. ni upoštevana uredba o plačevanju z gotovino
d. pomožna knjiga blagajne ni usklajena z glavno knjigo
e. družba v blagajni izkazuje stroške, ki po vsebini niso stroški družbe (ne vsebujejo naziva družbe)
f. napačno evidentiranje negativnega salda na TRR
g. stanje na TRR ni skladno z zadnjim bančnim izpiskom

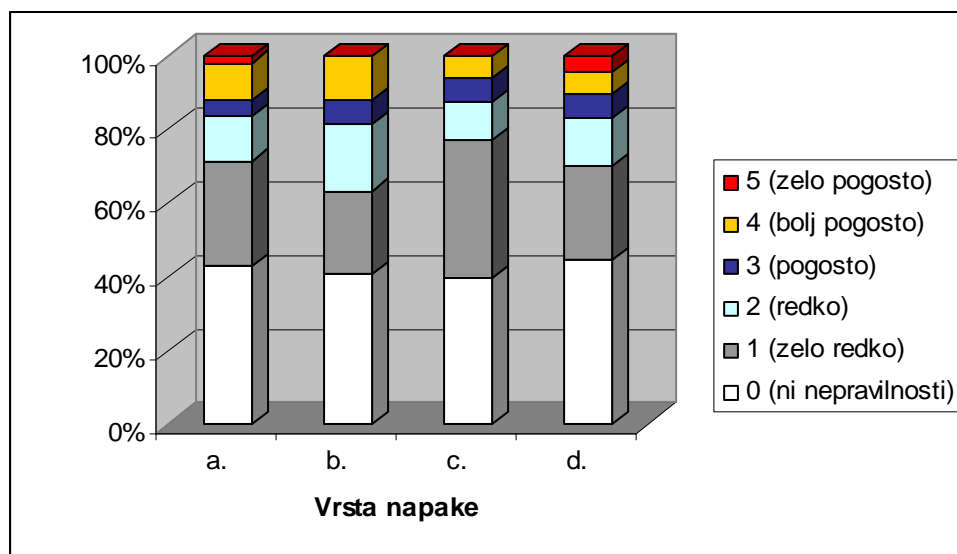
3.1.1.9 Kapital

Nepravilnosti v zvezi s kapitalom, ki so omenjene spodaj, niso med najpogostejšimi, se pa ravno tako kot pri drugih ekonomskih kategorijah pojavljajo in jih je smiselno obravnavati.

Med naštetimi se najpogosteje pojavlja nepravilno oblikovanje zakonskih rezerv, katerih višina mora znašati 10 % osnovnega kapitala oz. več, če je v statutu tako določeno. Dobrih 59 % vprašanih je mnenja, da se ta napaka pojavlja, hkrati pa jih je večina (69 %) le-teh mnenja, da je napaka precej redka. Pri razporeditvi poslovnega izida se pojavljajo napake, da razporeditev ni skladna s sklepom skupščine, tako kot to določa Zakon o gospodarskih družbah. Naj poudarim, da sama razporeditev ne spremeni vrednosti celotnega kapitala, temveč le povzroči njegovo prerazporeditev.

Nepravilnosti se pojavljajo tudi pri evidentiranju prenesenega dobička oz. izgube prejšnjih let ter pri splošnem prevrednotovalnem popravku kapitala, katerega stanje na dan 1. 1. 2006 so morale družbe v skladu s SRS prenesti na kapitalske rezerve.

Slika 18: Nepravilnosti pri kapitalu

Legenda: a. družba ni odpravila splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala
b. nepravilno oblikovanje zakonskih rezerv
c. napačno evidentiranje prenesenega dobička/izgube prejšnjih let
d. razporeditev poslovnega izida ni skladno s sklepom skupščine

VIR: lastna raziskava, november 2008

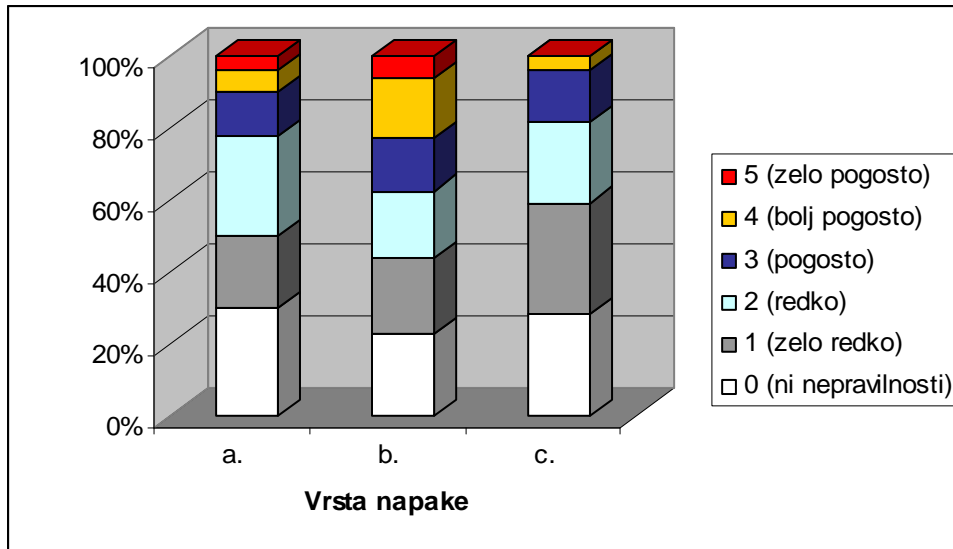
3.1.1.10 Dolgoročni in kratkoročni dolgovi

Najpogostejša nepravilnost, ki se pojavlja med dolgoročnimi in kratkoročnimi dolgovi je, da družba ne prenese posojila na kratkoročnega. Med 77 % vprašanih, ki je takega mnenja, jih kar slaba polovica meni, da se ta napaka pojavlja precej pogosto. Prav tako se pogosto pojavljajo napačne razmejitev dolgov na kratkoročne in dolgoročne. Dolgoročne obveznosti

so vse tiste, katerih rok zapadlosti v plačilo je več kot eno leto od nastanka, ostale obveznosti pa evidentiramo med kratkoročne.

Nekoliko redkeje se v podjetjih pojavljajo nepravilnosti v zvezi z evidentiranjem finančnih in poslovnih dolgov, kot jih opredeljujeta SRS 9 in 11 in jih opisujem že v razdelku 2.4.10.

Slika 19: Nepravilnosti pri dolgoročnih in kratkoročnih dolgovih

Legenda: a. napačna razmejitev na dolgoročne in kratkoročne dolgove
 b. družba ne prenosa posojila na kratkoročnega
 c. napačno evidentiranje finančnih poslovnih dolgov

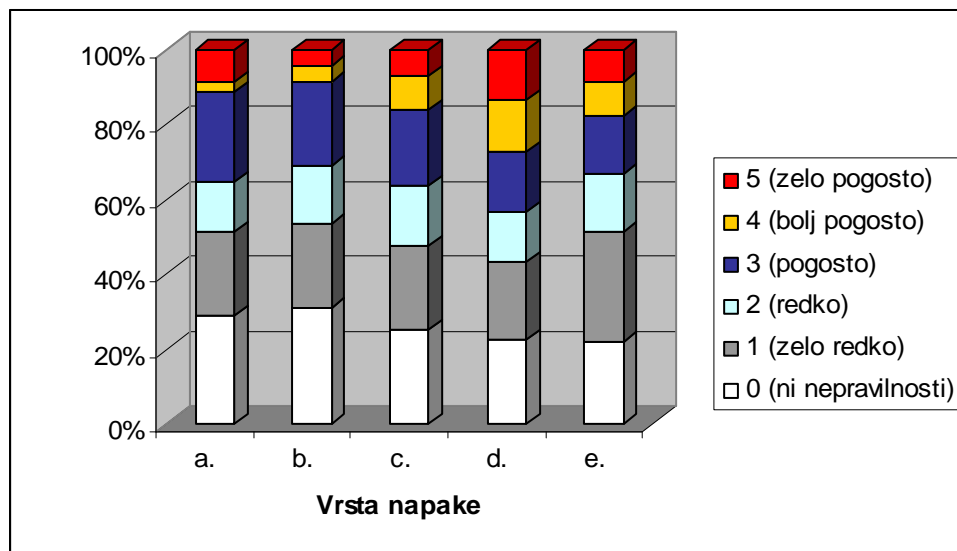
VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.11 Rezervacije

Nepravilnosti pri rezervacijah so med pogostejšimi napakami, in sicer se najpogosteje pojavlja, da podjetja za oblikovanje rezervacij nimajo razpoložljive dokumentacije (77,2 %) ter da se kljub oblikovanim rezervacijam prejete fakture knjižijo na stroške (77,2 %). Prav tako se pogosto dogaja, da družba ne odpravi nepotrebnih rezervacij in celo, da je oblikovanje rezervacij neutemeljeno.

Zgoraj naštetе nepravilnosti vplivajo na zmanjšanje poslovnega izida podjetja, kar je namen mnogih malih podjetij (plačati čim nižji davek državi). Če neko obveznost vnaprej vračunamo, nastanejo stroški oziroma odhodki, ki zmanjšujejo poslovni izid podjetja.

Slika 20: Nepravilnosti pri rezervacijah

- Legenda:**
- a. oblikovanje neutemeljenih rezervacij
  - b. nepravilno črpanje rezervacij
  - c. družna ne odpravi nepotrebnih rezervacij
  - d. ni razpoložljive dokumentacije oblikovane rezervacije
  - e. kljub oblikovanim rezervacijam se prejete fakture knjižijo na stroške

VIR: lastna raziskava, november 2008

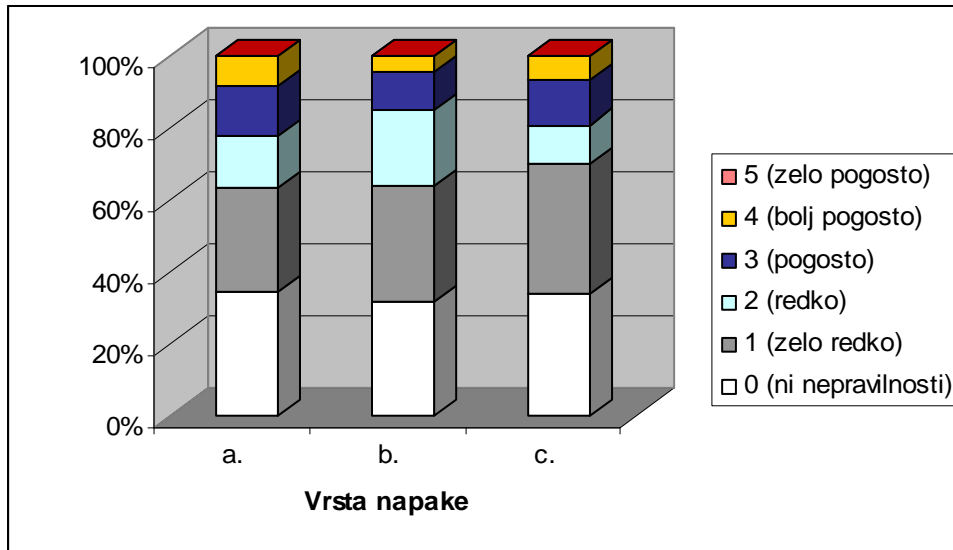
3.1.1.12 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

V kategoriji dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev se prav tako pojavljajo nepravilnosti, ki pa sicer niso tako pogoste. Najpogosteje se pojavlja napaka, da družba ne prenese dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev med prihodke, kar povzroči manjši poslovni izid za tisto obdobje, kot bi moral biti izkazan v resnici. Večina (66 %) tistih, ki menijo, da se ta napaka pojavlja, jih je ocenilo, da se pojavlja precej redko.

Druga najpogostejša nepravilnost je, da podjetja na kontih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev izkazujejo nenamenske donacije, ki bi se praviloma morala takoj obravnavati kot prihodki.

Redko delajo podjetja napake pri brezplačno pridobljenih osnovnih sredstvih, ki morajo biti izkazana na dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitvah in ne na obveznostih.

Slika 21: Nepravilnosti pri dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitvah

Legenda: a. družba ne prenese dolgoročnih PČR med prihodke
 b. izkazovanje nenamenskih donacij na kontih dolg. PČR
 c. brezplačno pridobljeno osnovno sredstvo se knjiži med obveznosti (220)

VIR: lastna raziskava, november 2008

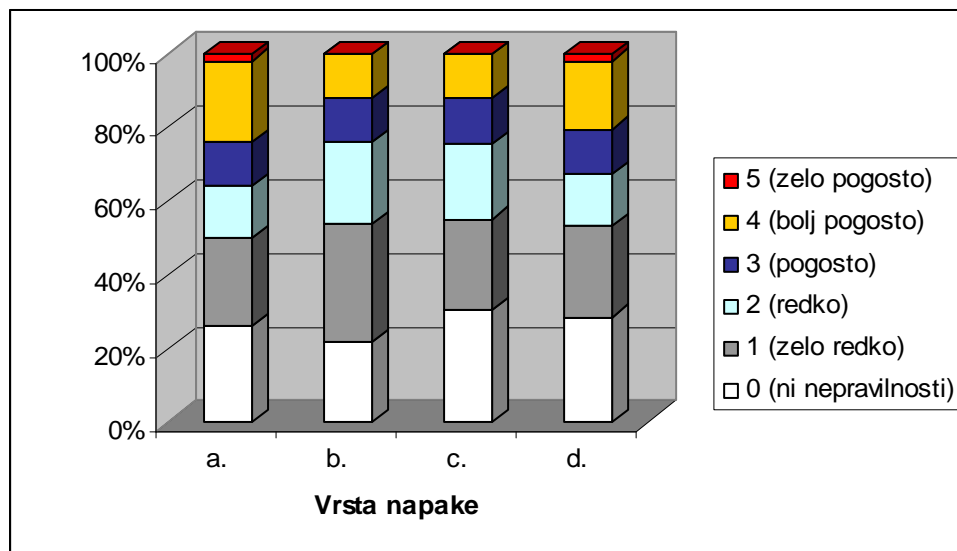
3.1.1.13 Kratkoročne časovne razmejitve

Glede na opravljeno raziskavo lahko vidimo, da je najpogostejša nepravilnost pri kratkoročnih časovnih razmejitvah ta, da so računi, ki se nanašajo na dve obdobji napačno evidentirani. To je predvsem značilno na začetku novega poslovnega leta (npr. naročnine). Slaba polovica (49 %) vprašanih, ki je mnenja, da se napake tu pojavljajo (78 %), je ocenilo, da se ta napaka pojavlja precej pogosto.

Pogosto se tudi dogaja, da odgovorni ne preverjajo stanja na kontih vnaprej obračunanih stroškov in odhodkov ob koncu obračunskega obdobja, kar je nujno, saj le tako lahko zagotovimo pravilne in točne informacije.

Podjetja morajo izkazovati realni poslovni izid, zato morajo biti odgovorni pozorni, da med drugim ne pride do napačnega evidentiranja tako odloženih prihodkov (npr. subvencija) kot tudi vnaprej vračunanih stroškov (npr. dvakrat evidentiran strošek reklamiranja).

Slika 22: Nepravilnosti pri kratkoročnih časovnih razmejitvah

- Legenda:**
- a. napačno evidentiranje računov, prejetih za storitve, ki se nanašajo na dve obdobji (npr. mobilni)
  - b. napačno evidentiranje kratkoročno odloženih prihodkov (npr. subvencija)
  - c. napačno evidentiranje kratkoročno vnaprej vračunanih stroškov (dvakrat evidentiran strošek – npr. str. reklamiranja)
  - d. nepreverjanje stanja kontov vnaprej obračunanih stroškov in odhodkov ob koncu obračunskega obdobja

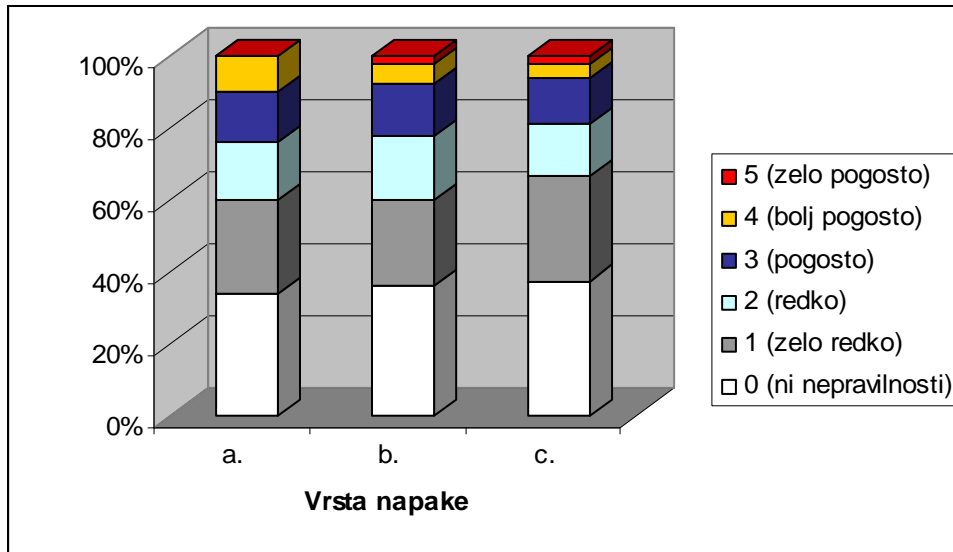
VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.14 Stroški materiala

Najpogosteje se pri stroških materiala pojavlja, da so le-ti predvsem ob koncu leta zajeti napačno (66 % vprašanih). Stroški materiala se pripoznajo v trenutku nastanka in ne šele ob plačilu. Prav tako morajo biti pravilno evidentirani, saj napačno evidentiranje preko vrednotenja porabe zaloga vpliva na izkaz poslovnega izida.

Poleg zgornjih napak moramo biti pozorni tudi na to, da na kontih stroškov materiala ne evidentiramo stroškov storitev, kar se sicer glede na analizo vprašalnika dogaja poredkoma.

Slika 23: Nepravilnosti pri stroških materiala

Legenda: a. napačno zajemanje stroškov materiala (predvsem ob koncu leta)
 b. napačno evidentiranje stroškov materiala, ki posledično vpliva na izkaz poslovnega izida
 c. na kontih stroškov materiala so evidentirani stroški storitev

VIR: lastna raziskava, november 2008

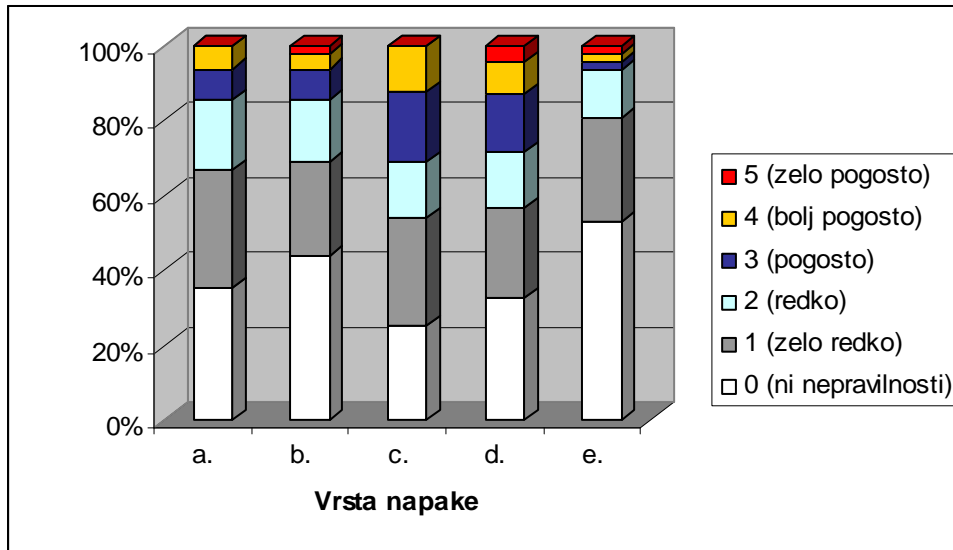
3.1.1.15 Stroški storitev

Analiza raziskave je pokazala, da se najpogostejša nepravilnost pri stroških storitev navezuje na osnovna sredstva, in sicer da stroški vzdrževanja osnovnih sredstev po vsebini niso stroški vzdrževanja, temveč povečujejo vrednost osnovnega sredstva (75 %).

Dokaj pogosto se tudi dogaja, da so stroški najemnin zajeti napačno, namesto da bi bili razmejeni po obdobjih. Prav tako morajo biti ustrezno usklajeni s kontom aktivnih časovnih razmejitev.

Napake, ki se v tej kategoriji pojavljajo bolj poredko, so predvsem napačno evidentiranje stroškov storitev, ki posledično prikazuje nerealen izkaz poslovnega izida.

Slika 24: Nepravilnosti pri storitvah

- Legenda:** a. napačno evidentiranje stroškov storitev, ki posledično vpliva na IPI
 b. na kontih stroškov storitev so evidentirani stroški materiala
 c. stroški vzdrževanja osnovnih sredstev po vsebini niso stroški vzdrževanja, ampak osnovno sredstvo
 d. napačno zajemanje str. najemnin (stroške bi morali razmejiti po obdobjih)
 e. dvakrat evidentirani stroški (npr. preko REK-a in pri plačilu preko TRR)

VIR: lastna raziskava, november 2008

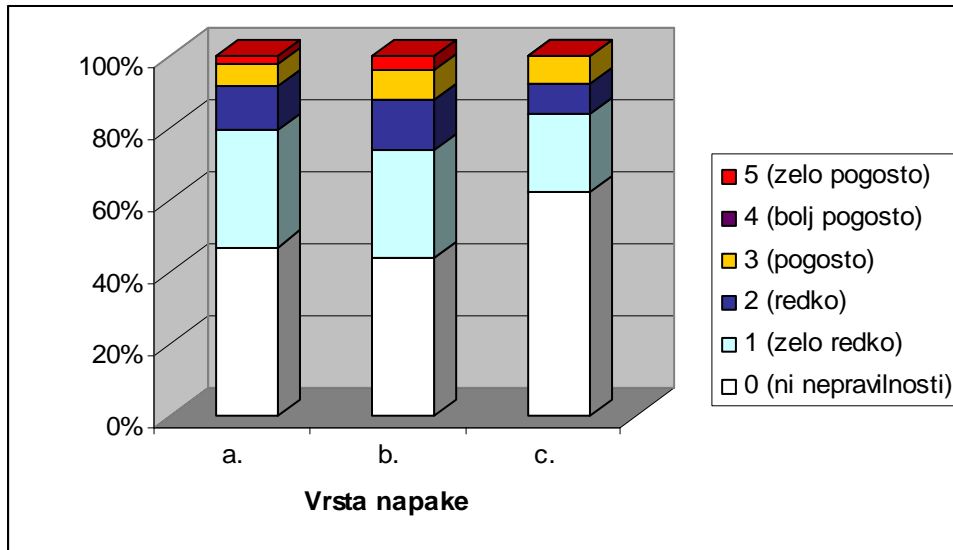
3.1.1.16 Stroški dela

Nepravilnosti pri stroških dela niso tako pogoste, se pa kljub temu pojavljajo. Najpogosteje se zgodi, da odgovorni napačno knjižijo refundacije do ZZZS (56 %). Le-te se praviloma knjižijo na terjatve do ZZZS in ne na plače zaposlencev, saj bi tako izkazovali previsoke stroške bruto plač in prispevkov na plače.

Prav tako se tu pojavlja napačno knjiženje jubilejnih nagrad in odpravnin, ki jih moramo knjižiti na odhodke.

Velika napaka, ki se, kot je razvidno v večini (62 %), ne pojavlja, je, da imajo konti stroškov ob koncu obračunskega obdobja evidentirano začetno stanje. Vsi stroški morajo biti ob zaključku leta zaprti in preneseni med odhodke.

Slika 25: Nepravilnosti pri stroških dela

Legenda: a. napačno knjiženje jubilejnih nagrad, odpravnin
 b. napačno knjiženje refundacij do ZZZS
 c. konti stroškov imajo evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja

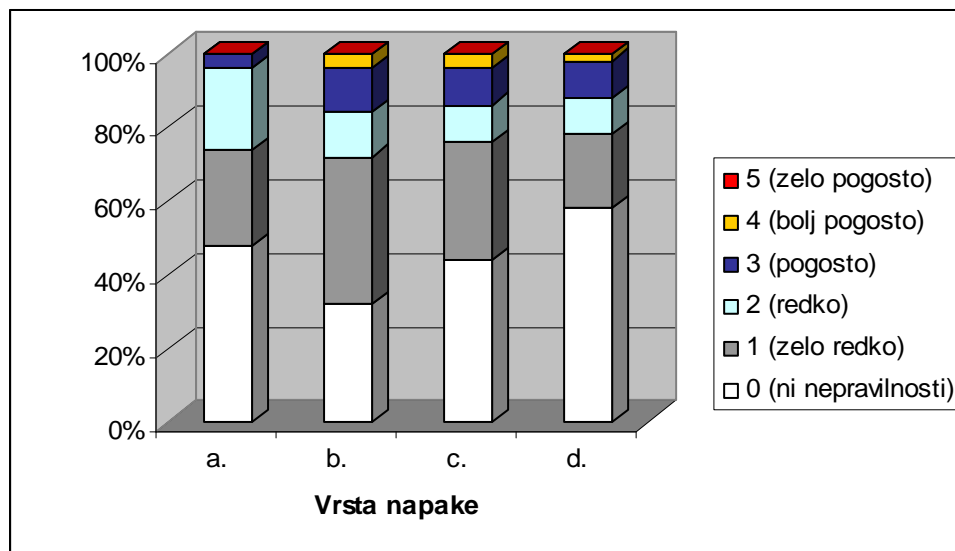
VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.17 Prihodki

Spodnji graf prikazuje nepravilnosti, povezane s prihodki. Vidimo, da se najpogostejša nepravilnost nanaša na nepravilno evidentiranje prihodkov iz naslova obresti (68 %) ter na napačno evidentiranje prihodkov od prodaje proizvodov in storitev ter trgovskega blaga in materiala na tujem trgu (56 %). Slednji morajo biti evidentirani v skupini poslovnih prihodkov na kontu 763.

Poslovni, finančni in drugi prihodki morajo biti evidentirani ločeno, kljub temu pa analiza rezultatov tudi na tem področju prikazuje napake, ki pa sicer niso pogoste. Prav tako moramo biti tako kot pri stroških tudi tu pozorni, da ob koncu obračunskega obdobja nimamo evidentiranega začetnega stanja, saj se tu saldo prenese na konto poslovnega izida.

Slika 26: Nepravilnosti pri prihodkih

- Legenda:**
- a. družba prihodkov ne evidentira ločeno (poslovni, finančni, drugi)
  - b. nepravilno evidentiranje prihodkov iz naslova obresti
  - c. napačno evidentiranje prihodkov od prodaje proizvodov in storitev ter trgovskega blaga in materiala na tujem trgu
  - d. evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja

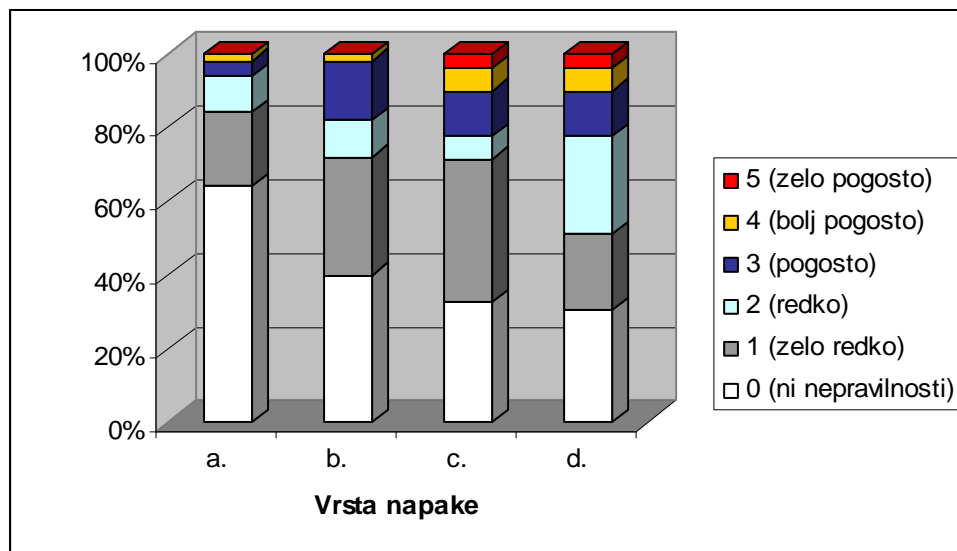
VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.18 Odhodki

Najpogostejša nepravilnost pri odhodkih je, kot lahko razberemo tudi iz spodnjega grafa, napačno evidentiranje prevrednotovalnih poslovnih odhodkov (oslabitve) (69,4 %), ki jih je potrebno evidentirati na kontih skupine 72.

Druga najpogostejša nepravilnost pri odhodkih pa je napačno razvrščanje materiala in blaga glede na izbrano različico izkaza poslovnega izida. Več o tem ter ostalih redkejših napakah te ekonomske kategorije pišem v razdelku 2.4.18.

Slika 27: Nepravilnosti pri odhodkih

- Legenda:**
- a. evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja
  - b. nepravilno evidentiranje odhodkov iz naslova obresti
  - c. napačno razvrščanje materiala in blaga (I. različica IPI=konto 702, II. različica IPI=konto 711)
  - d. napačno evidentiranje prevrednotovalnih poslovnih odhodkov (oslabitve)

VIR: lastna raziskava, november 2008

3.1.1.19 Ostale pogoste napake

V tem grafu sem poskušala prikazati še nekaj napak, ki se prav tako pojavljajo v podjetjih in je po mojem mnenju nanje potrebno opozoriti.

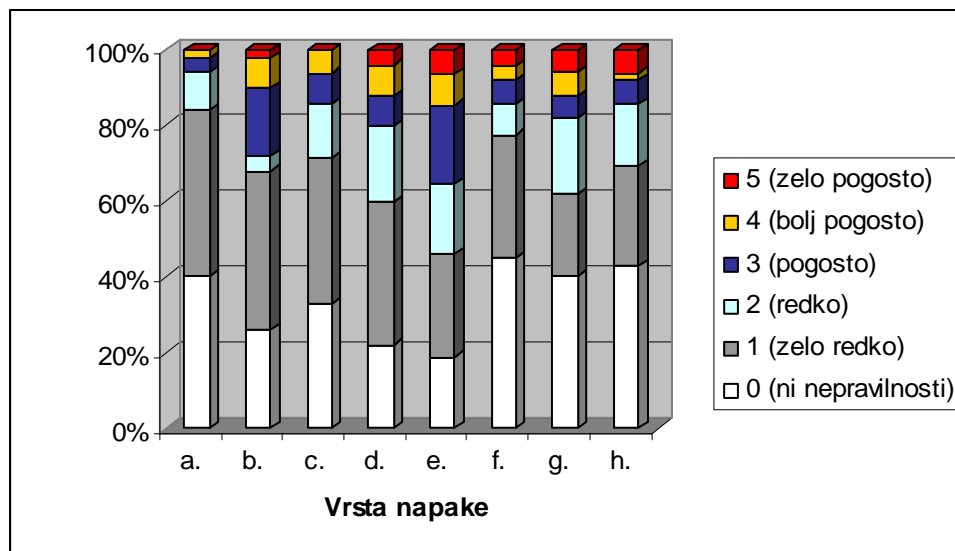
Najpogosteje se pojavlja napaka, da družba zaposlenemu ne obračuna bonitete za službeno vozilo (81,3 %), sledi ji napačno evidentiranje stroškov reklame in reprezentance (78 %) ter dvakratno evidentiranje istega računa v računovodskih evidencah (74 %). Vse našteje napake vplivajo na poslovni izid podjetja.

Zaskrbljujoče je, da kar 60 % vprašanih potrjuje, da se pojavlja napaka, da saldakonti niso usklajeni z glavno knjigo ter da se začetna bilanca stanja poslovnega leta ne ujema s končno bilanco stanja preteklega poslovnega leta. Pomožne knjige morajo biti obvezno usklajene z glavno knjigo, prav tako se morajo tudi bilance ujemati, saj je le v tem primeru upoštevano načelo resnično in pošteno.

Napak, ki se pojavljajo v računovodskih izkazih, se ne da popolnoma izkoreniniti, lahko pa jih z ustreznimi ukrepi in pravilnim nadzorom precej oklestimo.

Odgovornost nadrejenih ter vseh ostalih, ki sodelujejo pri izdelavi računovodskih izkazov, je, da na napake opozorijo, jih popravijo in so pozorni, da se le-te ne ponovijo.

Slika 28: Ostale pogoste nepravilnosti

Legenda: a. začetna bilanca stanja poslovnega leta se ne ujema s končno bilanco stanja preteklega poslovnega leta
 b. dvakratno evidentiranje istega računa v računovodskih evidencah
 c. napačno evidentiran znesek računa
 d. napačno evidentiranje stroškov reklame in reprezentance
 e. družba zaposlenemu ne obračuna bonitete za službeno vozilo
 f. bruto bilanca ni usklajena
 g. saldakonti niso usklajeni z GK
 h. družbe v računovodske evidence knjižijo predračune

VIR: lastna raziskava, november 2008

SKLEP

Manjša podjetja so pomemben del gospodarstva, saj prevladujejo v strukturi gospodarskih družb v Sloveniji in ustvarijo več kot polovico bruto domačega proizvoda, hkrati so pomemben vir zaposlovanja ter gospodarske rasti.

Na drugi strani se ta podjetja pri svojem delovanju lahko srečujejo s številnimi ovirami, kot so prav gotovo pridobivanje finančnih virov, administrativne ovire ter pomanjkanje ustrezne delovne sile. Prav prve omenjene ovire, pridobivanje finančnih virov, so eden izmed ključnih razlogov, zakaj se podjetja zatekajo k prirejanju računovodskih izkazov. Kot je razvidno iz analize vprašalnika, se kar dobra polovica vprašanih strinja, da podjetje za isto poslovno obdobje za različne uporabnike izdela vsebinsko različne računovodske izkaze.

Uporabniki računovodskih izkazov, pa naj bodo to notranji ali zunanji, svoje poslovne odločitve opirajo na podatke v izkazih, zato morajo biti računovodski izkazi, ki jih pripravi poslovodstvo, sestavljeni jasno in pregledno ter morajo izkazovati resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida. Ločnica med napako in prevaro je zelo ohlapna. Zavajajoče informacije pa lahko zapeljejo uporabnika v popolnoma drugačno odločitev, kot bi jo sprejeli v nasprotnem primeru.

Za majhna podjetja je značilno, da je notranja kontrola šibka, saj zaradi majhnega števila zaposlenih funkcije v podjetju niso dovolj natančno razmejene, še posebej se to kaže pri upravljanju in vodenju, ki ju ponavadi opravlja kar lastnik sam.

Namen magistrske naloge je raziskati in prikazati problematiko zavajanja predvsem zunanjih uporabnikov računovodskih poročil, kot so delničarji, investitorji, banke, dobavitelji in tudi davčna uprava ter notranjih uporabnikov, predvsem zaposlenih v podjetju, ki zaradi padca poslovanja ali celo stečaja velikokrat največ izgubijo.

Želela sem potrditi tezo, ki sem jo postavila v uvodu, da pri izdelavi računovodskih izkazov prihaja do nepravilnosti, ki so pogostejše v malih podjetjih, le-te pa vplivajo na prikaz finančnega stanja in uspešnosti podjetja. Računovodski izkazi, ki vsebujejo nepravilnosti, dajejo uporabnikom napačne informacije, ki so temelj za sprejemanje napačnih odločitev.

Raziskavo o najpogostejših nepravilnostih v računovodskih izkazih v Sloveniji sem izvedla med računovodji v računovodskih hišah. Anketni vprašalnik, ki je bil računovodjem poslan v mesecu novembru 2008 preko spletne povezave, je izpolnilo 50 računovodij.

Odgovori na vprašanja v anketnem vprašalniku so mi potrdila tezo, ki sem jo zastavila v uvodu, in sicer je kar 86 % anketiranih računovodij že zaznalo nepravilnosti, ki vplivajo na računovodske izkaze. Le 16,3 % vprašanih računovodij ocenjuje, da je podjetij, ki imajo izdelane računovodske izkaze z napakami manj kot 5 %.

Večina vprašanih meni, da so nepravilnosti v računovodskih izkazih storjene zgolj naključno (64 %), 26 % pa jih je mnenja da so nepravilnosti tako namerne kot naključne. Da so napake storjene povsem namerno, je menilo 10 % vprašanih.

Iz analize raziskave lahko sklepamo, da je za mala podjetja značilno, da večina najpogostejših nepravilnosti po posameznih ekonomskih kategorijah vpliva na zmanjšanje poslovnega izida podjetja. To je posledica dejstva, da lastnik opravlja tako vodstveno kot tudi upravljalno funkcijo in da je velikokrat želja lastnika malega podjetja izkazati čim manjši dobiček z namenom plačati čim manj davka državi.

Primere rabe in zlorabe kreativnega računovodstva bi lahko naštevati v nedogled, saj je domišljija ljudi, ki podajajo finančne izkaze neizčrpna (Belak, V., 2008, str. 158).

Kreativno računovodstvo je bilo v začetku teoretično zamišljeno kot orodje, s katerim bi lahko dosegli resničen in pošten prikaz v finančnih izkazih. Prav zaradi tega je v računovodske standarde uvedena fleksibilnost in izraz »poštena vrednost«. V praksi se je izkazalo, da je kreativno računovodstvo prav hitro prešlo iz rabe do zlorabe. Prav zaradi tega ga še danes mnogi poimenujejo »manipulativno računovodstvo« (Belak, V., 2008, str. 159).

Za vsako podjetje je pomembno, da zapišejo svoje usmeritve v internih aktih in da so udeleženci v računovodstvu podjetja z njimi seznanjeni ter se po njih tudi ravnaajo. Pomembno je, da so zaposleni v računovodstvu strokovno usposobljeni, da imajo ustrezne vrline in veščine, pa najsi gre za notranje ali zunanje računovodstvo. Njihov cilj ne sme biti le evidentiranje poslovnih dogodkov z namenom sestave poročil, ki jih od njih zahteva država, temveč morajo z njimi pridobiti podatke in informacije, ki so potrebne za optimalno odločanje.

Računovodska poročila so pomemben dejavnik ugotavljanja stanja podjetja. Pri oblikovanju posameznih postavk računovodskih izkazov je potrebno poleg posameznih standardov, ki se nanašajo na oblikovane postavke, upoštevati tudi to, da so posamezni izkazi v tesni medsebojni vzročni povezavi.

Rada bi opozorila na mnenje avtorjev Blanchard-a in Peale-ja (1995, str. 9), ki pravita, da je etično vedenje povezano z dobrim mnenjem o samem sebi. Tisti ljudje, ki imajo o sebi dobro mnenje, zmorejo vzdržati zunanje pritiske in so sposobni storiti to, kar je prav in ne tistega, kar je le prikladno, popularno in pridobitniško. Tudi sama verjamem, da so trdna moralna pravila prvi korak k uspešnosti vsakega podjetja in da so pošteni direktorji tudi uspešni direktorji.

LITERATURA IN VIRI

1. Avšič, V. (2008, 25. november). Zaposleni v malih podjetjih ustvarijo več dodane vrednosti. *Finance*, str. 32.
2. Belak, J. et al. (1998). *Razvoj podjetja in razvojni management: posebnosti malih in srednje velikih podjetij*. Gubno: MER Evrocenter.
3. Belak, V. (2008). Kreativno računovodstvo i njegov utjecaj na financijske izvještaje. *Računovodstvo i porezi u sadašnjim uvjetima poslovanja, IX. Savjetovanje* (str. 138–160). Zagreb - Šibenik: Hrvatski Računovođa.
4. Blanchard, K. & Peale, N.V. (1995). *Moč poštenega poslovanja*. Celje: Mohorjeva družba.
5. Bračko, S. (2008, 2. oktober). Predlog osnutka pravilnika o računovodstvu. Najdeno 22. januarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.academia.si/clanek/73-predlog-osnutka-pravilnika-o-stran-1.html>
6. Čokelc, S. (1999). Metode davčnih ponaredb in prevar. *Revizor*, 4, 102–120.
7. Drobnič, B. (2006, 3. februar). Novi izzivi menedžerjev in revizorjev: kako s poslovnimi rezultati ne zavajati javnosti. *Finance*.

8. Fekonja, B. & Premk, U. (2008). *358 najpogostejših računovodskih napak*. Ljubljana: Založniška hiša Primath.
9. Glas, M. et al., (2000). *Podjetništvo – izziv za 21. stoletje*. Ljubljana: GEA College PIC, d.o.o.
10. Gorenc, S. (1999). *Revizijsko ugotavljanje najpogostejših napak pri pripravi računovodskih izkazov*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
11. Horvat, T. (2002). Mednarodne novosti: Razplet primerov Enron in Worldcom; Poslovodstvo naj bi jamčilo za računovodske izkaze; Etika in revizorjeva neodvisnost. *Revizor*, 9, 110–123.
12. *Informacija o poslovanju gospodarskih družb in zadrug v Republiki Sloveniji v letu 2007*. (2008). Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.
13. Kaučič, P. (2007, 14. november). Kaj ugotavljajo inšpektorji? *Podjetnik*. Najdeno 5. oktobra 2008 na spletnem naslovu <http://www.podjetnik.si/default.asp?ClanekID=3647>
14. Kavčič, S. (2008). *Gradivo za predmet Računovodski vidik vrednotenja sredstev (2. del)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. *Kodeks poklicne etike računovodje*. (1998). Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo.
16. *Kodeks združenja računovodskih servisov*. (2002). Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.
17. *Kontni načrt in ponazoritve knjiženj za gospodarske družbe in zadruge*. (2006). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
18. Kontni okvir za gospodarske družbe in zadruge. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 9/2006, 27. januar 2006).
19. Mayr, B. *Pregled stanja malega gospodarstva*. Gospodarska zbornica Slovenije. Najdeno 14. septembra 2008 na spletnem naslovu <http://www.gzs.si/Nivo3.asp?ID=6313>
20. *Mednarodni računovodski standardi (MRS) 37*. (2006). Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
21. *Mednarodni standardi revidiranja in mednarodna stališča o revidiranju: Mednarodni standard revidiranja (MSR) 240 – Revizorjeva odgovornost za obravnavanje prevare pri reviziji računovodskih izkazov*. (2006). Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
22. *Mednarodni standardi revidiranja in mednarodna stališča o revidiranju: Mednarodni standard revidiranja (MSR) 200 – Namen in splošna načela revizije računovodskih*

- izkazov*. (2006). Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
23. *Mednarodni standardi poslov preiskovanja: MSP 2400: Posli preiskovanja računovodskih izkazov*. (2005). Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
24. *Napotki za pripravo pravilnika o računovodstvu [racunovodja.com]*. Najdeno 23. januarja 2009 na spletnem naslovu <http://www.racunovodja.com/narocniki/PrenesiDatoteko.aspx?dat=PRAVILNIK%20za%20male%20gospodarske%20druzbe.doc>
25. Odar, M., Kavčič, S., Koželj, S. (2003). Organiziranost računovodstva v slovenskih podjetjih. *Revizor*, 14 (6), 24–47.
26. *Popravki napak v računovodskih izkazih [Verlag Dashofer]*. Najdeno 5. oktobra 2008 na spletnem naslovu <http://www.dashofer.si/?highlighttext=izkazov&cid=9771>
27. Povh D. (2003). Prezare, korupcija in notranji revizor. *Revizor*, (4/5), 7–22.
28. Pravilnik o davčnem obračunu davka od dohodkov pravnih oseb. (2007). *Uradni list RS*. (Št. 46/07, 29. maj 2007).
29. Pravilnik o izvajanju Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb. (2007). *Uradni list RS*. (Št. 60/07, 06. julij 2007).
30. Pravilnik o plačevanju z gotovino in blagajniškim maksimumu. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 103/2002, 29. november 2002, št. 141/2006, 30. december 2006).
31. Pravilnik o priznani obrestni meri. (2007). *Uradni list RS*. (Št. 141/06, 30. december 2006, št. 52/07, 12. junij 2007).
32. Ravnik, M. (2007). *Priročnik za vodenje poslovnih knjig: za družbe in zasebnike po sistemu dvostavnega knjigovodstva*. Ljubljana: Inštitut za računovodstvo.
33. Rebernik, M. et al., (1997). *Podjetništvo in management malih podjetij*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta: Fakulteta za strojništvo.
34. Rebernik, M., Tominc, P. & Pušnik K. (2008). *Premalo razvojno usmerjenih podjetij*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta, GEM Slovenija 2007
35. Schilit, Howard M. (2002). *Financial Shenanigans, How to detect accounting gimmicks and fraud in financial reports*. (2nd ed.) New York (etc.): McGraw-Hill, Inc.
36. *Slovar slovenskega knjižnega jezika, elektronska verzija 1.0*. (1996). Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, DZS d.d.

37. *Slovenski računovodski standardi*. (2006). Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
38. Smole, J. (2007). *Vidiki delodajalcev na podjetniško usposabljanje*. Najdeno 16. oktobra 2008 na spletnem naslovu <http://www.sbra.be/FileBroker.aspx?Id=2452>
39. Thornhill, William T. (1995). *Forensic accounting, how to investigate financial fraud*. Burr Ridge, Illinois, New York: Irwing Professional Publishing.
40. Tratnik, M. (2002). *Osnove raziskovanja v managementu*. Koper: Visoka šola za management.
41. Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 140/06, 29. december 2006).
42. Zakon o davčnem postopku – ZdavP-2. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 117/06, 16. november 2006).
43. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb – ZDDPO-2. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 117/06, 16. november 2006).
44. Zakon o gospodarskih družbah. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 42/2006, 19. april 2006).
45. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1B). (2008). *Uradni list RS*. (Št. 68/08, 08. julij 2008).
46. Žakelj, L. (2006). *Podjetniška aktivnost in podjetniško okolje v Sloveniji*. Ljubljana: UMAR.

PRILOGE

Priloga 1: Rezultati poslovanja družb glede na velikost v letu 2007

TEMELJNI PODATKI		SKUPAJ	VELIKOST DRUŽB			
			Mikro	Majhne	Srednje	Velike
DRUŽBE	število	48.781	45.232	1.973	797	779
	delež v %	100,0	92,7	4,0	1,6	1,6
ZAPOSLENI	število	499.465	135.059	64.595	81.211	218.599
	delež v %	100,0	27,0	12,9	16,3	43,8
PRIHODKI SKUPAJ	znesek v tisoč EUR	77.959.561	14.837.375	8.846.014	11.646.649	42.629.522
	delež v %	100,0	19,0	11,3	14,9	54,7
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	znesek v tisoč EUR	72.899.084	13.417.446	8.299.576	11.163.985	40.018.076
	delež v %	100,0	18,4	11,4	15,3	54,9
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE NA TRGU EU IN IZVEN EU	znesek v tisoč EUR	22.244.638	2.123.841	1.676.545	3.406.761	15.037.491
	delež v %	100,0	9,5	7,5	15,3	67,6
ODHODKI SKUPAJ	znesek v tisoč EUR	73.574.407	13.836.751	8.402.555	11.191.426	40.143.675
	delež v %	100,0	18,8	11,4	15,2	54,6
VREDNOST AKTIVE NA DAN 31.12.2007	znesek v tisoč EUR	95.623.494	20.264.500	9.912.119	10.194.568	55.252.307
	delež v %	100,0	21,2	10,4	10,7	57,8
DODANA VREDNOST	število družb	38.498	35.106	1.938	785	669
	znesek v tisoč EUR	16.947.308	3.567.088	2.089.114	2.582.237	8.708.868
	delež v %	100,0	21,0	12,3	15,2	51,4
	indeks $\frac{2007}{2006}$	114	129	117	112	109
IZGUBA NA SUBSTANCI	število družb	8.116	7.960	35	12	109
	znesek v tisoč EUR	196.138	117.337	19.944	31.198	27.659
	delež v %	100,0	59,8	10,2	15,9	14,1
	indeks $\frac{2007}{2006}$	150	131	115	975	133
NETO DODANA VREDNOST	znesek v tisoč EUR	16.751.170	3.449.751	2.069.169	2.551.039	8.681.210
ČISTI DOBIČEK	število družb	33.459	30.364	1.732	697	666
	znesek v tisoč EUR	4.122.444	1.055.264	438.811	441.549	2.186.820
	delež v %	100,0	25,6	10,6	10,7	53,0
	indeks $\frac{2007}{2006}$	136	189	140	116	123
ČISTA IZGUBA	število družb	13.095	12.646	234	99	116
	znesek v tisoč EUR	684.101	293.402	110.624	106.716	173.360
	delež v %	100,0	42,9	16,2	15,6	25,3
	indeks $\frac{2007}{2006}$	124	139	111	155	99
NETO ČISTI DOBIČEK/IZGUBA	znesek v tisoč EUR	3.438.343	761.862	328.187	334.833	2.013.460

VIR: AJPES, Informacija o poslovanju gospodarskih družb in zadrug v Republiki Sloveniji v letu 2007, 2008, str. 27.

Priloga 2: Najvišje in najnižje ocenjeni podjetniški okviri leta 2007

Deset najvišje ocenjenih trditvev v Sloveniji	Vrednost za Slovenijo	Najmanjša vrednost	Srednja vrednost	Največja vrednost
P05 V Sloveniji so ženske in moški enako sposobni ustanoviti novo podjetje.	4,43	2,94 (Zd. Arab. Emir.)	3,86	4,60 (Islandija)
H02 V Sloveniji dober dostop do komunikacij (telefon, internet ipd.) za nova ali rastoča podjetja ni predrag.	4,03	2,88 (Italija)	3,81	4,65 (Indija)
H04 V Sloveniji nova in rastoča podjetja zmorejo kriti stroške osnovnih potrebščin (plin, voda, elektrika, kanalizacija).	3,70	2,69 (Portoriko)	3,87	4,53 (Hong Kong)
A02 V Sloveniji je na razpolago dovolj dolžniških virov financiranja za nova in rastoča podjetja.	3,62	1,79 (Turčija)	3,09	3,96 (Finska)
P04 V Sloveniji imajo ženske in moški enake možnosti dostopa do enakega števila dobrih priložnosti za ustanovitev novega podjetja.	3,56	2,47 (Hvaška)	3,21	3,95 (Romunija)
H01 V Sloveniji fizična infrastruktura (ceste, zgradbe, komunikacije, zbiranje odpadkov) zagotavlja dobro podporo za nova in rastoča podjetja.	3,56	2,00 (Rusija)	3,39	4,65 (Švica)
H05 V Sloveniji lahko novo ali rastoče podjetje pridobi dostop do priključkov na plin, vodo, elektriko in kanalizacijo v približno mesecu dni.	3,55	2,57 (Rusija)	3,89	4,68 (Hong Kong)
P02 V Sloveniji je ustanovitev podjetja družbeno sprejemljiva kariera za žensko.	3,51	2,83 (Srbija)	3,60	4,46 (Finska)
K02 V Sloveniji je za ustanovitev novih podjetij več dobrih priložnosti, kot pa je ljudi, ki so jih sposobni izkoristiti.	3,50	2,59 (Grčija)	3,47	4,16 (Peru)
F05 V Sloveniji nova in rastoča podjetja z lahkoto pridobijo dobre bančne storitve (transakcijski računi, plačilni promet s tujino, kreditne garancije ipd.).	3,50	2,54 (Kitajska)	3,65	4,44 (Finska)
Deset najnižje ocenjenih trditvev v Sloveniji				
B05 V Sloveniji višina davkov NE predstavlja bremena za nova in rastoča podjetja.	1,70	1,47 (Brazilija)	2,62	4,18 (Zd. Arab. Emir.)
B04 V Sloveniji lahko nova podjetja dobijo večno potrebnih dovoljenj in koncesij v približno tednu dni.	1,81	1,09 (Brazilija)	2,04	4,28 (Islandija)
A06 V Sloveniji je za nova in rastoča podjetja dovolj finančnih virov, pridobljenih s prvo izdajo delnic.	1,92	1,52 (Venezuela)	2,64	4,11 (Norveška)
B01 V Sloveniji državne politike (npr. javni razpisi) dosledno favorizirajo nova podjetja.	2,08	1,53 (Brazilija)	2,27	3,42 (Finska)
I03 V Sloveniji nacionalna kultura vzpodbuja podjetniško prevzemanje tuzila.	2,11	1,92 (Avstrija)	2,69	4,00 (Izrael)
I01 V Sloveniji nacionalna kultura močno podpira individualne uspehe, ki so bili doseženi z lastnimi napori.	2,15	2,15 (Slovenija)	3,12	4,39 (Hong Kong)
E01 V Sloveniji se nova tehnološka, znanstvena in druga znanja uspešno prenašajo z univerz in javnih raziskovalnih centrov v nova in rastoča podjetja.	2,15	1,88 (Čile)	2,50	3,38 (Švica)
C05 V Sloveniji lahko skorajda vsak, ki potrebuje pomoč od vladnih programov za nova in rastoča podjetja, najde, kar potrebuje.	2,16	1,43 (Turčija)	2,46	3,41 (Finska)
E02 V Sloveniji imajo nova in rastoča podjetja povsem enako možnost dostopa do novih raziskovalnih spoznanj in tehnologij kot velika uveljavljena podjetja.	2,19	1,59 (Brazilija)	2,42	3,40 (Zd. Arab. Emir.)
B06 V Sloveniji se davčna in ostala vladna regulativa za nova in rastoča podjetja uporablja na predvidljiv in konsistenten način.	2,20	1,81 (Venezuela)	2,87	4,39 (Hong Kong)

VIR: Premalo razvojno usmerjenih podjetij - GEM Slovenija 2007, str. 93, tabela 15.

Priloga 3: Bilanca stanja za majhna podjetja

SREDSTVA

A. Dolgoročna sredstva

I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

1. Neopredmetena sredstva
  2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve
- ##### II. Opredmetena osnovna sredstva
- ##### III. Naložbene nepremičnine
- ##### IV. Dolgoročne finančne naložbe
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil
  2. Dolgoročna posojila
- ##### V. Dolgoročne poslovne terjatve
- ##### VI. Odložene terjatve za davek

B. Kratkoročna sredstva

- ##### I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo
- ##### II. Zaloge
- ##### III. Kratkoročne finančne naložbe
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil
  2. Kratkoročna posojila
- ##### IV. Kratkoročne poslovne terjatve
- ##### V. Denarna sredstva

C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

A. Kapital

- ##### I. Vpoklicani kapital
1. Osnovni kapital
  2. Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)
- ##### II. Kapitalske rezerve
- ##### III. Rezerve iz dobička
- ##### IV. Presežek iz prevrednotenja
- ##### V. Preneseni čisti poslovni izid
- ##### VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta

B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

1. Rezervacije
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

C. Dolgoročne obveznosti

- I. Dolgoročne finančne obveznosti
- II. Dolgoročne poslovne obveznosti
- III. Odložene obveznosti za davek

Č. Kratkoročne obveznosti

- I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev
- II. Kratkoročne finančne obveznosti
- III. Kratkoročne poslovne obveznosti

D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

VIR: Slovenski računovodski standardi 2006, SRS 24

Priloga 4: Oblika izkaza poslovnega izida – različica I (nemška različica)

1. Čisti prihodki od prodaje
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve
4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)
5. Stroški blaga, materiala in storitev
  - a) Nabavna vrednost prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala
  - b) Stroški storitev
6. Stroški dela
  - a) Stroški plač
  - b) Stroški socialnih zavarovanj (posebej izkazani stroški pokojninskih zavarovanj)
  - c) Drugi stroški dela
7. Odpisi vrednosti
  - a) Amortizacija
  - b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih
  - c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
8. Drugi poslovni odhodki
9. Finančni prihodki iz deležev
  - a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini
  - b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah
  - c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah
  - č) Finančni prihodki iz drugih naložb
10. Finančni prihodki iz danih posojil
  - a) Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini
  - b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev
  - a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini
  - b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti
  - a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini
  - b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank
  - c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic
  - č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti
  - a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini
  - b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti
  - c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti
15. Drugi prihodki

- 16. Drugi odhodki
- 17. Davek iz dobička
- 18. Odloženi davki
- 19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (1 +- 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8
+ 9 + 10 + 11 - 12 - 13 - 14 + 15 - 16 - 17 +- 18)

VIR: Slovenski računovodski standardi 2006, SRS 25

Priloga 5: Oblika izkaza poslovnega izida – različica II (angloameriška različica)

1. Čisti prihodki od prodaje
2. Proizvajalni stroški prodanih proizvodov (z amortizacijo) oziroma nabavna vrednost prodanega blaga
3. Kosmati poslovni izid od prodaje (1 - 2)
4. Stroški prodajanja (z amortizacijo)
5. Stroški splošnih dejavnosti (z amortizacijo)
  - a) Stroški splošnih dejavnosti
  - b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih
  - c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
6. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)
7. Finančni prihodki iz deležev
  - a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini
  - b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah
  - c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah
  - č) Finančni prihodki iz drugih naložb
8. Finančni prihodki iz danih posojil
  - a) Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini
  - b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim
9. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev
  - a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini
  - b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih
10. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb
11. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti
  - a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini
  - b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank
  - c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic
  - č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti
12. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti
  - a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini
  - b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti
  - c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti
13. Drugi prihodki
14. Drugi odhodki
15. Davek iz dobička
16. Odloženi davki
17. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (3 - 4 - 5 + 6 + 7 + 8 + 9 - 10 - 11 - 12 + 13 - 14 - 15 + 16)

Priloga 6: Kontni načrt za gospodarske družbe in zadruge

RAZRED 0 – DOLGOROČNA SREDSTVA

00 – NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

- 000 – DOBRO IME
- 001 – USREDSTVENI STROŠKI NALOŽB V TUJA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA
- 002 – ODLOŽENI STROŠKI RAZVIJANJA
- 003 – PREMOŽENJSKE PRAVICE
- 005 – DRUGA NEOPREDMETENA SREDSTVA
- 007 – DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE
- 008 – POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV ZARADI AMORTIZIRANJA
- 009 – OSLABITEV VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV

01 – NALOŽBENE NEPREMIČNINE

- 010 – NALOŽBENE NEPREMIČNINE, VREDNOTENE PO MODELU NABAVNE VREDNOSTI
- 011 – NALOŽBENE NEPREMIČNINE, VREDNOTENE PO MODELU POŠTENE VREDNOSTI
- 015 – POPRAVEK VREDNOSTI NALOŽBENIH NEPREMIČNIN ZARADI AMORTIZIRANJA
- 019 – OSLABITEV VREDNOSTI NALOŽBENIH NEPREMIČNIN

02 – NEPREMIČNINE

- 020 – ZEMLJIŠČA, VREDNOTENA PO MODELU NABAVNE VREDNOSTI
- 021 – ZGRADBE, VREDNOTENE PO MODELU NABAVNE VREDNOSTI
- 022 – ZEMLJIŠČA, VREDNOTENA PO MODELU POŠTENE VREDNOSTI
- 023 – ZGRADBE, VREDNOTENE PO MODELU POŠTENE VREDNOSTI
- 027 – NEPREMIČNINE V GRADNJI OZIROMA IZDELAVI

03 – POPRAVEK IN OSLABITEV VREDNOSTI NEPREMIČNIN

- 031 – OSLABITEV VREDNOSTI ZEMLJIŠČ
- 035 – POPRAVEK VREDNOSTI ZGRADB ZARADI AMORTIZIRANJA
- 039 – OSLABITEV VREDNOSTI ZGRADB

04 – OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

- 040 – OPREMA IN NADOMESTNI DELI, VREDNOTENI PO MODELU NABAVNE VREDNOSTI
- 041 – DROBNI INVENTAR
- 042 – OPREMA IN NADOMESTNI DELI, VREDNOTENI PO MODELU POŠTENE VREDNOSTI
- 043 – BIOLOŠKA SREDSTVA
- 045 – DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA
- 047 – OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA V GRADNJI OZIROMA IZDELAVI

05 – POPRAVEK IN OSLABITEV VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

- 050 – POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN NADOMESTNIH DELOV ZARADI AMORTIZIRANJA
- 051 – POPRAVEK VREDNOSTI DROBNEGA INVENTARJA ZARADI AMORTIZIRANJA
- 052 – OSLABITEV VREDNOSTI OPREME IN NADOMESTNIH DELOV
- 053 – POPRAVEK VREDNOSTI BIOLOŠKIH SREDSTEV
- 055 – POPRAVEK VREDNOSTI DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV ZARADI AMORTIZIRANJA
- 059 – OSLABITEV VREDNOSTI DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

06 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZEN POSOJIL

- 060 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO NABAVNI VREDNOSTI

- 061 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA
- 062 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA
- 063 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO NABAVNI VREDNOSTI
- 064 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA
- 065 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA
- 066 – DRUGE DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO NABAVNI VREDNOSTI
- 067 – DRUGE DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA
- 068 – DRUGE DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA
- 069 – OSLABITEV VREDNOSTI DOLGOROČNIH FINANČNIH NALOŽB

07 – DANA DOLGOTOČNA POSOJILA IN TERJATVE ZA NAVPLAČALI VPOKLICANI KAPITAL

- 070 – DOLGOROČNA POSOJILA, DANA NA PODLAGI POSOJILNIH POGODB DRUŽBAM V SKUPINI
- 071 – DOLGOROČNA POSOJILA, DANA NA PODLAGI POSOJILNIH POGODB PRIDRUŽENIM DRUŽBAM IN SKUPAJ OBVLADOVANIM DRUŽBAM
- 072 – DOLGOROČNA POSOJILA, DANA DRUGIM
- 073 – DOLGOROČNA POSOJILA, DANA Z ODKUPOM OBVEZNIC OD DRUŽB V SKUPINI
- 074 – DOLGOROČNA POSOJILA, DANA Z ODKUPOM OBVEZNIC OD PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADOVANIH DRUŽB
- 075 – DOLGOROČNA POSOJILA, DANA Z ODKUPOM OBVEZNIC OD DRUGIH
- 076 – DOLGOROČNE TERJATVE ZA NEVPLAČANI VPOKLICANI KAPITAL
- 077 – DRUGA DOLGOROČNO VLOŽENA SREDSTVA
- 078 – DANI DOLGOROČNI DEPOZITI
- 079 – OSLABITEV VREDNOSTI DANIH DOLGOROČNIH POSOJIL

- 061 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA
- 062 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA
- 063 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO NABAVNI VREDNOSTI
- 064 – DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH

08 – DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE

- 080 – DOLGOROČNI BLAGOVNI KREDITI, DANI V DRŽAVI
- 081 – DOLGOROČNI BLAGOVNI KREDITI, DANI V TUJINI
- 082 – DANI DOLGOROČNI POTROŠNIŠKI KREDITI
- 083 – DANI DOLGOROČNI PREDUJMI
- 084 – DANE DOLGOROČNE VARŠČINE
- 085 – DOLGOROČNE TERJATVE IZ FINANČNEGA NAJEMA
- 086 – DRUGE DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE
- 089 – OSLABITEV VREDNOSTI DOLGOROČNIH POSLOVNIH TERJATEV

09 – ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK

- 090 – TERJATVE ZA ODLOŽENI DAVEK IZ ODBITNIH ZAČASNIH RAZLIK
- 091 – TERJATVE ZA ODLOŽENI DAVEK IZ NEIZRABLJENIH DAVČNIH IZGUB, PRENESENIH V NASLEDNJA DAVČNA OBDOBJA
- 092 – TERJATVE ZA ODLOŽENI DAVEK IZ DAVČNIH DOBROPISOV, PRENESENA V BASLEDNJA DAVČNA OBDOBJA

RAZRED 1 – KRATKOROČNA SREDSTVA, RAZEN ZALOG IN KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

10 – DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UDENARLJIVI VREDNOSTNI PAPIRJI

- 100 – DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI, RAZEN DEVIZNIH SREDSTEV
- 101 – DEVIZNA SREDSTVA V BLAGAJNI
- 102 – IZDANI ČEKI (ODBITNA POSTAVKA)
- 103 – PREJETI ČEKI
- 104 – NETVEGANI TAKOJ UDENARLJIVI DOLŽNIŠKI VREDNOSTNI PAPIRJI
- 109 – DENAR NA POTI

11 – DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH INŠTITUCIJAH

- 110 – DENARNA SREDSTVA NA RAČUNIH , RAZEN DEVIZNIH
- 111 – KRATKOROČNI DEPOZITI OZIROMA DEPOZITI NA ODPOKLIC, RAZEN DEVIZNIH
- 112 – DEVIZNA SREDSTVA NA RAČUNIH
- 113 – KRATKOROČNI DEVIZNI DEPOZITI AOZIROMA DEVIZNI DEPOZITI NA ODPOKLIC
- 114 – DENARNA SREDSTVA NA POSEBNIH RAČUNIH OZIROMA ZA POSEBNE NAMENE

12 – KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV

- 120 – KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV V DRŽAVI
- 121 – KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV V TUJINI
- 122 – KRATKOROČNI BLAGOVNI KREDITI, DANI KUPCEV V DRŽAVI
- 123 – KRATKOROČNI BLAGOVNI KREDITI, DANI KUPCEV V DRŽAVI
- 124 – KRATKOROČNI POTROŠNIŠKI KREDITI, DANI KUPCEV V DRŽAVI
- 129 – OSLABITEV VREDNOSTI KRATKOROČNIH TERJATEV DO KUPCEV

13 – DANI KRATKOROČNI PREDUJMI IN VARŠČINE

- 130 – KRATKOROČNI PREDUJMI, DANI ZA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA
- 131 – KRATKOROČNI PREDUJMI, DANI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA
- 132 – KRATKOROČNI PREDUJMI, DANI ZA ZALOGE MATERIALA IN BLAGA TER ŠE NE OPRAVLJENE STORITVE
- 133 – DRUGI DANI KRATKOROČNI PREDUJMI IN PREPLAČILA
- 134 – DANE KRATKOROČNE VARŠČINE
- 139 – OSLABITEV VREDNOSTI DANIH KRATKOROČNIH PREDUJMOV IN VARŠČIN

14 – KRATKOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA ZA TUJ RAČUN

- 140 – KRATKOROČNE TERJATVE DO IZVOZNIKOV
- 141 – KRATKOROČNE TERJATVE IZ UVOZA ZA TUJ RAČUN
- 142 – KRATKOROČNE TERJATVE IZ KOMISIJSKE IN KONSIGNACIJSKE PRODAJE
- 145 – DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA ZA TUJ RAČUN
- 149 – OSLABITEV VREDNOSTI KRATKOROČNIH TERJATEV IZ POSLOVANJA ZA TUJ RAČUN

15 – KRATKOROČNE TERJATVE, POVEZANE S FINANČNIMI PRIHODKI

- 150 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA OBRESTI
- 151 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA DIVIDENDE
- 152 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA DRUGE DELEŽE V DOBIČKU
- 155 – DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE, POVEZANE S FINANČNIMI PRIHODKI

159 – OSLABITEV VREDNOSTI KRATKOROČNIH TERJATEV, POVEZANIH S FINANČNIMI PRIHODKI

16 – DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE

160 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA VSTOPNI DDV

161 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB, VKLJUČNO Z DAVKOM, PLAČANINIM V TUJINI

162 – DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DRŽAVNIH IN DRUGIH INŠTITUCIJ

165 – OSTALE KRATKOROČNE TERJATVE

166 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA DDV, VRNjen TUJCEM

167 – KRATKOROČNE TERJATVE ZA DDV, PLAČAN V TUJINI

169 – OSLABITEV VREDNOSTI DRUGIH KRATKOROČNIH TERJATEV

17 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZEN POSOJIL

170 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO NABAVNI VREDNOSTI

171 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA

172 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE DRUŽB V SKUPINI, RAZPOREJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA

173 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO NABAVNI VREDNOSTI

174 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA

175 – KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE V DELNICE IN DELEŽE PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADUJOČIH DRUŽB, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA

176 – DRUGE KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO NABAVNI VREDNOSTI

177 – DRUGE KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA

178 – DRUGE KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE, RAZPOREJENE IN IZMERJENE PO POŠTENI VREDNOSTI PREK KAPITALA

179 – OSLABITEV VREDNOSTI KRATKOROČNE FINANČNIH NALOŽB

18 – KRATKOROČNA POSOJILA IN KRATKOROČNE TERJATVE ZA NEVPLAČANI KAPITAL

180 – KRATKOROČNA POSOJILA, DANA NA PODLAGI POSOJILNIH POGODB DRUŽBAM V SKUPINI

181 – KRATKOROČNA POSOJILA, DANA NA PODLAGI POSOJILNIH POGODB PRIDRUŽENIM DRUŽBAM IN SKUPAJ OBVLADOVANIM DRUŽBAM

182 – KRATKOROČNA POSOJILA, DANA DRUGIM

183 – KRATKOROČNI DEPOZITI V BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH ORGANIZACIJAH

184 – PREJETE MENICE

185 – KRATKOROČNO NEVPLAČANI VPOKLICANI KAPITAL IN TERJATVE ZA NEVPLAČANI V PLAČILO ZAPADLI VPISANI KAPITAL

189 – OSLABITEV VREDNOSTI KRATKOROČNIH POSOJIL

19 – KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

190 – KRATKOROČNI ODLOŽENI STROŠKI OZIROMA ODHODKI

191 – KRATKOROČNO NEZARAČUNANI PRIHODKI

192 – VREDNOTNICE

195 – DDV OD PREJETIH PREDUJMOV

RAZRED 2 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (DOLGOVI) IN KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

21 – OBVEZNOSTI, VKLJUČENE V SKUPINE ZA ODTUJITEV

210 – OBVEZNOSTI, VKLJUČENE V SKUPINE ZA ODTUJITEV

22 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (DOLGOVI) DO DOBAVITELJEV

220 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (DOLGOVI) DO DOBAVITELJEV V DRŽAVI

221 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (DOLGOVI) DO DOBAVITELJEV V TUJINI

222 – KRATKOROČNI BLAGOVNI KREDITI, PREJETI V DRŽAVI

223 – KRATKOROČNI BLAGOVNI KREDITI, PREJETI V TUJINI

224 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (DOLGOVI) ZA NEZARAČUNANO BLAGO IN STORITVE

23 – PREJETI KRATKOROČNI PREDUJMI IN VARŠČINE

230 – PREJETI KRATKOROČNI PREDUJMI

231 – PREJETE KRATKOROČNE VARŠČINE

24 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA ZA TUJ RAČUN

240 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ IZVOZA ZA TUJ RAČUN

241 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UVOZNIKOV

242 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ KOMISIJSKE IN KONSIGNACIJSKE PRODAJE

245 – DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA ZA TUJ RAČUN

25 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENCEV

250 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA VRAČUNANE IN NEORAČUNANE PLAČE

251 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA ČISTE PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ

253 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PRISPEVKE IZ KOSMATIH PLAČ IN NADOMESTIL PLAČ

254 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA DAVKE IZ KOSMATIH PLAČ IN NADOMESTIL PLAČ

255 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA DRUGE PREJEMKE IZ DELOVNEGA RAZMERJA

256 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PRISPEVKE IZ DRUGIH PREJEMKOV IZ DELOVNEGA RAZMERJA, KI SE NE OBRAČUNAVAJO SKUPAJ S PLAČAMI

257 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA DAVEK IZ DRUGIH PREJEMKOV IZ DELOVNEGA RAZMERJA, KI SE NE OBRAČUNAVAJO SKUPAJ S PLAČAMI

26 – OBVEZNOSTI DO DRŽAVNIH IN DRUGIH INŠTITUCIJ

260 – OBVEZNOSTI ZA OBRAČUNANI DDV

261 – OBVEZNOSTI ZA DDV, CARINO IN DRUGE DAJATVE OD UVOŽENEGA BLAGA

262 – OBVEZNOSTI ZA PRISPEVKE IZPLAČEVALCA

263 – OBVEZNOSTI ZA DAVEK OD IZPLAČANIH PLAČ

264 – OBVEZNOSTI ZA DAVEK OD DOHODKOV

265 – OBVEZNOSTI ZA DAVČNI ODTEGLJAJ

266 – DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DRŽAVNIH INŠTITUCIJ

27 – KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

270 – KRATKOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI DRUŽBAH V SKUPINI

271 – KRATKOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI PRIDRUŽENIH DRUŽBAH IN SKUPAJ OBVLADOVANIH DRUŽBAH

272 – KRATKOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI BANKAH IN DRUŽBAH V DRŽAVI

273 – KRATKOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI BANKAH IN DRUŽBAH V TUJINI

274 – KRATKOROČNA FINANČNE OBVEZNOSTI V ZVEZI Z OBVEZNICAMI

275 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI V ZVEZI Z RAZDELITVIJO POSLOVNEGA IZIDA

276 – KRATKOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI FIZIČNIH OSEBAH

278 – OBVEZNOSTI IZ VPLAČILA KAPITALA DO VPISA V SODNI REGISTER

279 – DRUGE KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

28 – DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI

280 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA OBRESTI

281 – KRATKOROČNE MENIČNE OBVEZNOSTI

282 – KRATKOROČNE OBVEZNOSTI V ZVEZI Z ODTEGLJAJI OD PLAČ IN NADOMESTIL PLAČ
ZAPOSLENCEM

285 – OSTALE KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

29 – KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

290 – VNAPREJ VRAČUNANI STROŠKI OZIROMA ODHODKI

291 – KRATKOROČNO ODLOŽENI DAVKI

295 – DDV OD DANIH PREDUJMOV

RAZRED 3 – ZALOGE SUROVIN IN MATERIALA

**30 – OBRAČUN NABAVE SUROVIN IN MATERIALA (TUDI DROBNEGA INVENTARJA IN
EMBALAŽE)**

300 – VREDNOST SUROVIN IN MATERIALA PO OBRAČUNIH DOBAVITELJEV

301 – ODVISNI STROŠKI NABAVE SUROVIN IN MATERIALA

302 – CARINA IN DRUGE UVOZNE DAVŠČINE OD SUROVIN IN MATERIALA

303 – DDV IN DRUGE DAVŠČINE OD SUROVIN IN MATERIALA

309 – OBRAČUN NABAVE SUROVIN IN MATERIALA

31 – ZALOGE SUROVIN IN MATERIALA

310 – ZALOGE SUROVIN IN MATERIALA V SKLADIŠČU

312 – ZALOGE SUROVIN IN MATERIALA NA POTI

316 – ZALOGE SUROVIN IN MATERIALA V DODELAVI IN PREDELAVI

319 – ODMIKI OD CEN ZALOG SUROVIN IN MATERIALA

32 – ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE

320 – ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE V SKLADIŠČU

321 – ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE, DANE V UPORABO

329 – ODMIKI OD CEN DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE

RAZRED 4 – STROŠKI

40 – STROŠKI MATERIALA

400 – STROŠKI MATERIALA

401 – STROŠKI POMOŽNEGA MATERIALA

402 – STROŠKI ENERGIJE

403 – STROŠKI NADOMESTNIH DELOV ZA OSNOVNA SREDSTVA IN MATERIALA ZA VZDRŽEVANJE
OSNOVNIH SREDSTEV

404 – ODPIS DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE

405 – USKLADITEV STROŠKOV MATERIALA IN DROBNEGA INVENTARJA ZARADI UGOTOVLJENIH
POPISNIH RAZLIK

406 – STROŠKI PISARNIŠKEGA MATERIALA IN STROKOVNE LITERATURE

407 – DRUGI STROŠKI MATERIALA

41 – STROŠKI STORITEV

410 – STROŠKI STORITEV PRI USTVARJANJU PROIZVODOV IN OPRAVLJANJU STORITEV

411 – STROŠKI TRANSPORTNIH STORITEV

412 – STROŠKI STORITEV V ZVEZI Z VZDRŽEVANJEM OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

413 – NAJEMNINE

- 414 – POVRAČILA STROŠKOV ZAPOSLENCEM V ZVEZI Z DELOM
- 415 – STROŠKI PLAČILNEGA PROMETA
- 416 – STROŠKI INTELEKTUALNIH IN OSEBNIH STORITEV
- 417 – STROŠKI SEJMOV, REKLAME IN REPREZENTANCE
- 418 – STROŠKI STORITEV FIZIČNIH OSEB, KI NE OPRAVLJAJO DEJAVNOST, SKUPAJ Z DAJATVAMI, KI BREMENIJO PODJETJE
- 419 – STROŠKI DRUGIH STORITEV

43 – AMORTIZACIJA

- 430 – AMORTIZACIJA NEOPREDMETENIH SREDSTEV
- 431 – AMORTIZACIJA ZGRADB
- 432 – AMORTIZACIJA OPREME IN NADOMESTNIH DELOV
- 433 – AMORTIZACIJA DROBNEGA INVENTARJA
- 439 – AMORTIZACIJA DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

44 – REZERVACIJE

- 440 – REZERVACIJE ZA STROŠKE REORGANIZACIJE PODJETJA
- 441 – REZERVACIJE TA DANA JAMSTVA
- 442 – REZERVACIJE ZA KOČLJIVE POGODBE
- 443 – REZERVACIJE ZA POKOJNINE, JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE OB UPOKOJITVI
- 449 – REZERVACIJE ZA POKRIVANJE DRUGIH OBVEZNOSTI IZ PRETEKLEGA POSLOVANJA

45 – STROŠKI OBRESTI

- 450 – STROŠKI OBRESTI

47 – STROŠKI DELA

- 470 – PLAČE ZAPOSLENCEV
- 471 – NADOMESTILA PLAČ ZAPOSLENCEV
- 472 – STROŠKI DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA ZAPOSLENCEV
- 473 – REGRES ZA LETNI DOPUST, BONITET, POVRAČILA (PREVOZ NA DELO IN Z NJEGA, REGRES ZA PREHRANO, LOČENO ŽIVLJENJE) IN DRUGI PREJEMKI ZAPOSLENCEV
- 474 – DELODAJALČEVI PRISPEVKI OD PLAČ, NADOMESTIL PLAČ, BONITET, POVRAČIL IN DRUGIH PREJEMKOV ZAPOSLENCEV
- 475 – DRUGE DELODAJALČEVE DAJATVE OD PLAČ, NADOMESTIL PLAČ, BONITET, POVRAČIL IN DRUGIH PREJEMKOV ZAPOSLENCEV
- 476 – NAGRADE VAJENCEM SKUPAJ Z DAJATVAMI, KI BREMENIJO PODJETJE

48 – DRUGI STROŠKI

- 480 – DAJATVE, KI NISO ODVISNE OD STROŠKOV DELA ALI DRUGIH VRST STROŠKOV
- 481 – IZDATKI ZA VARSTVO OKOLJA
- 482 – NAGRADE DIJAKOM IN ŠTUDENTOM NA DELOVNI PRAKSI Z DAJATVAMI
- 483 – ŠTIPENDIJE DIJAKOM IN ŠTUDENTOM
- 489 – OSTALI STROŠKI

49 – PRENOS STROŠKOV

- 490 – PRENOS STROŠKOV V ZALOGE
- 491 – PRENOS STROŠKOV NEPOSREDNO V ODHODKE

RAZRED 5 – PROST RAZRED

**RAZRED 6 – ZALOGE PROIZVODOV, STORITEV, BLAGA IN NEKRATKOROČNIH SREDSTEV
(SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO**

60 – NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE

- 600 – NEDOKONČANA PROIZVODNJA
- 601 – NEDOKONČANE STORITVE
- 602 – POLIZDELKI
- 604 – PROIZVODNJA V DODELAVI IN PREDELAVI
- 609 – ODMIKI OD CEN NEDOKONČANIH PROIZVODOV IN STORITEV

63 – PROIZVODI

- 630 – PROIZVODI V LASTNEM SKLADIŠČU
- 631 – PROIZVODI V TUJEM SKLADIŠČU
- 632 – PROIZVODI NA POTI
- 633 – PROIZVODI V LASTNI PRODAJALNI
- 634 – VRAČUNANI DDV OD PROIZVODOV V PRODAJALNI
- 639 – ODMIKI OD CEN PROIZVODOV

65 – OBRAČUN NABAVE BLAGA

- 650 – VREDNOST BLAGA PO OBRAČUNIH DOBAVITELJEV
- 651 – ODVISNI STROŠKI NABAVE BLAGA
- 659 – OBRAČUN NABAVE BLAGA

66 – ZALOGE BLAGA

- 660 – BLAGO V LASTNEM SKLADIŠČU
- 661 – BLAGO V TUJEM SKLADIŠČU
- 662 – BLAGO NA POTI
- 663 – BLAGO V LASTNI PRODAJALNI
- 664 – DDV, VRAČUNAN V ZALOGAH BLAGA
- 669 – VRAČUNANA RAZLIKA V CENAH ZALOG BLAGA

67 – NEKRATKOROČNA SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO

- 670 – OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA, NAMENJENA PRODAJI
- 671 – NALOŽBENE NEPREMIČNINE, VREDNOSTENE PO MODELU NABAVNE VREDNOSTI, NAMENJENE PRODAJI
- 672 – DRUGA NEKRATKOROČNA SREDSTVA, NAMENJENA PRODAJI
- 673 – SREDSTVA DENAR USTVARJAJOČE ENOTE, NAMENJENA PRODAJI
- 674 – SREDSTVA DENAR USTVARJAJOČE ENOTE, NAMENJENA PRODAJI

RAZRED 7 – ODHODKI IN PRIHODKI

70 – POSLOVNI ODHODKI (I. RAZLIČICA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA)

- 700 – VREDNOST PRODANIH POSLOVNIH UČINKOV
- 701 – VREDNOST USREDSTVENIH LASTNIH PROIZVODOV IN STORITEV
- 702 – NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA
- 703 – DRUGI POSLOVNI ODHODKI

71 – POSLOVNI ODHODKI (II. RAZLIČICA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA)

- 710 – VREDNOST PRODANIH POSLOVNIH UČINKOV
- 711 – NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA
- 712 – STROŠKI PRODAJANJA
- 713 – STROŠKI SPLOŠNIH DEJAVNOSTI (NABAVE IN UPRAVE)
- 714 – DRUGI STROŠKI, KI SE NE ZADRŽUJEJO V ZALOGAH

72 – PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI

- 720 – PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI V ZVEZI Z NEOPREDMETENIMI SREDSTVI IN OPREDMETENIMI OSNOVNIMI SREDSTVI
- 721 – PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI V ZVEZI S KRATKOROČNIMI SREDSTVI, RAZEN FINANČNIH NALOŽB IN NALOŽBENIH NEPREMIČNIN
- 722 – PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI V ZVEZI STROŠKI DELA

74 – FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH NALOŽB

- 740 – ODHODKI IZ POSOJIL, PREJETIH OD DRUŽB V SKUPINI
- 741 – ODHODKI IZ POSOJIL, PREJETIH OD BANK
- 742 – ODHODKI IZ IZDANIH OBVEZNIC
- 743 – ODHODKI IZ DRUGIH FINANČNIH OBVEZNOSTI
- 744 – ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI DO DRUŽB V SKUPINI
- 745 – ODHODKI IZ OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV IN MENIČNE OBVEZNOSTI
- 746 – ODHODKI IZ DRUGIH POSLOVNIH OBVEZNOSTI
- 747 – ODHODKI IZ SREDSTEV, RAZPOREJENIH PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA
- 748 – ODHODKI IZ OSLABITVE
- 749 – ODHODKI IZ ODPRAVE PRIPOZNANJA FINANČNIH NALOŽB

75 – DRUGI FINANČNI ODHODKI IN OSTALI ODHODKI

- 750 – ODHODKI IZ AMORTIZACIJE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN
- 751 – ODHODKI IZ OSLABITVE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN
- 752 – ODHODKI IZ VREDNOTENJA NALOŽBENIH NEPREMIČNIN PO MODELU POŠTENE VREDNOSTI
- 753 – ODHODKI IZ ODTUJITVE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN
- 756 – DENARNE KAZNI IN ODŠKODNINE
- 757 – DRUGI ODHODKI

76 – POSLOVNI PRIHODKI

- 760 – PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV NA DOMAČEM TRGU
- 761 – PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV NA TUJEM TRGU
- 762 – PRIHODKI OD PRODAJE TRGOVSKEGA BLAGA IN MATERIALA NA DOMAČEM TRGU
- 763 – PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV NA TUJEM TRGU
- 766 – PRIHODKI OD ODPRAVE REZERVACIJ
- 768 – DRUGI PRIHODKI POVEZANI S POSLOVNIMI UČINKI
- 769 – PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI

77 – FINANČNI PRIHODKI IZ FINANČNIH NALOŽB

- 770 – FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV V DRUŽBAH V SKUPINI
- 771 – FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV V PRIDRUŽENIH DRUŽBAH IN SKUPAJ OBVLADOVANIH DRUŽBAH
- 772 – FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV V DRUGIH DRUŽBAH
- 773 – FINANČNI PRIHODKI IZ DRUGIH NALOŽB
- 774 – FINANČNI PRIHODKI IZ POSOJIL, DANIM DRUŽBAM V SKUPINI
- 775 – FINANČNI PRIHODKI IZ POSOJIL, DANIM DRUGIM
- 776 – FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV DO DRUŽB V SKUPINI
- 777 – FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV DO DRUGIH
- 778 – FINANČNI PRIHODKI IZ FINANČNIH SREDSTEV, RAZPOREJENIH PO POŠTENI VREDNOSTI PREK POSLOVNEGA IZIDA
- 779 – FINANČNI PRIHODKI IZ RAZVELJAVITVE OSLABITVE FINANČNIH SREDSTEV

78 – DRUGI FINANČNI PRIHODKI IN OSTALI PRIHODKI

- 780 – FINANČNI PRIHODKI IZ VREDNOTENJA NALOŽBENIH NEPREMIČNIN PO POŠTENI VREDNOSTI

- 781 – FINANČNI PRIHODKI IZ ODTUJITVE NALOŽBENIH NEPREMIČNIN
- 785 – SUBVENCije, DOTACIJE IN PODOBNI PRIHODKI, KI NISO POVEZANI S POSLOVNIM IZIDOM
- 786 – PREJETE ODŠKODNINE IN KAZNI
- 787 – DRUGI PRIHODKI

79 – USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE

RAZRED 8 – POSLOVNI IZID

80 – DOBIČEK ALI IZGUBA PRED OBDAVČITVIJO

- 800 – DOBIČEK ALI IZGUBA PRED OBDAVČITVIJO

81 – RAZPOREDITEV DOBIČKA

- 810 – DAVEK OD DOHODKA
- 812 – DRUGI DAVKI, KI NISO IZKAZANI V DRUGIH POSTAVKAH
- 814 – PRIHODKI (ODHODKI) IZ NASLOVA ODLOŽENEGA DAVKA
- 815 – ČISTI DOBIČEK POSLOVNEGA LETA

82 – RAZPOREDITEV ČISTEGA DOBIČKA POSLOVNEGA LETA

- 820 – ČISTI DOBIČEK ZA KRITJE PRENESENih IZGUB
- 821 – ČISTI DOBIČEK ZA OBLIKOVANJE ZAKONSKIH REZERV
- 822 – ČISTI DOBIČEK ZA OBLIKOVANJE REZERV ZA LASTNE DELNICE OZIROMA DELEŽE
- 823 – ČISTI DOBIČEK ZA OBLIKOVANJE STATUTARNIH REZERV
- 824 – ČISTI DOBIČEK ZA DRUGE REZERVE IZ DOBIČKA
- 829 – PRENOS NEUPORABLJENEGA DELA ČISTEGA DOBIČKA POSLOVNEGA LETA

89 – IZGUBA IN PRENOS IZGUBE

- 890 – IZGUBA TEKOČEGA LETA
- 899 – PRENOS IZGUBE TEKOČEGA LETA

RAZRED 9 – POSKAPITAL, DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (DOLGOVI) IN DOLGOROČNE REZERVACIJE

90 – VPOKLICANI KAPITAL

- 900 – OSNOVNI DELNIŠKI KAPITAL – NAVADNE DELNICE
- 901 – OSNOVNI DELNIŠKI KAPITAL – PRENESENE DELNICE
- 902 – OSNOVNI KAPITAL – KAPITALSKI DELEŽI
- 903 – OSNOVNI KAPITAL – KAPITALSKA VLOGA
- 909 – NEVPOKLICANI KAPITA (ODBITNA POSTAVKA)

91 – KAPITALSKE REZERVE

- 910 – VPLAČILA NAD NAJMANJŠIMI EMISIJSKIMI ZNESKI DELNIC OZIROMA DELEŽEV (VPLAČANI PRESEŽEK KAPITALA)
- 911 – VPLAČILA NAD KNJIGOVODSKO VREDNOSTJO PRI ODTUJITVI ZAČASNO ODKUPLJENIH LASTNIH DELNIC OZIROMA DELEŽEV
- 912 – VPLAČILA NAD NAJMANJŠIM EMISIJSKIM ZNESKOM KAPITALA, PRIDOBLENEGA Z IZDAJO ZAMENLJIVIH OBVEZNIC ALI OBVEZNIC Z DELNIŠKO NAKUPNO OPCIJO
- 913 – VPLAČILA ZA PRIODBITEV DODATNIH PRAVIC IZ DELNIC OZIROMA DELEŽEV
- 914 – DRUGA VPLAČILA KAPITALA NA PODLAGI STATUTA
- 915 – ZNESKI IZ POENOSTAVLJENEGA ZMANJŠANJA OSNOVNEGA KAPITALA Z UMIKOM DELNIC OZIROMA DELEŽEV
- 916 – SPLOŠNI PREVREDNOTOVALNI POPRAVEK KAPITALA

92 – REZERVE IZ DOBIČKA

- 920 – ZAKONSKE REZERVE
- 921 – REZERVE ZA LASTNE DELNICE OZIROMA LASTNE POSLOVNE DELEŽE
- 922 – STATUTARNE REZERVE
- 923 – DRUGE REZERVE IZ DOBIČKA
- 929 – PRIDOBLJENE LASTNE DELNICE OZIROMA LASTNI POSLOVNI DELEŽI (ODBITNA POSTAVKA)

93 - ČISTI DOBIČEK ALI ČISTA IZGUBA

- 930 – PRENESENI ČISTI DOBIČEK IZ PREJŠNJIH LET
- 931 – PRENESENA ČISTA IZGUBA IZ PREJŠNJIH LET
- 932 – NEUPORABLJENI DEL ČISTEGA DOBIČKA POSLOVNEGA LETA
- 933 – ČISTA IZGUBA POSLOVNEGA LETA
- 934 – PRENOS IZ PRESEŽKA IZ PREVREDNOTENJA

95 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA

- 950 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA ZEMLJIŠČ
- 951 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA ZGRADB
- 952 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA OPREME
- 953 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA NEOPREDMETENIH SREDSTEV
- 954 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA DOLGOROČNIH FINANČNIH NALOŽB
- 955 – PRESEŽEK IZ PREVREDNOTENJA KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB
- 959 – POPRAVEK VREDNOSTI PRESEŽKOV IZ PREVREDNOTENJA ZA ODLOŽENI DAVEK

96 – REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

- 960 – REZERVACIJE ZA STROŠKE REORGANIZACIJE PODJETJA
- 961 – REZERVACIJE ZA POKRIVANJE PRIHODNIH STROŠKOV OZIROMA ODHODKOV ZARADI RAZGRADNJE IN PONOVNE VZPOSTAVITVE PRVOTNEGA STANJA TER DRUGE PODOBNE REZERVACIJE
- 962 – REZERVACIJE ZA KOČLJIVE POGODBE
- 963 – REZERVACIJE ZA POKOJNINE, JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE OB UPOKOJITVI
- 964 – REZERVACIJE TA DANA JAMSTVA
- 965 – DRUGE REZERVACIJE IZ NASLOVA DOLGOROČNO VNAPREJ VRAČUNANIH STROŠKOV
- 966 – PREJETE DRŽAVNE PODPORE
- 967 – PREJETE DONACIJE
- 968 – DRUGE DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

97 – DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

- 970 – DOLGOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI DRUŽBAH V SKUPINI
- 971 – DOLGOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI PRIDRUŽENIH DRUŽBAH
- 972 – DOLGOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI BANKAH IN DRUŽBAH V DRŽAVI
- 973 – DOLGOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI BANKAH IN DRUŽBAH V TUJINI
- 974 – DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI V ZVEZI Z OBVEZNICAMI
- 976 – DOLGOROČNA POSOJILA, DOBLJENA PRI FIZIČNIH OSEBAH
- 979 – DRUGE DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

98 – DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

- 980 – DOLGOROČNI KREDITI, DOBLJENI NA PODLAGI KREDITNIH POGODB OD DRUŽB V SKUPINI
- 981 – DOLGOROČNI KREDITI, DOBLJENI NA PODLAGI KREDITNIH POGODB OD PRIDRUŽENIH DRUŽB IN SKUPAJ OBVLADOVANIH DRUŽB
- 982 – DOLGOROČNI KREDITI, DOBLJENI OD DRUGIH DOMAČIH DOBAVITELJEV
- 983 – DOLGOROČNI KREDITI, DOBLJENI OD DRUGIH TUJIH DOBAVITELJEV
- 984 – DOLGOROČNI DOLGOVI IZ FINANČNEGA NAJEMA

- 985 – DOLGOROČNE MENIČNE OBVEZNOSTI
- 986 – DOLGOROČNI DOB LJENI PREDUJMI IN VARŠČINE
- 988 – OBVEZNOSTI ZA ODLOŽEN DAVEK
- 989 – DRUGE DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

99 – ZUNAJBILANČNI KONTI

VIR: Napotki za pripravo pravilnika o računovodstvu, str. 73-89.

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

1. Default Section

1. Prosim, da navedete izobrazbo in delovno dobo v računovodstvu.

Izobrazba:

- srednja
 višja
 visoka
 magisterij

Št. let opravljanja računovodskih del

2. Zadolženi za računovodenje se v podjetju izobražujete na naslednje načine (možnih je več odgovorov):

- pretežno z udeležbo na seminarjih različnih izobraževalnih institucij
 pretežno na seminarjih organiziranih v okviru podjetja
 pretežno iz strokovne literature
 Drugo (prosim vpišite):

3. Ali ste sami že zaznali nepravilnosti, ki vplivajo na računovodske izkaze?

- da
 ne

4. Kakšen je po vašem mnenju odstotek podjetij, ki imajo izdelane računovodske izkaze z napakami?

- 0-5%
 5-15%
 15-30%
 nad 30%

5. Menite, da so nepravilnosti v računovodskih izkazih storjene namenoma ali zgolj naključno?

- Namenoma
 Naključno
 Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

6. Ob odkritju nepravilnosti v računovodskih izkazih, odgovorni napake popravijo in so pozorni, da se le - te ne ponovijo v naslednjem obračunskem obdobju:

- se strinjam
 se delno strinjam
 se ne strinjam

7. Kaj je po vašem mnenju vzrok napak v računovodskih izkazih (možnih je več odgovorov)?

- pomanjkanje izkušenj
 pomanjkanje učinkovitih notranjih kontrol
 neupoštevanje Slovenskih računovodskih standardov (SRS)
 pomanjkanje časa na delovnem mestu
 namen
 Drugo (prosim vpišite):

8. Podjetje za isto poslovno obdobje izdela vsebinsko različne računovodske izkaze za:

- poslovne partnerje
- banko
- davčno upravo in
- notranje uporabnike.

- DRŽI
 NE DRŽI

Drugo (prosim vpišite):

Prosim, da naslednje trditve ovrednotite z oceno od 0 do 5 (0 ne prihaja do nepravilnosti > 5 nepravilnosti so zelo pogoste).

9. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
družba ne vodi registra OS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
register OS ni usklajen z glavno knjigo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družba ne izvede letnega popisa opredmetenih OS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačna določitev amortizacijskih stopenj z vidika SRS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nerazlikovanje med finančnim in operativnim (poslovnim) lizingom	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v racunovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

10. NEOPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
ni določen model prevrednotenja neopredmetenih OS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje nabavne vrednosti neopredmetenih osnovnih sredstev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
amortiziranje dobrega imena	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno razvrščanje neopredmetenih osnovnih sredstev (naložbe v tuja opredmetena osnovna sredstva)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno razvrščanje računalniških programov in računalnikov	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

11. FINANČNE NALOŽBE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
evidentiranje FN ni v skladu s SRS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
neppravilno razporejanje FN - izmerjeno po pošteni vrednosti preko poslovnega izida (napačno evidentiranje stroškov posla in/ali dobička/izgube)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno razporejanje FN na kratkoročne in dolgoročne	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

12. DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno evidentiranje dolgoročnih AČR	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družba ne preverja in ne usklajuje stanja AČR	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

13. NALOŽBENE NEPREMIČNINE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno evidentiranje NN	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ni določen model merjenja NN	☐	☐	☐	☐	☐	☐
neločevanje med posameznimi modeli in posledično napačno knjiženje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačna razvrstitev nepremičnine na naložbeno (prinaša najemnino), in del, ki se uporablja pri proizvodnji blaga in storitev	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

14. ZALOGE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
stanje zalog v glavni knjigi se ne ujema s pomožnimi knjigami	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno razknjiževanje porabe materiala	☐	☐	☐	☐	☐	☐
popis zalog ni bil korektno opravljen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nekurantne zaloge vrednostno niso popravljene	☐	☐	☐	☐	☐	☐
podjetje se ne drži usmeritev glede vrednotenja zalog	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

15. TERJATVE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno evidentiranje slabitve in odpisa terjatev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
neopravičeni odpisi terjatev	☐	☐	☐	☐	☐	☐
neobračunavanje obresti od danega posojila povezani osebi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje kratkoročno danih predujmov in prejetih predujmov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
neknjiženje oziroma nepravilno knjiženje kompenzacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

16. DENARNA SREDSTVA

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
družba ne vodi blagajniškega poslovanja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ni določen blagajniški maksimum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ni upoštevana uredba o plačevanju z gotovino	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pomožna knjiga blagajne ni usklajena z glavno knjigo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družba v blagajni izkazuje stroške, ki po vsebini niso stroški družbe (ne vsebujejo naziva družbe)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje negativnega salda na TRR	☐	☐	☐	☐	☐	☐
stanje na TRR ni skladno z zadnjim bančnim izpiskom	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

17. KAPITAL

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
družba ni odpravila splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nepravilno oblikovanje zakonskih rezerv	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje prenesenega dobiča/izgube prejšnjih let	☐	☐	☐	☐	☐	☐
razporeditev poslovnega izida ni skladno s sklepom skupščine	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

18. DOLGOROČNI IN KRATKOROČNI DOLGOVI

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačna razmejitev na dolgoročne in kratkoročne dolgove	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družba ne prenesa posojila na kratkoročnega	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje finančnih poslovnih dolgov	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v racunovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

19. REZERVACIJE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
oblikovanje neutemeljenih rezervacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nepravilno črpanje rezervacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družna ne odpravi nepotrebnih rezervacij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ni razpoložljive dokumentacije oblikovane rezervacije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kljub oblikovanim rezervacijam se prejete fakture knjižijo na stroške	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

20. DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
družba ne prenese dolgoročnih PČR med prihodke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
izkazovanje nenamenskih donacij na kontih dolg. PČR	☐	☐	☐	☐	☐	☐
brezplačno pridobljeno osnovno sredstvo se knjiži med obveznosti (220)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

21. KRATKOROČNE ČASOVNE RAZMEJITVE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno evidentiranje računov, prejetih za storitve, ki se nanašajo na dve obdobji (npr. mobilni)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje kratkoročno odloženih prihodkov (npr. subvencija)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje kratkoročno vnaprej vračunanih stroškov (dvakrat evidentiran strošek - npr. str. reklamiranja)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nepreverjanje stanja kontov vnaprej obračunanih stroškov in odhodkov ob koncu obračunskega obdobja	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

22. STROŠKI MATERIALA

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno zajemanje stroškov materiala (predvsem ob koncu leta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje str. materiala, ki posledično vpliva na izkaz poslovnega izida	☐	☐	☐	☐	☐	☐
na kontih str. materiala so evidentirani stroški storitev	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

23. STROŠKI STORITEV

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno evidentiranje stroškov storitev, ki posledično vpliva na IPI	☐	☐	☐	☐	☐	☐
na kontih str. storitev so evidentirani str. materiala	☐	☐	☐	☐	☐	☐
str. vdrževanja osn. sredstev po vsebini niso str. vzdrževanja ampak osnovno sredstvo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno zajemanje str. najemnin (stroške bi morali razmejiti po obdobjih)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
dvakrat evidentirani stroški (npr. preko REK-a in pri plačilu preko TRR)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

24. STROŠKI DELA

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
napačno knjiženje jubilejnih nagrad, odpravnin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno knjiženje refundacij do ZZS	☐	☐	☐	☐	☐	☐
konti stroškov imajo evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

25. PRIHODKI

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
družba prihodkov ne evidentira ločeno (poslovni, finančni, drugi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nepravilno evidentiranje prihodkov iz naslova obresti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje prihodkov od prodaje proizv. in storitev ter trgovskega blaga im materiala na tujem trgu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

26. ODHODKI

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
evidentirano začetno stanje ob koncu obračunskega obdobja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nepravilno evidentiranje odhodkov iz naslova obresti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno razvrščanje materiala in blaga (I.razl.IPI=kto 702, II.razl.IPI=kto 711)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje prevrednotovalnih poslovnih odhodkov (oslabitve)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):

Nepravilnosti v računovodskih izkazih malih podjetij v Sloveniji

27. OSTALE POGOSTE NAPAKE

	0 (ni nepravilnosti)	1	2	3	4	5 (zelo pogosto)
začetna bilanca stanja poslovnega leta se ne ujema s končno bilanco stanja preteklega poslovnega leta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
dvakratno evidentiranje istega računa v računovodskih evidencah	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiran znesek računa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
napačno evidentiranje stroškov reklame in reprezentance	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družba zaposlenemu ne obračuna bonitete za službeno vozilo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bruto bilanca ni usklajena	☐	☐	☐	☐	☐	☐
saldakonti niso usklajeni z GK	☐	☐	☐	☐	☐	☐
družbe v računovodske evidences knjižijo predračune	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo (prosim vpišite):